

Descoperire de răsunset mondial

LUCRUL BINE FĂCUT

o filosofie de viață, o măsură exactă
și sigură a competenței și responsabilității

Iscodind neconținut mintea și inima oamenilor, întâlnești în cele mai diverse zone ale țării personaje deosebite pe care, aparent inexplicabil, le plasezi fără greș din prima clipă pe o tainică treaptă afectivă. Sunt oameni modesti și tăcuți și de aceea dialogul cu ei e dificil, te solicită din plin, dar dacă ai tăria să-i privești cinsti în față afli adevăruri pe care puțini au ajuns să le cunoască într-o viață. Căci aceasta e calitatea lor: sunt în permanentă frământați de gânduri de mai bine. Și mai ales au tenacitatea de a pune în practică ceea ce gîndesc.

Oamenii pe care îi prezentăm în continuare lucrează în locuri și domenii diferite și de aceea nu au avut prilejul să se cunoască. Ambii sint specialiști de mare competență, de un optimism debordant, convinși că limitele pe care le-au împins tot mai departe pot și trebuie să fie mereu depășite. Micile și marile victorii obținute asupra incompetenței și nepăsării le dau dreptul ca după 30 de ani de muncă să poată face cu fruntea senină bilanțul vieții lor. Căci pentru amindoi profesiunea a fost și rămîne chiar viața lor.

La prima vedere biografia profesională a inginerului Ioan Probsdorfer este extrem de simplă și firească, o înălțuire parcă normală de etape trăite și parcurse de-a lungul unei vieți. La

început a fost școala profesională, apoi cea medie, facultatea, primii ani de stagiatură și apoi funcția de director. Anul acesta împlinește 30 de ani de cînd este directorul Întreprinderii „Vidra” din Orăștie și doar cunoscîndu-l îți dai seama de intensitatea cu care trăiește patima muncii sale, cuprinsă între cele 11 milioane de lei pe care le realiza întreprinderea în 1959 și producția de un miliard de lei de astăzi. O creștere uimitoare ce dîncolo de ariditatea cifrelor ascunde o viață

de permanente căutări, de eșecuri și realizări, de îndoieli și certitudini. Inițial s-a pus problema mașinilor de prelucrare a pieilor. Nu le producea nimeni, nu exista literatură de specialitate, nu era nici un model ce putea fi copiat. Au fost gîndite și realizate în fabrică, vindute apoi și altora mai puțin inventivi. După ce a fost încheiat întreg procesul de autoutilare, s-a simțit nevoia

(Continuare în pag. 6)

EUGEN NEGREA

Cînd secolul trecut se pregătea să-și facă bagajele, o observație științifică face senzație: Becquerel pune în evidență radiațiile nucleare, alfa, beta și gamma, emise spontan de sărurile de uraniu. Acum 50 de ani, Hahn descoperă fisiunea indusă, care, alături de cea naturală, reprezintă un alt mod de dezintegrare nucleară. Un fel de moarte dătătoare de viață în lumea din intimitatea materiei. Într-adevăr, în urma competiției dintre forțele tari de atracție și cele electrostatice de respingere precum și a circulației neobosite a nucleonilor, nucleul se alungește, apoi se despică și dă naștere la două fragmente, de fapt două nuclee, venite pe lume alături de o importantă eliberare de energie. Oamenii de bine ai zilelor noastre îmblînzesc această energie în centrale, școlarizînd-o să producă electricitate. Alții bîntuși de umbre o zăvorăsc în cuștile metalice ale bombelor, gata să fie asmuțită asupra vieții. Noi porți se deschideau în drumul umanității. Mintea omenească ară cu hărnicie acest fertil teritoriu al cunoașterii pătrunzînd în cele mai tainice unghere ale microcosmosului. Urmează o adevărată avalanșă de teorii, experimente, aplicații practice, lăsînd impresia că s-au scris toate paginile acestui roman al secolului, dezintegrarea nucleară, și că nu prea mai există loc pentru noi descoperiri.

Dar iată că un colectiv de specialiști format din Marin Ivașcu, Dorin Poenaru, Aurel Săndulescu de la Institutul de Fizică și Inginerie Nucleară și Walter Greiner, de la Universitatea din Frankfurt, elaborează o teorie care prevede noi tipuri de radioactivitate. Pe baza rezultatelor acumulate în Institutul Central de Fizică în urma derulării unui amplu program de cercetare condus de doctor Valentin Ceaușescu, acești cercetători elaborează o serie de modele fizice și calcule care conduc în premieră mondială la o teorie științifică absolut originală, recunoscută de literatura de specialitate ca una dintre cele mai importante din fizica modernă.

(Continuare în pag. 17)

FLORIN CONDURAȚEANU

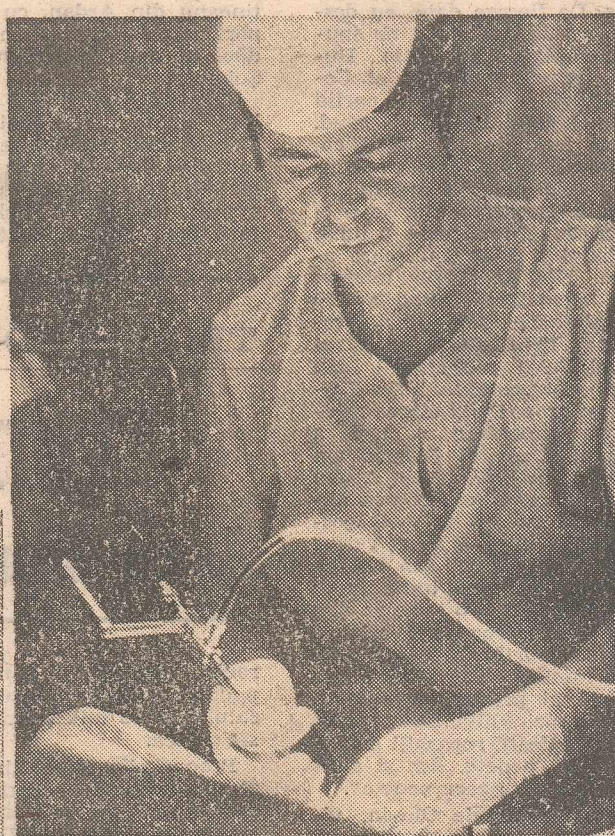
3 FOTO-REPORTAJE despre CUTEZANȚĂ

Bun gust și originalitate
— iată calitățile care au
impus o colecție românească
la un congres de modă

pagina 7

La Alba Iulia
problema locuințelor
e rezolvată. O
posibilă explicație
a frumuseților
acestui oraș

paginile 12-13

Copilul mult dorit și cei
care îl ajută să se nască

pagina 18

Teze fundamentale din gândirea președintelui Nicolae Ceaușescu

Unitatea este o cucerire istorică a poporului român. O cucerire care s-a făcut greu, prin luptă și sacrificiu, prin eroism și încredere în viitor. Sint, în îndelungata scurgere a timpului peste pământul românesc, numeroase momente de alcătuire și desăvârșire a acestei cuceriri, la confluența dintre voința populară și condițiile istorice, dintre aspirație și împlinire. Făurirea statului național unitar român, de la care, iată, se adună șapte decenii, a însemnat în cartea de aur a prezenței noastre în lume, un fapt de mare răscruce și continuitate a unui proces care avea legitimitate immanentă și se inscria în matca necesității cu o forță implacabilă.

Aceste rinduri, evocatoare desigur, se vor însă, mai degrabă, analitice și proiective. Recursul la premise istorice este, pe firul analizei, o cale de întemeiere a enunțului și de statornicire a acestuia în realități actuale care — venind ele însele din istorie cumulat — se constituie într-o nouă și esențialmente diferită naștere a faptului istoric. Cel care poartă marca genezei revoluționare a socialismului, a conștiinței făcerii unității pe temeiuri existențiale aparte, de o mare complexitate și rezonanță istorică.

Unitatea socialistă a poporului nostru, stadiu superior al procesului de plenitudinară afirmare a conștiinței și acțiunii românești are, dincolo de acumulările sale istorice, datele de definiție ale celei mai adânci implicări umane în determinismul istoric. Fundamentele sale economice, decisiv polarizate în jurul regimului și relațiilor de proprietate care așază omul în legitimele sale drepturi de a produce și beneficia de roadele muncii ca stăpîn suveran al uneltor, cunosc acum o accentuată rută a perfecționării, valorizatoare în raport cu avantajele socialismului multilateral. Se constituie însă, în experiența revoluționară actuală, și un amplu mecanism social și politic al coparticipării populare la realizarea sensului ascensiv al creației istorice conștiente. Se constituie sistemul unitar al democrației muncitorești, care con-

feră convergența actelor participative la viața economică și socială, multiplicând efectul social al puterii poporului la scara de masă a construcției unei noi unități existențiale și morale-politice.

Privită prin prisma funcțiilor sale unificatoare, democrația socialistă este, cu precădere, construcție a cadrului existențial comunitar. Dinlăuntrul său, ca sistem socialmente instituit ca autoconducere muncitorească, izvorăsc mereu noi și noi atribute ale unității socialiste a poporului: libertatea deciziei în raport cu conștiința de neam, creativitatea și inițiativa colectivă, aderența la aceleași valori ideologice și politice, stăpînirea conștientă a mijloacelor acțiunii sociale, mîndria patriotică pen-

mai variate. O astfel de omogenizare a experienței participării la viața publică, înțeles la procesul muncii, exclude standardizarea comportamentelor, alinirea nefiltrată critic, abandonarea specificității mediului existențial. Ea promovează, în chip evident, unitatea în diversitate, capacitatea creative distincte tipologic, dar convergente ca finalitate și eficiență.

Spun aceasta pentru că, în esența sa ca fapt uman, democrația muncitorească antrenează un proces de învățare socială a satisfacerii intereselor ca interese comunitare. Socialismul, care are și propria sa tradiție, a demonstrat și demonstrează mereu că — pe temeiul istoric al devenirii sale obiective — clasele și categoriile sociale dobî-

sitatea modurilor de a se auto-exprima și perfecționa permanent. Se cuprinde, în ceea ce spun, o adîncă dialecticitate a procesului istoric prin care se făurește autoconducerea. Oamenii învață, realmente, să stăpînească legitatea obiectivă prin actul libertății democratice, dar o fac organizat, acționînd în perspectivă comunitară, unindu-și forțele și actele participative, tinzînd spre o rezultantă în care să se exprime deopotrivă voința populară și satisfacția împlinirii eficiente a proiectului. Cu mină sigură, centrul vital al funcționării întregului ansamblu social, Partidul Comunist Român, generalizează această experiență novatoare și o restituie cîmpului uman al acțiunii prin concepte cu o mare

și le conferă socialismul multilateral, este cu precădere un proces, nu o stare sau un fapt static. Ea se îmbogățește mereu cu noi atribute, aflîndu-și în coparticiparea democratică, muncitorească o sursă esențială a afirmării sale ca procesualitate progresivă. După cum, la rîndul său, pe măsură ce se structurează tot mai mult, oferă mecanismul vieții democratice, cadrul comunitar al perfecționării, al antrenării celor mai variate medii socio-umane în decizie și autodecizie, ca medii deschise spre învățare și dezvoltare.

Făurim, prin urmare, o experiență istorică ea însăși novatoare, care acumulează mereu forțele creative ale factorului uman, centralizînd rolul acestui factor și cizelîndu-i conștiința legitimă istorică a făcerii revoluționare. La orizontul vizibil al procesului întăririi unității se conturează tipul superior de comunitate umană pe care îl reprezintă poporul unic muncitor. După cum, complementar, la orizontul istoric al perfecționării actului democratic se prefigurează capacitatea generalizată a oamenilor de a institui autoconducerea ca deplină expresie a conștiinței istorice și a libertății asumate în raport cu destinul comunist pe baza înțelegerii necesităților legitime care dau sens dezvoltării istorice.

Efervescența dezbaterilor ideii și diversitatea experiențelor practice novatoare din toate mediile de viață ale societății noastre sînt, în esența lor, indicii ale unei mobilizări de resurse umane fără precedent, dar cu temeinice baze de lansare a unor proiecte tot mai îndrăznețe pentru viitor. Unitatea socialistă a poporului și sistemul democrației muncitorești, revoluționare, se înscriu, cu prioritate, între aceste fundamente ale unui proces istoric ascensiv și profund umanizator. Este, în ceea ce spun, și concluzia acestor rinduri de eseu politic, stimulate de Tezele din aprilie, de climatul general al dezbaterii și participării, caracteristic modului nostru de viață, de activitate.

Conf. dr. ACULIN CAZACU ■

UNITATE ȘI DEMOCRAȚIE

tru succesul activității făcerii, responsabilitatea implicării în sarcină, convingerea puternică a rostului comunitar pe care îl are individualitatea.

Prin felul în care se dezvoltă ca practică a autoconducerii, democrația socialistă este sistem omogenizator. El elimină treptat fenomene de decalaj și disparitate ce apar ca urmare a experienței și apartenenței de clasă sau categorie socială. Se gîndește, acum, muncitorește, adică în mod chibzuit și gospodăresc, în cele mai variate medii socio-umane. Spiritul muncitoresc, el însuși o valoare socială generată de practica democrației coparticipative, iradiază în întreaga experiență socială, se generalizează activ, modelează gînduri și atitudini atîndîndu-se la comunicarea reciprocă.

Între resursele democrației revoluționare, muncitorești se înscrie și aceea a stimulării unor modele unitare de gîndire și înfăptuire care își află suportul uman în rîndurile unor categorii socio-profesionale dintre cele

desc aceleași interese fundamentale și coparticipă activ la creșterea avuției naționale.

Ideea aceasta, prezentă explicit în Programul partidului (implicit în coordonatele ideologice ale acestuia), în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, în Tezele din aprilie, are o mare valoare explicativă și operațională. Am învățat, în fond, în anii multilateralității împlinirii socialiste, că a participa democratic la viața economică și socială înseamnă a face să converge interesele, ca interese generale, dar în beneficiul diferențiat al tuturor, al celor care pun în mișcare resurse specifice, dependente de condițiile și formele existenței lor reale: profesionale, rezidențiale, de vîrstă și sex, de competență și conștiință moral-politică, de experiență de viață și tradiție etc.

Democrația socialistă este, tot mai prin spiritul muncitoresc care o domină, un multiplicator al strategiilor de implicare în conștientizarea și satisfacerea intereselor comunitare. Ea omogenizează și unifică prin diver-

forță de atracție și mobilizare. Tratăm activitatea ideologică și politico-educativă ca o reală forță motrice a progresului. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, insistă cu multă putere argumentativă asupra acestei idei. Și nu întîmplător. Pentru că ideile înaintate, structurate, structurate în proiecte clare și lămuritoare conceptual în raport cu perspectiva, devin instrumente ale practicii, au forță materială de îndată ce cuprind mase mari de oameni. Iar sistemul democratic muncitoresc, revoluționar este — în funcționarea sa — tot mai mecanismul acestei cuprinderi umane, acestei generalizări a gîndirii cutăzătoare care motivează acțiunea și îi dă puterea finalizării.

Iată de ce putem spune că între unitatea socialistă a poporului nostru și democrația muncitorească, revoluționară se instituie o compatibilitate sistemică, un raport de reciprocă stimulare și deschidere spre noul valoric superior. Unitatea, în datele sale de definiție pe care

„Lunar, consiliul F.D.U.S. organizează Tribuna democrației în fiecare sat. În afară de centrul comunei, mai avem satele Ardan, Posmuș și Șoimuș. De fiecare dată, eu deschid aceste dezbateri, ne spune tovarășul Constantin Duhan, secretar adjunct al Comitetului comunal de partid Șieu, județul Bistrița-Năsăud. La 27 ianuarie, în satul Șieu, cetățenii au propus extinderea rețelei de telefoane la domiciliu. Lucrarea este în desfășurare. Cam peste o lună, Ardanul și Posmușul, care aveau câte un singur telefon, vor avea 20 și, respectiv, 40 de telefoane. Tot atunci, profesorul Mihai Băciu, ciobanul Pavel Peica, muncitorul Ioan Suciu și tractoristul Ioan Pușcaș au propus extinderea rețelei de alimentare cu apă a Șieului. Dacă în Șoimuș am încheiat în 1987, iar în Ardan în anul trecut, extinderea alimentării cu apă la toate gospodăriile, în Șieu au apă doar vreo 80 de case. Am hotărît să mai facem un bazin mare în primăvară și o serie de alte lucrări care vor putea asigura apă curentă la încă vreo sută de familii. Tot în ianuarie s-au mai propus amenajarea unor străzi (ulița Zbincanilor, ulița Pe deal), reparații de poduri și podețe. Am și adus tuburi pentru zece podețe”.

Tovarășa Silvia Oltean, viceprimar, ține să notăm că membrii O.D.U.S. au o contribuție remarcabilă la realizarea celor propuse în cadrul Tribunei democrației. „Între acestea, se disting Gavril Tișiș din Ardan, Vasile Luca din Șoimuș, Ana Varga și Grigore Pui din Posmuș, Aurel Cîmpean, președintele comitetului O.D.U.S. din Șieu.

După cum n-ar fi drept să omitem numele deputatei Doina Ivan, țărăncă, membră de partid din Posmuș, ori pe al profesorului Petru Călineanu din Ardan, cu un aport de tot respectul în introducerea apei la Ardan și la Șoimuș”.

Tribuna democrației se îmbină cu o tradiție mai veche aici, în zona noastră, relatează tovarășii Ștefan Cordoș, secretar adjunct al comitetului comunal de partid Telciu și Ioan Pop, vicepreședintele bi-

ria, cetățenii au propus, mai demult, o amplă lucrare pentru îmbunătățirea alimentării cu apă a comunei. Lucrările se vor încheia în această primăvară. Devin tot mai puține pompele din marginea drumurilor și robinetele din curți, pe măsură ce crește numărul caselor cu apă la robinet și cu baie.

Anul trecut, locuitorii comunei au executat un dig de apărare împotriva inundațiilor pe malul Sălașului, în zona sta-dionului, în lungime de 400 de

„Tot în acest cadru — ne spune tovarășul Ioan Pop — s-a hotărît construirea de locuințe pentru specialiști. În prezent, 3 blocuri cu 20 de apartamente sînt locuite, iar al patrulea bloc se află în construcție. Totul, cu meseriași de la noi, cu asistență tehnică și materiale asigurate de întreprinderea antrepriză de construcții-montaj din județ. O mai veche propunere și dorință a cetățenilor era să avem un microreleu Tv., ca să recepționăm și noi Bucureștii.

alpine. Toți crescătorii de animale, fără excepție, participă acolo și atunci cînd sînt chemați. Abia apoi se împart munții, cum se spune aici, tîrșărire, adică i se stabilește fiecăruia unde să-și ducă animalele în anul respectiv. Acest se împart munții are un firesc și o undă de bărbăție care te fac să simți, să înțelegi mai bine decît dintr-un întreg tratat că oamenii locului oficiază un gest de început de lume — cu simplitate — chiar de la începutul lumii.

Cît despre modul cum se petrece comunicarea cetățenilor cu gospodării primăriei, în prelungirea celor notate mai sus, ni s-a părut elocvent faptul că aceștia din urmă își înțeleg rolul în chiar continua lor obligație de a dezvolta mereu acest dialog, în interesul oamenilor, al obștii, ca pe o expresie concretă a democrației noastre socialiste. „Nu sînt puține lucrurile pe care le-am făcut, adaugă juristul Ștefan Cordoș, dar să nu credeți că nu știm bine că mai avem destule de făcut. Chiar dintre cele propuse de cetățeni și pe care încă nu le-am putut realiza. Mă gîndesc, de pildă, la o acțiune de cruțare a apei excepționale pe care o aducem de la 12 kilometri, din Peștera Tăușoarei. Am început, de altfel, această acțiune. La noi, apa e prețioasă, o drămuim. Cea din Peștera Tăușoarei este prea bună pentru a o mai folosi la altceva decît pentru băut și gătit. Ca să ajungă întregii comune, vrem să folosim pentru animale numai apă de rîu — din Sălașu, Telcișor, Valea lui Stan ș.a. — și din fîntini. Vrem să ducem pînă la capăt lucrarea”.

DORIN GHERGHINESCU ■

TRIBUNA DEMOCRAȚIEI

PUNTEA ȘI RELEUL
două simboluri despre puterea obștii

roului executiv al consiliului popular, ca întreaga suflare a satului să se întîlnească, să se sfătuiască.

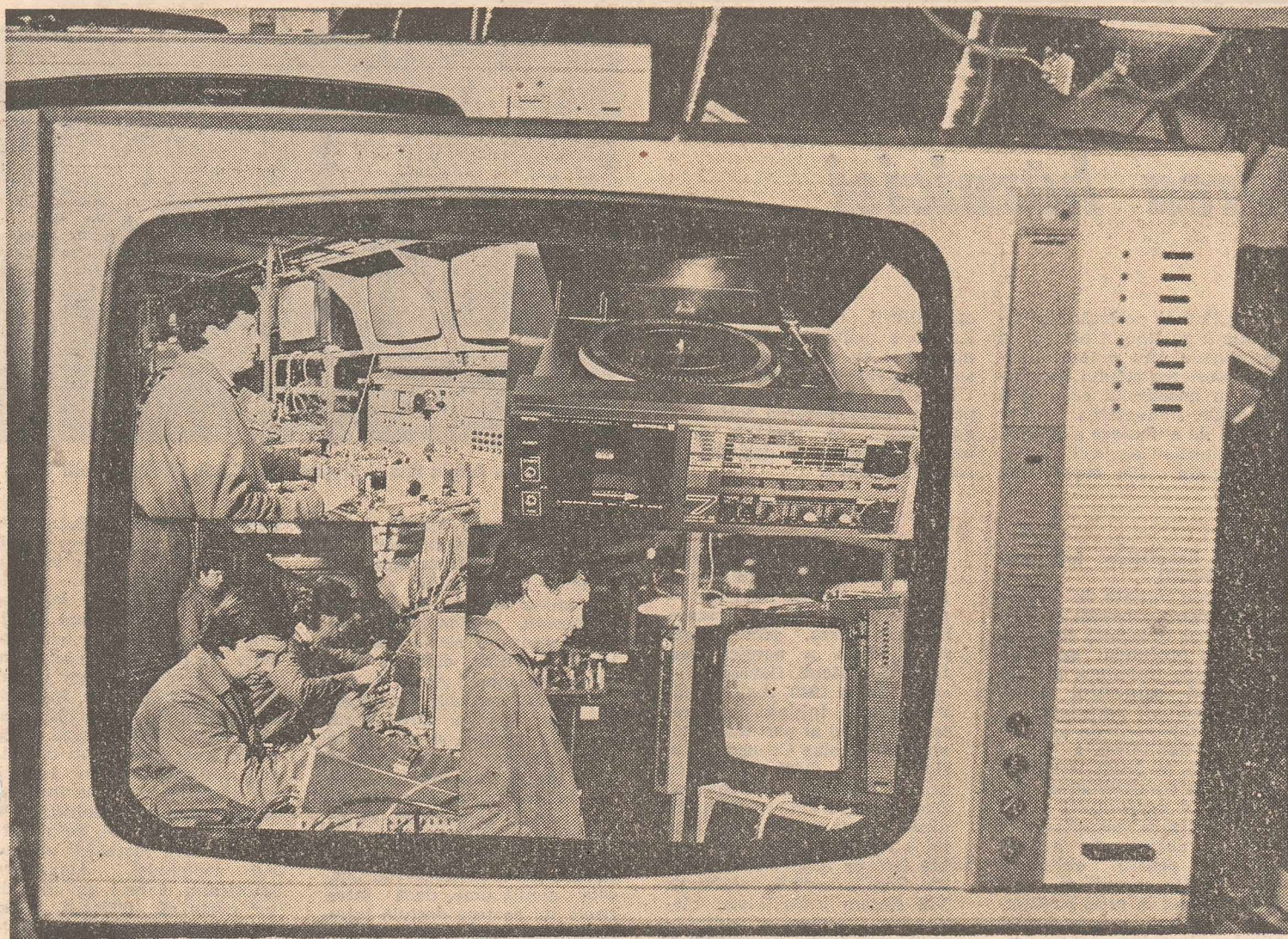
Propunerile cetățenilor vizează, de regulă, lucruri de interes obștesc. În noiembrie, mai mulți gospodari din zona numită între vaduri, din satul de reședință al comunei, au propus reconstruirea unei punți peste apa Sălașului. Aju-tați de primărie ca să-și procure materialele necesare, ei singuri au și făcut ce trebuia. Puntea era gata o lună mai tîrziu.

În exercițiul aceleiași deprinderi de dialog cu primă-

metri. Lucrarea fusese propusă la Tribuna democrației de Sevestean Bucman, Nicolae Țanc, Nicolae Ordace și Dumitru Ganea. Totul a fost făcut de săteni, din materiale locale, „fără cheltuială”, cum le place să spună. Vreo 20 de case și terenurile agricole din zonă au fost puse la adăpost de pericolul inundațiilor de toamnă și de primăvară. Alt dig, de 80 de metri, a fost propus în același cadru și s-a ridicat tot anul trecut. Se află în satul Telcișor, la Gura Luștii, unde apele Telcișorului rupseseră un drum, în mai 1988 și unde, anual, distrugau culturile.

Ei bine, vă putem spune că el s-a dat în funcțiune la 31 decembrie 1988, ora 18,00. Munca necalificată am executat-o noi, ca și drumul de acces la șoseaua comunală, pe vreo 500 de metri”.

Primăvara, la Tribuna democrației se organizează întreaga activitate de curățire și ameliorare (cu îngrășăminte) a pășunilor alpine, lucru foarte important aici, unde gospodarii au fost dintotdeauna renumiți crescători de animale. Se stabilesc zile pentru fiecare munte, oameni care să conducă operațiunea ca și meseriași pentru repararea adăposturilor

Viața pe planeta „ELECTRONICA”

Lumea ne este adusă în casă pe ecranul televizorului. Stăm, în halat și papuci, legându-ne în fotoliu. Vorbim, mîncăm și viața Terrei se derulează. Fantastica invenție o trăim în România din ziua de 23 August 1955...

Ori de cîte ori intru la „Electronica” și văd montajul televizoarelor, zeci de ecrane pe care se proiectează semnalele de control, sînt stăpînită de sentimente contrarii: ubicuitatea și detaliul.

Sîntem mulțumiți că televizorul familiei funcționează fără cusur, cît i-a fost destinată viața de către specialiști. N-am venit la marea întreprindere bucuresteană pentru ceea ce știm cu toții. În acest moment hotărîtor, interesul electroniștilor este focalizat către relansarea activității de producere a receptoarelor radio, după o întrerupere de cîtiva ani.

Noutățile mă asaltează, dar cunoștințele mele tehnice, ca și ale multora dintre dumneavoastră, se reduc la a închide și deschide butoanele aparatelor. Firește, mi se vorbește numai în termenii locului și ai activității electronice. Cred că mărturisirea deschisă e cea mai bună metodă. Ei, bine, nu înțeleg termenii dumneavoastră, stimați tovarăși, nu mă simt în largul meu descriindu-mi-se procedee de lucru, dar rămîn încîntată de ansamblu. În ce fel ați izbutit? Iată problema mea, și din această clipă sînt ca un detectiv. Adun element cu element, adunec interesul pentru ceea ce dumneavoastră vi se pare prea normal, ajung, pe calea mea, la ceea ce îmi prezentați, concluzie a eforturilor mari și mereu înnoite prin forța ideilor.

După cîtiva ani de restrîngere a producției receptoarelor de radio, preluată de Tehnoton Iași și de alte întreprinderi din țară, lărgindu-se producția de televizoare, se

revine, în forță, cu noutăți dintre cele mai variate.

Roland Ionescu, directorul general al Întreprinderii „Electronica”, inimosul și mereu primul la orice înseamnă eveniment, deși ocupat pînă peste cap (cînd intră într-o ședință de producție, după aceea, fără nici o pauză, primește în audiență un partener străin, sună telefonul, este convocat urgent la o discuție de plan la minister și, spre sfîrșitul zilei, se întîlnește cu specialiștii de bază pentru a elabora pasul următor al fabricii) găsește puțin timp și pentru mine. Îmi arată liniile de fabricație, cu mîndria țăranului cînd strînge, toamna, recolta bogată; subliniază, de cîteva ori, că ordinea este programată și introdusă în calculator ca și cifrele de plan. Îmi recomandă Atelierul de proiectare Nr. 1 condus de inginerul Ion Papiniu, și răsufu ușurată. Roland Ionescu precizează că „Electronica”, prin efort propriu, este producătoare de tehnologii, proiectează și realizează ceea ce se vede ca și sculele necesare. Se rupe cu greu de noi, ar dori să rămîna în mijlocul acestui colectiv deosebit de talentat, dar, secretara îl anunță că e demult așteptat la Centrală.

Atelierul de proiectare Nr. 1 este de fapt o obișnuită hală, lungă de cîtiva metri, cu mici pereți despărțitori între proiectanți și designeri, pentru ca fiecare să fie cît mai în elementul său, pentru a nu se stînjeni în elaborarea și ordonarea soluțiilor care au în vedere maxima tehnicitate, modernul, ceea ce se cere pe piață, pentru că și electronica se conduce după legile modei.

Combina compactă, computer din radio, casetofon și pick-up, cum nu mai este de 4 luni un proiect ci o realitate inconfundabilă, îmi ia ochii prin eleganța și frumusețea ei. Sînt verificate, prin

sondaj, la ultimul control de calitate, sunetele înalte și joase, este testată amplificarea desăvîrșită, care cu ajutorul boxelor poate acoperi chiar suprafața unei săli de dans.

Inginerul Dan Iacobescu și arhitectul Sorin Silbînschi sînt autorii concepției și designului. Zeci de muncitori i-au dat, după desene și cote tehnice, forma reușită și superioarele calități tehnice. Printr-o apăsare pe buton ne plimbăm în lumea largă, din America în Europa, din Africa în Canada; printr-o ridicare de brat, pick-upul ne aduce aproape vocea, mereu tînară, a lui Gică Petrescu, prin introducerea unei casete sîntem invadați de formația Beatles a anilor '65.

Radiocasetofonul „Acord” include în „anatomia” lui, pentru care răspunde electronistul Cosmin Pătrănoiu, primul mecanism pentru casetofon elaborat de „Electronica”. Este o dublă noutate, aparatul în sine și mecanismul deosebit de înzestrat pentru o viață lungă care să ne ferească pe noi.

Sistemul audiomodular a fost pus în mișcare, și posibil de trecut de pe planșă pe banda de lucru, datorită inventivității, ambiției și migălei. S-a reluat și de sute de ori, dacă a fost nevoie, un principiu de funcționare, pînă a ajuns să-i mulțumească pe creatorii, Grigore Joga, Constantin Măciucă și bineînțeles arhitectul Sorin Silbînschi, care se implică în tot ceea ce ține de aspectul unui aparat ce pleacă din acest atelier. Nici unul nu a uitat zilele însoțite, cu „ura!” nici pe cele cu înspăimîntătorii pași înapoi.

Nici n-am apucat să-mi adun elementele constitutive ale reportajului, că Ion Papiniu mi-a făcut o mărturisire care răstoarnă datele problemei. Cei cîtiva, pe care i-am cunoscut, au început să fie electroniști de la 8—10 ani,

întîl incurcîndu-se în scheme, apoi ajutîndu-se de reviste, frecventînd cercul electroniștilor de la Palatul Pionierilor, schimbînd informații între prietenii în pantaloni scurți de pe aceeași stradă, cu același demon pentru fizică și practică. N-au cunoscut o altă joacă mai devorantă, mai totală, mai frumoasă. Nu s-au dezlipit de electronică de atunci pînă acum, și unii au 29 de ani iar alții sînt trecuți de 50 de ani. Pe măsură ce s-au afirmat au devenit mai nemulțumiți de ei, mai convinși că, deși timpul nu le mai aparține, n-au decît acest drum în viață. Seiful de atelier, inginerul Papiniu și-a construit un radio cu galenă la vîrsta cînd băieții strică mașinuțele și fetele păpușile. După război nu se găseau aparate și toți din familie sa voiau știri și muzică. Și el le-a adus în casă. Aparatul său a funcționat perfect, atît de bine încît bu-nicul său nu-l mai scotea de la urechi și-l copleșea cu laudele.

Nu m-am descurajat cînd antenna nu a funcționat pentru că am introdus pămîntul în ghiveciul cu ficusul mamei. Prima melodie pe care am prins-o cu galena mea a fost „Sanie cu zurgălăi” cîntată de Maria Tănase. Flicei mele încerc să-i transmit aceeași meteahnă. Ea n-are stofă de electronistă dar încerc s-o fac să înțeleagă palpabil noțiunile abstracte. Nu vreau să învețe fizica pe dinafară. Măsură curentul și-i explic, iată legea lui Ohm din cartea ta de fizică. Măsură tensiunea din baterii și-i demonstrez electricitatea. Noi am simțit aceste noțiuni înainte de a ști cum se pun ele în ecuații. Fără o imensă pasiune și fără un constant și total atașament nu poți fi decît un inginer de serie. Cine este grăbit nu ajunge prea departe pentru că un student foarte

bun, care termină facultatea cu 10, are nevoie de 5 ani ca să înceapă să simtă fabrica, să se nască, cu adevărat, inginerul. Noțiunile acumulate de mine și de colegi, pe cont propriu, în copilărie, sînt de o valoare inestimabilă.

Toți cei pe care i-am cunoscut la „Electronica” au absolvit facultatea cu medii peste 9. Ei se amuză că nu le pot smulge numele celui mai bun proiectant care în anul III a rămas repetent la electro-acustică, atît a fost de preocupat de instalațiile lui extrafacultate, printre care un aparat care emitea sunete (toți rid) care să-i taie cheful cocoșului din vecini să-l mai trezească în zori. Inginerul Papiniu observă că notez nostima întîmplare și mă roagă să n-o folosesc pentru că fostul său coleg este unul dintre cei mai talentați și capabili electroniști. De ce s-ar supăra? Că a fost dominat de o pasiune, căreia dedicîndu-se i-au fost răsplătite statornicia și harul, ajungînd o personalitate stimată pentru capacitatea sa? Dacă vă recunoașteți, tovarășe inginer, sunați-mă la redacție, mi-ar face mare plăcere să vă aflu numele.

Din anul 1961, cînd s-au produs primele televizoare românești alb-negru, pînă la faza de astăzi, cînd exportăm în multe țări ale lumii, linia ascendentă este calea pe care au urmat-o cei mai capabili. Ion Papiniu poate veni cu dovezi certe. A fost pentru colaborări și contracte de două ori în S.U.A., în Libia, Egipt, în toate țările socialiste.

Platforma Pipera este și ea parte integrantă din mersul înainte al societății românești. Cu un deceniu în urmă domina pătura de schele. Acum sînt întreprinderi puternice, cu profiluri distincte, brăzînd un drum, care și el semnifică schimbarea la față, chiar și în adîncuri. Copleșitorul metrou, nu mai găsește adjective pe măsura sa, aduce la scară mîile de muncitori din platformă. „Electronica”, cu clădirea sa de industrie modernă, iese în întîmpinarea călătorilor, salutîndu-i și primindu-i în zecile ei de compartimente.

În Atelierul de proiectare Nr. 1 și liniștea e încărcată de idei. Cei de acolo știu să le înțeleagă, să le pună pe foaia de calc, să le treacă prin secții ca să le aducă în casa noastră, ambalate în televizoare, în aparate de radio. Mi-ar place ca pe spațiile fiecărui obiect produs la „Electronica” să fie o tăbliță cu numele realizatorilor, așa cum marile clădiri poartă numele arhitectului și al constructorului. Ați vedea de cîte ori revin, ca prieteni ai familiei, electroniștii Ion Papiniu, Cosmin Pătrănoiu, Dan Iacobescu, Grigore Joga, Constantin Măciucă, Roland Ionescu, arhitectul Sorin Silbînschi.

Un aparat cu emblema „Electronica” nu este un obiect neînsușit. Poartă în el forța și impetuoșitatea unui colectiv prestigios, inspirația directorului general, Roland Ionescu, amintirile din copilărie, aduse la zi și trecute prin facultate-produție, ale inginerilor electroniști din Atelierul de proiectare Nr. 1, suflul și stăpînirea meseriei celor mulți de la banda de montaj. Mă uit la televizorul din redacție, ascult muzică la radio și parcă am visat o fotografie frumoasă, neobișnuită, în care să începă tot ce au mai bun acești oameni. N-am fost furată de somn! N-am visat! Ceea ce mă sprîjină, vizual, în această pagină este realitatea cea mai palpabilă. Verificați-mă! Întindeți mîna, răsuciți butonul... cîntă Gică Petrescu... vedeți Telejurnalul.

CARMEN DUMITRESCU
Fotografii de
EUGEN NEGREA

Noua revoluție agrară

Îmbunătățirea retribuiri în natură și noile măsuri pentru

Stimularea hărniciei

Creșterea cointerесării materiale a tuturor lucrătorilor din agricultură se încorporează strategiei partidului de înfăptuire a noii revoluții agrare, de creștere puternică a producției agricole în toate sectoarele.

Rezultat al orientării principale a partidului nostru, a secretarului său general privind creșterea rolului agriculturii în ansamblul economiei naționale, adoptarea noilor măsuri de stimulare a muncii cooperatorilor agricoli arată convingător atît capacitatea

agriculturii noastre socialiste de a realiza producții tot mai mari cît și justetea măsurilor stabilite de cel de-al IX-lea Congres al partidului pentru reconsiderarea locului agriculturii ca ramură de bază a economiei și dezvoltarea sa intensivă.

Iuliana Terza, Ileana Kiss și președintele C.A.P. Micfalău, Iosif Tokos

Cantități sporite de cereale și legume pentru fiecare cooperator

În condițiile realizării planului, vor crește substanțial cantitățile de cereale și legume repartizate pentru retribuirea în natură, de pildă cu 550 000 de tone la grâu și cu 510 000 de tone la porumb. Dacă avem în vedere că, în conformitate cu noile reglementări, din cerealele destinate retribuirii în natură, se vor asigura, pentru consumul alimentar și pentru furaje, cîte 150 de kilograme de grâu și 150 de kilograme de porumb tuturor cooperatoilor care participă efectiv la muncă, precum și membrilor de familie aflați în întreținerea acestora, ca și pensionarilor C.A.P., rezultă că vor beneficia de respectivele produse aproximativ cinci milioane de persoane. Cum la aceste cantități se adaugă grîul și porumbul repartizat suplimentar cooperatoilor care au participat efectiv la muncă — în funcție de numărul normelor realizate și de contribuția fiecăruia la îndeplinirea și depășirea producțiilor planificate — ca și producția de pe loturile personale, înseamnă că noile măsuri permit să se asigure, în fiecare familie, în medie, 800—900 de kilograme de cereale de persoană: suficient pentru consumul propriu și pentru creșterea și îngrijirea unui număr sporit de animale.

Adăugate reglementărilor din anul trecut, de majorare a retribuțiilor din celelalte sectoare ale economiei naționale, noile măsuri de îmbunătățire a retribuiri în natură a țaranilor cooperatori, împreună cu acelea de perfecționare a sistemului de retribuire în acord global în cooperativele agricole de producție fac și mai elocvente politica promovată de partidul nostru, preocupările statornicite de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru ridicarea continuă a calității vieții în societatea noastră de

care să beneficieze toți oamenii muncii.

Măsurile inițiate de tovarășul Nicolae Ceaușescu au fost primite cu deosebită satisfacție și cu profundă aprobare de întreaga țărănie, ele demonstrînd caracterul umanist al politicii partidului. În pragul primăverii de anul acesta, la împlinirea a patru decenii de la pasul istoric al trecerii la transformarea socialistă a agriculturii prin cooperativizare, gospodarii ogoarelor desfășoară acțiuni susținute pentru obținerea unor recolte record, ca răspuns concret la grija partidului, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru îmbunătățirea continuă a muncii și vieții lor.

La Gîrla Mare, pîinea este pe mîini bune

Marin Petrescu, șef de echipă la Ferma nr. 2 a C.A.P. Gîrla Mare: „Nu cred că este vreun țaran în România care să nu se bucure, așa cum ne bucurăm și noi, de gîndul bun al tovarășului Nicolae Ceaușescu, de grija pe care o arată mereu pentru viața noastră. Îi datorăm țara de azi, așa cum o avem, așa cum ne-a învățat să ne-o făurim și îi datorăm mai binele din casele noastre.

Cum am putea face altfel noi, cei din Gîrla Mare, decît tot cooperatorii din țară? /om munci cu și mai multa răspundere pentru a obține producții mai mari decît pînă acum. Aici, la noi, grîul și orzul arată cam a cinci mii de kilograme la hectar, de pe acum. Și, nu că ne-am lăuda, țar nu se poate spune că la Gîrla Mare grîul și pîinea nu-s pe mîini bune. Iar îmbunătățirea retribuiri noastre în produse, cu siguranță, ne va face și mîinile mai harnice.”

La producții mari, venituri mari

„O antecalculație, făcută împreună cu tovarășul ingi-

ner Iosif Tokos, președintele C.A.P. Micfalău, și cu primul nostru Zoltan Bela Gal — ne spunea, zilele trecute, Iuliana Terza, șefa brigăzii a doua a acestei unități din județul Covasna — arată că, în 1989, reglementările recente, inițiate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, asigură ca, după detașarea grîului destinat alimentației, fiecare cooperator ce participă direct la muncă să poată primi o cantitate cel puțin dublă față de anul trecut pentru fiecare normă realizată. Noi simțim hotărîți să răspundem așa cum se cuvine acestor noi dovezi de omenie și umanism, de dragoste pentru țărani a secretarului general al partidului, adică vreau să spun că vom face tot ce ne stă nouă în putere ca să obținem recolte cît mai mari la culturile planificate, așa cum dorim să facă toți lucrătorii ogoarelor din țara noastră, pentru că, dacă alții nu pot produce cartofi cum producem noi, dar produc porumb mult, tot mult ne interesează și pe noi care, aici, pe aceste terenuri și la frîgulele acestei zone, nu putem produce porumb și numai așa ne putem ajuta bine unii pe alții și facem bine și țării”. Este susținută în afirmațiile ei și de Ileana Kiss, din aceeași brigadă. Brigada în care Iuliana Terza a fost pînă anul acesta doar șefă de echipă și a ajuns s-o conducă datorită destoiniciei sale și unei deosebite contribuții directe la muncă și în plan organizatoric.

La bine se răspunde cu bine

După numărul de zile lucrate anul trecut, Ioan Dobință și Pavel Roată sînt printre cei mai harnici cooperatori din C.A.P. Buzlaș, județul Timiș. „Grîul nostru arată bine în cîmp, acum — ne asigură dîșii — și vom face tot ce stă în puterile noastre să obținem producții cît se poate de mari în 1989, la îm-

plinirea a patru decenii de la începerea cooperativizării agriculturii, să răspundem actualelor reglementări, pornite din inima tovarășului Nicolae Ceaușescu, reglementări care ne asigură o retribuire mai bună. La bine, cine nu răspunde cu bine? Avem în județ unități agricole de înalt prestigiu pe al căror drum vrem să mergem și noi. Chiar aici, aproape, se află Topolovățu Mare, unde vecinii noștri demonstrează, prin hărnicie și bună organizare, că agricultura poate însemna bogăție de produse numai dacă fiecare lucru, oricît de mărunț, este gîndit bine, dacă între firele lui se țese destulă inteligență și dacă de soarta fiecărui leu se îngrijește cineva, tot timpul. Cooperatorii din întreg județul Timiș își vor spori eforturile și vor face din acest an, anul unor recolte record.”

Cine-i muncitor, trăiește foarte bine

Tot în Harghita, la C.A.P. Ciurani (președinte Arpad Bege), în satul unor vestiți meseriași — aici fiecare om știe mai multe meserii, o casă se ridică incredibil de repede din mîinile lor, aproape toate casele și gospodăriile sînt impresionant de frumoase, iar o legendă spune că, pe cînd cerul nu avea culoare și toți meseriașii chemați s-au declarat, pe rînd, neputincioși să-l vopsească, la urmă a fost chemați și meșterii de la Ciurani, care, nici nu s-au fîlît, nici n-au zis că-i greu, nici n-au cerut schele, au înțeles atît: „În ce culoare să-l facem?” — ei bine, la cooperativa agricolă a acestor extraordinari gospodari, Ghizela Lucaci, de 39 de ani, ne-a spus: „Noile măsuri, pornite din inima tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru îmbunătățirea vieții noastre, ne fac să muncim și noi mai cu trageră de inimă și să obținem, în tot ce facem, mai mult decît pînă acum. Anul trecut am lucrat împreună cu trei din cele patru fete ale mele ca mulgătoare. Ele sînt

acum, la casele lor. Soțul meu e tractorist. Acum am rămas în casă doar cu fata cea mai mică. Eu mulg de la vacile fermei 250 de litri de lapte pe zi. În luna trecută am obținut pe stat 6 300 de lei. Tot luna trecută, în ianuarie, am predat la contract un taurăș de 450 de kilograme, îngrășat în gospodăria personală. Mai avem acasă doi porci și încă doi taurăș contractați cu statul, continuă Ghizela Lucaci ale cărei afirmații le întăresc, cu aprecieri admirative la adresa muncii ei, șeful fermei în care lucrează, inginerul zootehnist Alexandru Munteanu. Cine-i om muncitor poate să trăiască bine, chiar foarte bine. Iar noile reglementări îl ajută să obțină mai mult: și pentru țară și pentru el.”

Simțim și înțelegem

Cooperativa agricolă din Pogoanele, județul Buzău este a unor de mult vestiți gospodari. „Vrem ca rezultatele muncii noastre din acest an să însemne dovada concretă a satisfacției pe care ne-au produs-o noile măsuri care arată respect pentru truda și pentru viața țaranilor — spune Ion Voicu. Eu lucrez la o fermă vegetală și toți vreau să facem mai mult decît în anii trecuți, să obținem recolte mult mai mari, fiindcă, știm, și cîștigul nostru va fi mai mare. Dacă țara, dacă partidul și tovarășul Nicolae Ceaușescu se gîndesc la noi, noi cum am putea răspunde acestei permanente griji pentru traiul nostru mai bun decît prin eforturi sporite, așa încît să se vadă că simțim și înțelegem asta așa cum se cuvine?”

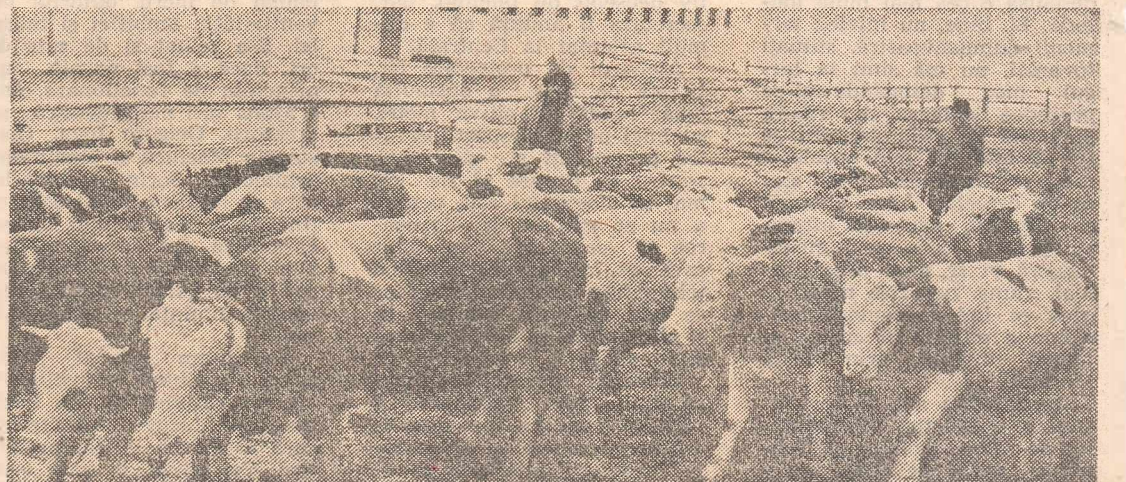
Asemenea sentimente sînt prezente peste tot, în toate satele țării, în inimile tuturor acestor minunați — cum îmi spunea anul trecut unul dintre ei și cum am și scris la vremea respectivă — autori anonimi ai plinii.

DORIN GHERGHINESCU

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Soții Lucaci sînt mindri de taurășii pe care i-au contractat

La ferma zootehnică a C.A.P. Ciurani

Ajungem la C.A.P. 30 Decembrie, Tudor Vladimirescu din județul Brăila într-o după-amiază din ianuarie. Îl căutam pe Viorel Popescu, inginerul șef al cooperativei. E în zootehnie, ni se spune, trebuie să sosească dintr-un moment în altul. Birou modest cu mesele lustruite de mîini care au scris, au liniat tabele și au completat situații. Soba rece, semn că astăzi nu s-a lucrat în încăpere. În fața sobei, o ladă cu ciocălai pentru foc. De acolo se aude probabil un rîmăit de soarece.

— Din ladă, precis, va spune mai tirziu inginerul șef, l-au adus odată cu ciocălaii.

— Sinteți, spun eu, după cum am auzit, cea mai bună unitate cooperatistă din județul Brăila.

— Una din cele mai bune, putem spune.

— Sincer vorbind, credeți că în obținerea acestor rezultate aveți un merit deosebit?

— Un merit am, cum de fapt au toți ceilalți. Continuitatea în muncă mi se pare a fi de o importanță deosebită. Cunoști oamenii, pămîntul, de la an la an înveți ceva nou, capeți experiență, te lovești mereu de probleme pe care le-ai mai rezolvat, etc. Lucrez în agricultură de treizeci de ani, toți în județul Brăila, deși eu sint din Olț. Ultimii douăzeci de ani am lucrat aici, la Tudor Vladimirescu.

— Vreau să vă propun o discuție despre rentabilitate.

— În agricultură?!

— În agricultură, aici la Tudor Vladimirescu.

— Sînt multe de spus.

— N-o să le putem spune chiar pe toate, doar pe cele mai importante. Haideți, să începem, vă rog!

— Păi, principiile le știe toată lumea: minimum de cheltuieli, maximum de producții, cu alte cuvinte, fiecare leu cheltuit să ducă la realizarea unei valori cît mai mari. Toți sintem de acord cu ele, însă uităm uneori să le aplicăm în toate împrejurările. Pentru a fi rentabil trebuie să obții recolte mari. Nu se poate fără producții bune. Să reținem, nu neapărat foarte bune. La sfîșit, la o recoltă

de 50 tone, cheltuiim 15 mii și încasăm 25 mii la hectar, deci un venit de 10 mii la hectar, ceea ce nu e rău de loc. La soia, dacă realizăm 2 500 kg la hectar, avem un beneficiu de 5 000 lei la hectar. Soia, de exemplu, nu poți s-o fii în friu fără erbicide și totuși mergînd pe la consfătuiri aud de recolte de soia de 300—400 kilograme la hectar. Cum să fii rentabil cu asemenea recolte? De cînd cultivăm soia, n-a fost an, indiferent de condiții, să nu obținem producții peste 2 000.

— De la ce producții încep culturile să devină rentabile?

— Fondul de retribuție trebuie permanent gîndit. Facem agricultură și fiecare leu trebuie să aducă un kilogram de porumb. Pentru ce plătești normele? Uneori, ni se spune: N-ai ieșit să vîruiți șoseaua, n-ai tras borduri. Dacă lucrările astea le plătești cu norme, n-o să devii rentabil. Și aceste lucrări trebuie făcute, dar n-au nici o legătură cu agricultura, ci cu gospodăria localităților.

— Să dăm, vă rog, și citeva exemple din zootehnie.

— Să luăm taurinele. Avem 1 600 capete, din care jumătate vaci și juninci. Pentru

— Creșteți porci?

— I-am scos pentru că la noi au fost nerentabili. Pentru un spor de greutate de un kilogram, teoretic sint necesare 3—4 kilograme concentrate. Se consumă însă 7—8 kilograme, tocmai pentru că furajele concentrate nu conțin cantitatea de proteine necesară. Lipsește șrotul de soia și de floarea soarelui. De aceea se insistă mult pe mărirea producțiilor de soia și floarea soarelui. Spuneam mai devreme că se obțin în unele locuri producții de soia de 300—400 kilograme. Este o neglijență. La fel cu creșterea

La noi, avem în fiecare an programe de sărăturări, de ameliorarea pămîntului, lucrări de investiții. Fără asta nu se poate. Dacă nu le faci, și ele se fac cu bani, pămîntul sărăcește. Trebuie să-i dai îngrășăminte naturale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus cu toate prilejurile că agricultura nu și-a spus încă ultimul cuvînt, să nu ne mulțumim cu recolte pe care le avem, chiar dacă ele sînt pentru momentul actual foarte bune. Sintem întru totul de acord cu această observație a secretarului general. După părerea mea, în agricultură nu s-a dat nici jumătate din ce se poate da. Nu există ramură în care investiția să dea într-un an sau doi rezultate atît de spectaculoase. Nimeni nu refuză proteinele, indiferent sub ce formă ar fi.

— Care sînt după părerea dumneavoastră problemele cele mai importante a căror rezolvare ar duce la Tudor Vladimirescu o creștere de producții, de rentabilitate?

— Acum avem un deficit de mecanizatori, tractoriști și combinari. Să fii combiner pe o C14 nu este o treabă ușoară. Trebuie să ai o pregătire multilaterală, ești nevoit să faci reparații pe cîmp, fără ateliere. E mai ușor să fii strungar. Și dacă e mai ușor, toți vor să devină strungari. Trebuie să facem cu toții eforturi susținute pentru întinerirea efectivului de animale. Laptele pe care-l producem acum s-ar putea produce cu jumătate din efective. Pentru asta trebuie să fim preocupați de creșterea natalității, de o furajare rațională, de creșterea calității muncii în zootehnie, de îmbunătățirea furajelor. Și iarăși o spun, una din condițiile realizării acestui din urmă deziderat este creșterea producțiilor de soia și floarea soarelui. Un atlet sare cu ușurință 2 metri la înălțime. Pentru ultimii centimetri trebuie să muncească mult, foarte mult. Cam asta cred că este situația în care ne găsim acum. Deci, trebuie să muncim mai mult și mai bine.

OPREA GEORGESCU ■

Acasă, la cei buni

Recoltele mari pot fi și mai mari

— Griu și orz de la 5 000 kg la hectar, porumb de la 8—9 000 kg la hectar. O altă problemă importantă este cea a calității. Lucrările mecanice de bună calitate înlătură necesitatea repetării lor. Arătura. Efectul erbicidelor aplicate pe un teren nepregătit este zero, deci bani și valori materiale aruncate pe fereastră. Statul a pregătit cu eforturi mari mii și mii de ingineri agronomi care au o datorie precisă să gîndească, să aibă curajul să gîndească. Una este să obții cartofi de calitate I și alta de calitate a II-a sau chiar sub STAS pentru că ai plantat într-un teren infestat cu viermele de sîrmă. Numai de noi depinde să amplasăm și să semănăm bine. De douăzeci de ani, C.A.P. 30 Decembrie este rentabil. Nu concepem altă posibilitate.

— Cum mai poate să-și scape leii printre degete, să-l cheltuiesti fără să producă destul?

creșterea lor se folosește în proporție mare producția secundară. Trebuie să muncești pentru a o prelucra, să-i îmbunătățești conținutul și calitățile gustative prin tocarea, saramurare, melisare. Altfel, vitele nu mîncînd. E greșit cînd vine primăvara să scoți vacile la lucernă și să le sature. Dacă nu amesteci lucerna cu paie, te trezești că rămii fără lucernă. Vitei trebuie să-i dai să mîncească și după potențialul ei. Degeaba îi dai unei vaci 60 kilograme de masă verde dacă ea nu poate, orice i-ai face, să dea mai mult de 3 litri lapte pe zi. Strici orzul pe giște, cum se zice. Obținem în jur de 2 000 litri lapte pe vacă furajată. E puțin, știm asta. Explicația este insuficiența furajelor proteice. Ca să ridici producția de lapte la 10—12 litri, trebuie să susții furajarea cu 4 kilograme de tîrîță. Am primit pentru luna ianuarie două tone de tîrîță. E limpede că nu ajunge.

gănilor. În urmă cu 7—8 ani era rentabilă. Gănilile reacționează cel mai repede la o furajare necorespunzătoare. Dacă le lipsește un principiu nutritiv, nu vor să mai ouă. Am avut situații cînd de la o producție de 20 mii ouă, din cauza furajelor necorespunzătoare, am ajuns la producție „zero”.

— Am întîlnit situații cînd, din motive de economisire, se renunța la unele lucrări, diminuîndu-se astfel producția. E corect un astfel de punct de vedere?

— Dacă la griu, de exemplu, potențialul unei sole este de 3 000 kilograme, revine mai scump să obții 8 000 kilograme. Pentru asta trebuie să irigi, să aplici îngrășăminte, să tratezi bolile foliare, să regenerezi și să fertilizezi pămîntul, să te gîndești adică și la viitor. Asta costă bani, e drept, însă trebuie să ne gîndim și la comanda socială: E nevoie de griu! Deci, trebuie să facem cît mai mult griu.

Comuna Gîrbou cu cele 7 sate ale sale, înșirată ca o salbă de-a lungul șoselei județene Jibou-Dej și cu cei aproape 3 500 de locuitori nu este mai bogată și nici terenuri mai fertile decît alte comune nu are. Dar așa cum este, satele ei își gospodăresc cu chibzuință averile, oamenii se zbat din zori în noapte pentru a obține producții mari atît la culturile vegetale cît și în zootehnie.

„Și fiindcă veni vorba de zootehnie — îmi zice tînarul primar Dumitru Pușcas, care chiar dacă nu este de-al locului s-a integrat aici cu toată făptura — gospodarii comunei nu așteaptă să fie împinși de la spate, ei cresc cu trudă și dragoste animalele spre binele satelor și al țării”. N-am nici un motiv să nu-l cred pe primar, pentru că uitîndu-mă prin cîteva registre ale consiliului popular aflu că numai zootehnia la populație, deci fără zestrea cooperativelor agricole, cuprinde 1 943 de bovine, 2 700 porcine, 7 250 ovine, zeci de mii de iepuri și păsări.

Oamenii își fac calcule, socotesc, iar înțelesul reieșit din ele este acela că dacă te străduiești să ai cît mai multe animale în bătaură și gospodăria îți va fi înfloritoare. Acest crez datează din strămoși aici și se păstrează cu sfîntenie și astăzi, de vreme ce casele, mai bine de 90 la sută, sint construcții noi, multe cu etaj, iar bogăția fiecăreia s-a strîns tot după numărul vitelor.

Vicepreședintele consiliului popular, Ioan Rusu, îmi spunea că atît centrul de comună cît și restul satelor au contractat și predat anul trecut la fondul de stat 7 500 hl de lapte, peste 150 t de carne, 7 250 kg de lînă și alte importante cantități de produse agroalimentare. Am fost

laptelui, ori trecînd pe la consiliu pentru a mai încheia un contract pe vitelul fătat de curînd.

Nu prea există casă în vetrele satelor care să nu aibă măcar o vită, un porc, cîteva oi coale, chiar dacă lumina zilei nu le mai ajunge, mai ales acum în toiu iernii, cînd

tot ce face pune și mult suflet. Oile sint țurcane, nu dau prea multă lînă, dar s-au adaptat de minune condițiilor din zonă. Au început să fete. Miei sint plăpînzii. Miracolul viu se repetă. Și ca viața lor să nu fie în pericol, mai ales cînd geruiește, Ioan Nechita îi ia în brațe, îi înfășoară în

ori sărbătoare. „Animalele nu trebuie să ducă lipsă de nimic, îmi zice dînsul, pentru că unei vaci, de pildă, dacă îi împutinezi rația ori o neglijezi e necesar mult timp ca să mai ajungă să dea lapte ca atunci cînd îți era sufletul lîngă ea și ieslea plină”. De aceeași părere este și Petre Mureșan din Bezded nr. 79, care numai în 1988 a predat la fondul de stat 2 000 l de lapte pe cap de vacă (are 4 bovine), ori Alexandru Luca din Gîrbou căruia livrările tot către fondul de stat i-au adus într-un singur an beneficii de peste 25 000 de lei. Și numele celor cărora această indeleltnicie le înfrumusețează sufletul și le îmbogățește punga ar putea continua cu liste întregi, liste în care desigur ar trebui incluși și primarul și vicepreședintele din a căror lăudabilă inițiativă a luat ființă pe lîngă consiliul popular o gospodărie anexă cu 50 de oi, 3 scrofile, aducînd deja pe lume 28 de purcei și un beneficiu care se ridică la 42 000 lei. Bineînțeles, numărul acestora va spori în anul care abia a început, va spori la cerințele sarcinilor de plan și chiar va fi depășit.

Acum la Gîrbou recensămîntul animalelor s-a încheiat. Rezultatele lui sint motiv de bucurie pentru autoritățile comunei. Bucuroși sint și țărani aflînd că se vorbește despre ei ca despre niște buni gospodari care-și fac cu cîinste datoria.

VIORIEL VARGA ■

„Bogăția
gospodarului
se vede în
numărul
vitelor!”

Fotografie de MIRCEA HUDEK ■

impresionat cînd vicepreședintele mi-a arătat cîteva bătrîni cărora practic nu le poate pretinde nimeni să contribuie la realizarea planului de livrări către fondul de stat, deci ar putea să nu contracteze nimic și totuși li vezi în bună dimineată, sprijinindu-și bătrînețile în toiag îndreptîndu-se cu clondirul plin spre centrul de recoltare a

gospodarul trebuie să dezghețe apa, să aducă vitelor hrană, să le îngrijească mai deosebit, să le mulgă, să le țesele. Da, acum în toiu iernii oamenii se plîng că ziua e prea mică. Ioan Nechita din Solomon nr. 65 îngrijește de cele 5 vite, 4 porci (din care două scrofile), 15 oi și 50 de păsări, îngrijește cum ar îngriji de proprii prunci și-n

haine și uneori peste noapte li duce în odăi încălzite pînă se înzdrăvenesc și ei, miei, se alătură celorlalte ori sporînd zestrea gospodarului.

Nici lui Alexandru Gherman din Popteleac nu-i ajunge ziua. Pentru cele 5 bovine, 4 porcine, 9 ovine și păsări mai mult de 3 duzine se scoală cu noaptea în cap, pe orice vreme de-i zi de lucru

Cum trebuie, oare, să te simți, când o adevărată avere, la cel mai mare preț în lume, generatoare, ea însăși de noi și noi averi, îți este încredințată spre chibzuită gospodărire?

Păstrători ai unei averi s-au simțit cei cîțiva oameni ai micii stații din Reșița aflînd că nu mai depind de întreprinderea de Rețele Electrice — Timiș, ci au căpătat ei înșiși statut de întreprindere. Nu că pînă atunci — asta se întimpla în urmă cu cinci ani — ar fi stat cineva la Reșița cu minile-n sin, dar simțeau că o altă responsabilitate apasă pe umerii lor, că deciziile — mari și mici — doar ale lor vor fi și trebuie să fie neapărat bune, că tot ceea ce înseamnă energie electrică în județul Caraș-Severin, ei o vor îngriji.

Gîndind la ceea ce e de făcut pentru gospodărirea judicioasă a surselor energetice din județ, au simțit la momentul acela că, mai important decît orice, era să se știe cu cea mai mare precizie și în orice moment, cît au și cît consumă. Energia aceasta nu se lăsa nici așezată pe un cîntar, ca un sac de cartofi, nici măsurată cu metrul, ca o stofă. Plină de neastîmpăr, intra pe firele lor și se consuma, venea și dispărea. Carașul fiind unul dintre județele cu pondere însemnată în industrie, exista pericolul ca, în necunoștință perfectă a situației de moment, să se consume mai mult decît se cuvenea, ducînd automat la stagnarea unor utilaje pînă la revenirea la normal, adică în limitele cotelor alocate de energie.

Cum să rezolvăm urmărirea încadrării tuturor consumatorilor în normele aprobate, asta a fost problema care ne-a preocupat din prima zi — ne spune astăzi directorul I.R.E. Reșița, inginerul Virgil Virjoghe. „Să vedem” totuși, conturul județului, clipă de clipă, pentru a ne încadra în consum

și a face față momentelor dificile cînd ele apar în sistemul energetic național — iată ce ne doream.

Încercînd o imagine plastică, am putea afirma că rețelele de transport a energiei electrice sînt asemenea arterelor unei ființe vii. Centralele producătoare reprezintă inima uriașului organism. Întregul corp are, însă, un creier, iar creierul este, în cazul de față, sistemul de dispecerat. Care ar fi sarcina lui? Să ia informații și să coordoneze centralele producătoare, ca și zecile de stații de transformare și distribuire a energiei, marii consumatori energetici indus-

trianți, puzderia consumatorilor mici.

— Esențială este menținerea consumului în funcție de producție, pentru păstrarea sistemului energetic național în bune condițiuni — adaugă inginerul Virjoghe. Lucrul este perfect posibil, dar trebuia neapărat să cunoaștem situația în fiecare moment. Vechiul sistem, prin care se luau datele prin telefon era, mai mult decît depășit, niciodată real. Pînă se încheia convorbirea telefonică, pînă se notau datele transmise, parametrii erau deja alții. Aveam nevoie de o nouă metodă, rapidă și eficientă, cînd, iată, aflăm că la I.R.E. Suceava, colectivul condus de directorul Ovidiu Mustățea marca o premieră națională în domeniul conducerii la

distanță prin calculator, a telemăsurii și telemnalizării stațiilor de transformare de înaltă tensiune. Ne-am adunat la sfat — există la noi, pot s-o spun astăzi, un nucleu de specialiști destoinici — și ne-am hotărît să luăm legătura cu colegii de la Suceava, să împărțim din experiența lor, pentru a porni la rîndul nostru pe drumul deschis de calculatoarele electronice.

Se înțelege, colectivul de la Suceava, inginerul Ovidiu Mustățea, acest neastîmpărat căutător al noului, l-au primit pe Adrian Junea cu brațele deschise. Tînărul inginer reșițean ales de tovarășii săi

rire cu ajutorul calculatorului.

Adrian Junea, reîntors astăzi la Reșița, e cu ochii pe monitorul color. Apare numele întreprinderii, apoi planul, ce s-a realizat, puterea instantanee absorbită, puterea medie în ultimele 15 minute, puterea la o oră cumulată — pe paliere, dar reprezentate și grafic — în sfîrșit, tot ceea ce, în cîteva secunde îți poate arăta, atunci cînd este pusă la treabă, mașina electronică.

— Este o primă etapă pe drumul pe care am pornit — declară directorul de la I.R.E. — Reșița. Mai avem multe de făcut și de învățat. Eram doar energeticieni, încercăm acum

— Asta înseamnă, nu doar o organizare mai bună, ci, în general vorbind și o economie de energie. De aceea, mi-aș permite să dau un sfat: întreprinderile de rețele electrice care nu au pornit încă pe acest drum al introducerii calculatorului de proces în gestiunea energiei, s-o facă — și cît mai curînd! Nu este vorba doar de o concepție românească, ci și de echipamente construite în întregime la noi, așa încît, nu le-ar rămîne decît să se pună pe treabă, să învețe să le folosească, pentru că este în folosul tuturor. N-am vrea să se înțeleagă că am încheiat întreaga lucrare. N-am parcurs decît o primă etapă din ceea ce ne-am propus și din ceea ce la Suceava există deja. Am realizat telemărirea, în '89 vom realiza telemărirea energiei. Vom „desena” conturul județului Caraș, astfel încît să știm în orice moment exact cîtă energie electrică avem în județ. Ne-am construit o clădire nouă, modernă, cu dotări de ultimă oră, iar colaborarea cu I.R.E. Suceava — care asigură proiectarea și programele de calculator pentru sistemul de telemărirea, ca și cu I.R.E. Timiș, vechii noștri tovarăși de muncă, ne vor duce pînă la sfîrșitul anului la împlinirea acestui vis, devenit, de fapt, pe jumătate realitate: sistemul informatic de telecomandă a energiei electrice.

Abordarea unor astfel de sisteme presupune nu doar o inteligență umană superioară mașinilor conduse, ci și specialiști entuziaști, capabili să se avînta pe un asemenea tărîm. Ieri au apărut la Suceava, astăzi la Reșița, mine, cu certitudine, în alte și alte părți ale țării, așezînd în centrul grijii pentru zestrea energetică a României, creația minții omenești — calculatorul.

LIANA MOLNAR

Reșița a preluat inițiativa Sucevei. Cine o urmează?

triali, puzderia consumatorilor mici.

— Esențială este menținerea consumului în funcție de producție, pentru păstrarea sistemului energetic național în bune condițiuni — adaugă inginerul Virjoghe. Lucrul este perfect posibil, dar trebuia neapărat să cunoaștem situația în fiecare moment. Vechiul sistem, prin care se luau datele prin telefon era, mai mult decît depășit, niciodată real. Pînă se încheia convorbirea telefonică, pînă se notau datele transmise, parametrii erau deja alții. Aveam nevoie de o nouă metodă, rapidă și eficientă, cînd, iată, aflăm că la I.R.E. Suceava, colectivul condus de directorul Ovidiu Mustățea marca o premieră națională în domeniul conducerii la

pentru a-l reprezenta, avea exact acele calități fără de care suceveni n-ar fi putut concepe o colaborare: era un energetician priceput și un electronist pasionat. În plus, venise cu gîndul de a se pune tare pe treabă, spre a nu zăbovi prea mult la Suceava. Era doar așteptat la Reșița. Ca voinicul din poveste, Adrian Junea, plecat să se specializeze în celălalt capăt de țară, a învățat într-un an cît alții în zece. Nici la Reșița, în acest timp, nu s-a prea stat degeaba. Atelierul „Protecții-Relee-Automatizare”, însărcinat cu probleme tehnice de vîrf, un pic timid la început, dar repede încurajat de extraordinarele dotări, a reușit să pregătească terenul pentru implementarea sistemului de urmă-

să devenim și electroniști, dar merită efortul. Am intrat cu mult mai multă liniște în larma aceasta, pentru că sistemul de telemărirea ne ajută enorm. Ne menținem în limitele curbei de consum aprobate, iar consumatorii au devenit, prin personalul energetic de tură, mult mai atenți la ceea ce se întimplă la capitolul energie, la ei acasă. De cele mai multe ori nici nu mai avem nevoie să-i mai atenționăm, ne anunță ei: „Am depășit acum, dar în 10 minute ieșim din consum”. Se simte creșterea gradului de preocupare pentru economisirea de energie electrică.

— Deci, o dată cu introducerea noului sistem, v-ați ușurat munca și ați întărit și răspunderea consumatorilor.

(Urmare din pag. 1)

unor specialiști competenți. S-au format singuri, furînd din mai multa știință a directorului și rezolvînd singuri problemele tot mai grele ivite zi de zi. Mai tirziu s-a pus problema productivității. Vesnic nemulțumitul director și-a luat inginerii și mecanicii de nădejde, rămînînd cu ei trei zile închis într-o secție ce se încapătina să staționeze la aceeași valoare modestă a producției. La reluarea lucrului, întreg fluxul tehnologic era modificat complet, iar după o lună, secția realiza o producție de două ori mai mare.. Toată lumea era entuziasmată, numai directorul era frămîntat de gînduri doar de el știute. S-a liniștit abia cînd a reușit să tripleze valoarea producției.

Se părea că tot ce își propune și realizează directorul Probsdorfer este rezultatul unui neastîmpăr al ideilor ce se va atenua cu vîrsta și va fi erodat de rutina inevitabilă. Numai că în spatele directorului de întreprindere stă specialistul al cărui entuziasm s-a multiplicat o dată cu experiența dobîndită și care-l obligă să născocască mereu lucruri pe care nimeni nu le-a gîndit vreodată.

Întrebîndu-l despre rolul specialistului în industria blănurilor, inginerul Ioan Probsdorfer îți dă un răspuns deosebit de original: îți pune în mînă o bucată de blană moale și strălucitoare și te întreabă scurt: „Ce e, urs sau dihor de gazon?” Nu e nici una, nici alta, e simplă blană de miel, dar tîlcul întrebării exprimă un crez de viață: „Tocmai aici e rostul specialistului, să transforme materia primă obisnuită într-un produs cu valoare ridicată și calități deosebite. Avînd la dispoziție cantități tot mai mici de ma-

terii prime, sîntem obligați să valorificăm toată știința și priceperea noastră pentru a crea lucruri frumoase și de calitate. Toți ar trebui să gîndească la fel, dar din păcate materia primă a ajuns să fie folosită nechibzuit, după bunul plac al fiecăruia. Mergînd în București, am stat cîteva ore în pasajul de la Universitate și i-am numărat pe cei ce purtau haine de blană. 79% din ei aveau haine prost prelucrate și croite, urite, făcute în diverse ateliere particulare. M-a durut sufletul să văd acest jaf de materii prime. Noi, la Orăștie avem o casă de comenzi unde în schimbul pieilor aduse, clientul își poate comanda tot ce își dorește, iar calitatea și modelele realizate sînt apreciate peste tot în lume.”

Pe directorul întreprinderii „Vidra”, inginerul Ioan Probsdorfer, l-am întîlnit într-o seară de iarnă în biroul său, învîrtînd mai multe perechi de andrele rebele de diferite grosimi. Se gîdea să facă un fel de vestă din velur cu minci trifotat, elegantă și comodă, ideală pentru cei ce manevrează volanul automobilului.

Lucrul bine făcut

Viața lui Dumitru Diaconu a început cu adevărat în 1959, o dată cu înființarea fermei pomicole Posești, din județul Prahova. Totul i-a fost potrivit la început: pîmînturile erau sterpe și împrăstiate prin șase sate, oamenii plecau în alte părți după o bucată de piine, iar de specialiști nu putea fi vorba. Există doar o tradiție pe care, ca orice tărîm din acel loc, o cunoștea foarte bine. Astăzi, după 30 de ani, tehnicianul Dumitru Diaconu este șeful celei mai bune ferme din cadrul Stațiunii de cercetare și producție pomicolă Prahova și unul din marii specialiști ai țării.

„Am început de la o pereche de boi și o producție ce azi ar fi echivalentă la 400 000 lei. Astăzi lucrăm cu elicoptere, tractoare, dispozitive mecanice și realizăm 14 milioane lei. Împreună cu directorul stațiunii noastre, inginerul Ioan Neagu, am realizat pentru prima dată în țară o greblă mecanică de strîns crenșile tăiate, am introdus sistemul de box-paletare și am experimentat primul autotransportor cu încărcare și

descărcare automată. Dar tot omul rămîne de bază, doar el se poate apropia de sufletul pomului, el îl înțelege și îl ocrotește ca pe un copil. Sînt convins că pomul simte dragostea cu care este îngrijit și răspunde la fel, dînd cele mai bune roade. Pomicultorul bun se vede după modul cum ține pomul în pămînt, adică după cum știe să-l conducă creșterea. Știînd ce să tai și ce să păstrezi de la un pom, reușești să obții producții constante, indiferent de condițiile atmosferice. Nici o calamitate nu ne poate compromite recolta, pentru toate avem remedii. Știi ce facem, de exemplu, împotriva gerurilor puternice? Stropim livada cu apă pentru a proteja mugurii într-un înveliș de gheață ce păstrează o temperatură relativ ridicată. Apă ne-am adus din munte, nu ne-a costat mai nimic, pretutîndeni avem hidranți și rezervoare, puțînd rezista la cele mai mari secete. În fiecare an construim ceva, un depozit, o rampă, un canal, chiar și sediul fermei l-am construit singuri. Am face noi multe, dar ne mai iubim de mentalități învechite, care ne țin pe loc. În urmă cu

cîțiva ani, cînd am întîns merii pe spalieri, o somitate în materie m-a acuzat că aș fi o calamitate pentru fermă. Altă dată, am plantat cîteva sute de trandafiri de-a lungul gardurilor, dar nu a plăcut ideea mea. Abia după ce i-am scos mi s-a dat voie să-i păstreze. Mă deranjează mentalitatea unor tineri ingineri ce vin să facă pomicultură în birou, fără să le pese de ce se întimplă în fermă. Cred că utilă ar fi și în agricultură prezența maistrului, la fel ca în industrie, care să știe să muncească efectiv, nu doar să întocmească procese verbale. Anul acesta am avut beneficii cu un milion de lei peste cele planificate, ceea ce înseamnă cantitate de fructe peste plan, pentru care am trudit cu toții, cot la cot printre șirurile de pomi. Doar aici, în fața pomilor îți dai seama cum stai cu recolta, aici hotărâști ce ai de făcut. Priviți cum stau mugurii de măr la baza coroanei, ce viguroși sînt. Să știți că anul acesta vom avea cu certitudine o recoltă deosebită.”

Da, cu siguranță că și prunii urcați în marginea pădurii de brad vor da rod bogat precum și noul soi de măr, deocamdată fără nume, creat aici, la Posești. Copil din flori născut după 13 ani de muncă, noul măr provine dintr-un măr pădureț și unul Domnesc, îmbinînd vigoarea cu aroma dulce și suavă. Aflu că este mărul viitorului, ce poate fi cultivat oriunde, chiar și la altitudine mare, fără a pretinde vreun tratament chimic. Mai are multe prejudecăți de învins pentru a obține bine meritata omologare, dar Dumitru Diaconu mai are optimismul să creadă în izbînda lui.

Moda, ce pentru unii e ca o părere, și încă trecătoare, pentru cei care o fac e aprigă competiție, unde se cere știință, și artă, și trudă

N-am văzut vreodată ochi mai blinzi, mai candidi, ascunzând un vulcan. Băiatul cu figură de adolescent chemat în biroul directoarei, la simpla întrebare: „Cum a fost la Praga?”, declanșează asupra mea lava unei clocotitoare inteligențe și a unei pătimașe

Foarte repede, intră manechinii. Vijelios, tulburător. Derutant pentru mine, însă voi înțelege, în minutul următor, că această apariție, ca și ordinea și „dezordinea” ei sînt parte a spectacolului autentic ce mi se va derula sub priviri. Un băiat și o fată.

start în curse de fond, de coborire și de „tomba”, sînt ameiți de piloți de vînătoare coboriți pe stradă din carlinga avioanelor pentru o viață pașnică, ca și de atîtea și atîtea trimiteri către zbor.

E posibil să pui într-o haină atîtea sugestii, atîtea metafore? Într-o haină sport?

Iată, e posibil, demonstrează un tînar creator român.

— La Congresul de la Pra-

Tinerețea, firește, cucerește și spațiul modei. Emil Timofte și colega sa Ana Virginia Dicușescu

De la ghețe și „caschete”, totul e gândit și proiectat la C.E.P.I.U. București

lubi pentru profesia sa. Mă asaltează cu idei, mă lovește cu o neașteptată viziune asupra unei munci nu o dată (nedrept) cotată a fi ușoară ca plutirea unui fluture frivol într-o zi senină de vară. Este designer de haine, este creator de modă. Îl cheamă Emil Timofte.

— Ce e nou la dumneavoastră?, am întrebat-o, ca și altădată, la început de an, pe ingineră Angela Petrea, directoarea Centrului de estetică a produselor industriei ușoare.

— Între multe altele, o colecție de autor, ce s-a bucurat de un remarcabil succes la Congresul anual de modă al țărilor socialiste din cadrul C.A.E.R., desfășurat în decembrie, la Praga. Creatorul nostru a fost cerut la scenă deschisă. Vă fac cunoștință cu el imediat.

— Aș vrea, mai curînd, să văd colecția.

— Trebuie să v-o explice, să v-o descifreze.

— Este atât de incifrată? (pun, nu știu de ce, oarecare ironie în cuvînt, deși cunosc prea bine că o colecție de modă își are ideile și subtextele ei).

— O să vă convingeți. Îl aștept, așadar, cu o mare curiozitate.

(N-avem timp să ne spunem că, de fapt, ne cunoaștem, l-am mai întîlnit, cu cîțiva ani în urmă, în laboratoarele de creație vestimentară de la UCECOM; într-o ediție a almanahului „Flacăra” au apărut cîteva dintre schițele sale).

Iarăși un băiat și o fată. Din nou o pereche în alte culori, complementare între ele și dizarmonice, aparent, cu cele dintîi. Apoi trio-uri, cvartete, din nou, duo, trio și cvartet... apoi ansamblul unui balet pe o muzică de culori ce vibrează intens în aer. Le simt nu numai în ochi, le simt în nări, le simt în porii pielii. Sînt ameiți de cosmonauți, piloți gata de zbor sau cercetători în laboratoare spațiale, sînt ameiți de schiori pregătiți de

ga, începe să-mi explice, pentru prima dată în tradiția acestei manifestări internaționale de modă (se desfășoară în fiecare an în altă capitală socialistă) s-a cerut, pe lîngă „colecția mare”, încă una, „de autor” cu o temă impusă și anume: „îmbrăcăminte de timp liber pentru tineret”. Scopul e limpede; în concursă acerbă de pe piețele lumii în materie de vestimentație, țărilor socialiste își propun să se afirme mai mult cu

potențialul lor de creație, de originalitate și personalitate. Ele pot promova tendințe și linii. Directoarea m-a chemat, mi-a dat spre lucru colecția și a ieșit ce vedeți.

(Bulgaria — a prezentat costume pentru o expediție polară. Cuba — pentru ținuta de litoral, R. D. Germană — pentru sporturi profesionale: schi, înot, gimnastică, Polonia — pentru vînătoare și pescuit, România — echipamente pentru sporturi de iarnă...).

— Acolo am aflat ce nu știam, Congresul din capitala Cehoslovaciei începea o acțiune de activizare a designului vestimentar, din motivele de care aminteam, și mai ales de promovare a reclamei pentru acesta, și prin urmare ne-am trezit asaltați de ziariști, de camere video și tv. Totul a intrat în competiție, pînă și mixajul muzical, norocul meu că mă pricep, muzica este un hobby al meu (m-au chemat în cabină, mi-au pus un vraf de discuri în brațe și „poftim, alegeți!”). S-au dat note și pentru fotogenia produsului, pentru fiecare element din regia prezentării colecției în fața juriului și a spectatorilor.

Nivelul artistic și gradul de originalitate al colecției sale, au cîștigat astfel în punctaj. Spectacolul este, cu adevărat cuceritor, ingenios, rafinat, inteligent. Pe „zgomet” de semnale cosmice apare primul manechin, învesmîntat chiar ca un pilot de rachetă cosmică. În funcție de destinația costumelor, de culori, de liniile de croială și de detaliile ornamentale, muzica trece de la secolele XVI—XVII (pentru ținuta anului 2000 !), la jazz, rock, disco, tam-tam...

— Colecția noastră a mers pe trei idei: echipament pen-

tru profesioniști și neprofesioniști, amatori ai sporturilor de iarnă, e strict funcțional, dar să se poată purta și pe stradă, ca haine de toată ziua. Să ofere protecție termică, în special în punctele și zonele anatomic, mai vulnerabile. Să fie antișoc și antistress.

De aici încep incifrările și subtilitățile cu care m-a uimit Emil Timofte. Accesorii (cagule, caschete, șepci, ghețe, apăschiuri, ochelari, mănuși, cordoane, epoleți, dubluri, buzunare, fulare, „manșoane” ș.a., ș.a.) și „punctele de semnalizare”, și aplicațiile decorative amplasate, nu oricum, pe pantaloni, rochii, jachete, în piept, pe spate, pe genunchi, la coate, pe umerși, la frunte... nu sînt doar pur și simplu estetice. Sînt rezultatul unor studii de anatomie, de acupunctură, de fizică, de mecanică și electricitate și au rolul de a proteja mai bine, dar suplu, fără să îngreueze costumul, de frig, de a apăra împotriva vibrațiilor și presiunilor din atmosferă, de a cruța cît mai mult organismul de șocuri și stress, în condiții de suprasolicitare în sporturile de performanță, într-o cabină spațială, sau de supersonic...

Meritul hainelor imaginate de Emil Timofte, tăiate și confecționate „cu o rară acuratețe și profesionalism” la întreprinderea de confecții sport din Tg. Mureș, este tocmai acesta, se pot purta și pe stradă. Deși a folosit nuanțele „en vogue” ale anului și potrivite destinațiilor posibile, cu tente și străluciri astrale, materialele, cu efecte pelicularizate și metalizate, nu sînt altceva decît „caldul” și „umanul” tercot (cu un mare procent de fibră naturală). Coborîte parcă din literatura de science-fiction sînt, totuși, atât de pămîntene. Pămîntene, desigur, la pragul mileniului III. Croite în stil „tăietură laser”, săgețile-decor, de pe accesorii de cap, spre exemplu, sînt vecine cu anumite scheme electronice și au anumite funcțiuni. Cum e ușor de observat, ele, aceste frumoase haine ale tînărului creator de la CEPIU, incifrează și un mesaj antirăzboinic, atât de specific nouă, românilor, fapt remarcabil de ziaristii prezenți la Praga.

Ca dintotdeauna, dar, parcă, azi mai mult ca oricînd, moda nu este o simplă chestiune de croitorie, este artă și știință. O artă savantă, o știință pluridisciplinară. Într-un cuvînt, este cultură. Ceea ce demonstrează și colecția de autor semnată de Emil Timofte. Pe cînd le vom găsi în magazine?, este mesajul nostru către industria ușoară.

CICI IORDACHE ADAM ■

Fotografii de ELENA GHERA ■

Costume pentru o navă spațială, pentru pîrtia de la Clăbucet, dar și pentru o plimbare în Herăstrău

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ La fireasca bucurie a mării în casă nouă, Iorga Maria Ana din Timișoara (Calea Lipovei nr. 10, et. 2, ap. 6) a avut satisfacția de a mai adăuga una — aceea a întâlnirii unor oameni de bine, constructorii viitorului său cămin. Despre acest moment a ținut să ne scrie, neapărat, și nouă: „Voi fi și eu, ca mulți alți cetățeni ai orașului Timișoara, una dintre locatările modernului cartier „Steaua — Timișoara”. Am dorit să vă scriu despre o echipă de mozaicari-faianțari pe care am găsit-o muncind cu multă sîrg. L-am întrebat pe șeful echipei dacă aș putea să-mi văd apartamentul, în care abia aștept să mă mut. Mi-a răspuns că se lucrează încă la scări, dar imi vor pune niște scinduri ca să pot urca până la apartamentul meu. Mi-a plăcut vorba acestui om care muncea cot la cot cu echipa sa. După ce mi-am admirat casa, am mai stat puțin de vorbă cu dumealul. Am aflat că se numește Sinuț Florea și are în echipă băieți foarte buni, că trag „tare”, ca noi să ne putem muta cât mai repede în casele noastre noi. Aș dori, dacă se poate, ca pe acești oameni de ispravă, în frunte cu șeful lor de echipă, să-i menționez în rîndurile revistei, transmitînd-le și mulțumirile noastre, ale viitorilor locatari. Ei se numesc: Sinuț Aurel, Istrate Tudor, Tudose Dumitru, Nemeș Traian, Ilie Mihai. Sînt doar cîțiva dintre cei care au pus o piatră la temelia viitoarei noastre case.”

■ De la Ministerul Educației și Învățămîntului, serviciul Personal, învățămînt, organizare și control, un răspuns pentru **Avădani Dan** din Mangalia, județul Constanța (str. Oituz nr. 86, bl. P-2, sc. B, ap. 22): „Referitor la scrisoarea adresată revistei „Flacăra” în care relațiile unele aspecte privind funcționarea în învățămînt a soției dumneavoastră, vă comunicăm că la cererea sa Inspectoratul școlar al județului Vaslui i-a aprobat, începînd cu data de 01.02.1988 concediu fără retribuire pentru creșterea și îngrijirea copilului. În această situație, soția dumneavoastră va putea rezolva problemele legate de transferarea în județul Constanța, după revenirea la

postul pe care este titulară, în conformitate cu prevederile Statutului personalului didactic.”

■ „Am fost de curînd în stațiunea Băile Felix, cu cazare la C.O.T.S. Felix 1, ne scrie **Stamate Oprea** (Cartier Trivale, bl. P-8, sc. A, et. 4, ap. 10, Pitești, județul Argeș). Știm că la sosire se percepe o taxă de 10 lei pentru perioada cit stăi în localitate. Aici, însă, pe lângă această taxă, se mai rețin obligatoriu 10 lei pentru vizionarea a cinci filme. Nu vreau să se înțeleagă că sînt împotriva acestui mod de a-ți petrece timpul liber. Dar de aici și pînă la a obliga niște oameni suferinzi, mulți destul de în vîrstă, unii chiar infirmi, să se deplaseze cu căruciorul pentru a vedea cinci filme, e o cale lungă și contravine cu etica și bunul simț. Cred că există și alte metode pentru atragerea celor veniți la tratament să-și petreacă timpul util și plăcut.”

■ **Sucursala A.D.A.S. Galați**: „Scrisoarea semnată de **Ion Oancea** din Galați, str. Dudului nr. 13, bl. T-5, sc. 3, ap. 52, microraión 38, a fost soluționată favorabil, întocmindu-se referatul de plată nr. 242/89. S-a calculat suma de rîscumpărare pretinsă de semnatarul scrisorii, sumă ce a și fost expediată prin mandat postal.”

■ **Elena Nedelcu** din Constanța (str. Pandle Becheanu nr. 14) se adresa redacției cu rugămintea de a fi sprijinită în vederea instalării unui post telefonic. Trimisă spre rezolvare organelor competente, scrisoarea primește următorul răspuns: „Vă comunicăm că cererea dumneavoastră a fost aprobată în baza acceptului de cuplare al altui abonat. Vă mai informăm, subliniază **Direcția județeană de poștă și telecomunicații** Constanța, că avem în evidență și alte cereri aprobate, lipsind, pentru moment, numere de cuplat în Centrala Tomis-Nord.”

■ **Theil Walter** din orașul Mîrșă, județul Sibiu (bloc 18, sc. A, et. 1, ap. 5), ne povestește, făcînd haz de necaz, „lanțul slăbiciunilor” pe care l-a avut de străbătut în încercarea sa de a-și repara casetofonul RC 520: „L-am dus la Sibiu, la unitatea

de reparații amplasată în complexul comercial de pe Șoseaua Alba Iulia. Era în 12 decembrie și mi s-a spus să vin peste o săptămînă să-l ridic. M-am bucurat, deoarece veneau sărbătorile de iarnă. Dar bucuria a durat exact pînă m-am dus să-l iau. Pe 19 decembrie mi s-a spus că n-au piese de schimb pentru RC 520. Am fost îndemnat să-l las pînă după Anul Nou și le-am răspuns că e cam tirziu. Mi s-a răspuns că dacă nu-mi convine, n-am decît să-l duc la Iași. N-am mai spus nimic și a rămas să vin după Anul Nou. Am revenit pe 12 ianuarie, deci la o lună după ce l-am dat la reparație, dar... stupoare! Nici atunci nu era gata. Pur și simplu imi venea să abandonez! Mi s-a spus să vin simbată, 14 ianuarie, că va fi sigur gata. Am revenit și simbată. Aceași poveste. Am hotărît să-l ridic așa, stricat cum era, dar mi s-a pretins suma de 40 de lei pentru faptul că aparatul a fost ținut acolo. M-am gîndit că cel care se „ocupă” de casetofonul meu, absent din unitate în ziua aceea, o fi plecat după piese, așa că m-am hotărît, din nou, să mai aștept un timp. Nici pe 27 ianuarie 1989 RC-ul nu era gata, dar, ca să-l pot lua, mi s-a pretins suma de 42 lei. Deci, după ce am făcut atîtea drumuri, cheltuiind bani cu biletele de tren pe ruta Mîrșă-Sibiu și retur, am plătit suma de 42 lei, iar casetofonul meu este la fel de „tăcut”. Suma respectivă a fost reținută, dacă am înțeles noi bine, pentru „găzduirea” casetofonului. Să fie oare o modalitate a unității cu pricina, de a-și spori eficiența atunci cînd nu satisface, cum ar fi normal, cerințele clientilor? N-am putea răspunde la o asemenea întrebare, așteptăm explicații de la cei în măsură să descurce lucrurile. Ceea ce știm însă, este că, în rîndurile specialiștilor în ramură, meșterii pomeniți mai sus nu sînt, din păcate, singurii. Am putea întări afirmația cu fragmente dintr-o altă scrisoare.

■ Vă rog din suflet să-mi răspundeți la o întrebare, ne scrie și **Elena Hoaghea** din Sighișoara (str. Ana Ipătescu nr. 39 B, ap. 3, județul Mureș). În cite zile, săptămîni sau luni se poate repara un radio la un atelier de reparații Radio-TV? Eu l-am dat pe al meu la reparație încă din luna martie a anului trecut și încă nici poveste să fie în stare de funcționare. Eu sînt infirmă și ajung greu în cartierul „Gheorghe Gheorghiu-Dej”, unde se află atelierul, dar bonul a circulat din mină-n mină. Am rugat, ba o soră, ba un cumnat sau o cunoștință să se ducă și toți s-au întors cu același răspuns. Pe lucrătorii de la atelierul de reparații Radio-TV din str. Gh. Gheorghiu-Dej nu-i controlează nimeni?

■ Un răspuns și pentru **Mihail Acasandrei** din orașul Gheorghieni, cartierul Florilor, bl. 15, sc. A, ap. 12, județul Harghita, posesor al unui autoturism care în timpul rodajului a scos la iveală citeva defecțiuni. **Direcția Tehnică a M.I.C.M.** a luat toate măsurile pentru remedierea lipsurilor, defecțiunile fiind înlăturate în cadrul unității „Dacia Service” — Gheorghieni.”

■ **I.C.R.A.L. „Vitan”** comunică, la solicitarea revistei noastre, rezolvarea situației privind spațiul locativ al petentei **Mariana Nicula** din București, str. Liviu Rebreanu nr. 10, bl. A 2, ap. 42: „Contractul de închiriere a fost retranscris pe numele dumneavoastră, iar la această dată nu mai figurați cu debite restante.”

■ „Locuiesc în blocul M 26 din strada Cap. Ivan Anghelache, nr. 6 și mă numesc **Popa Dănuț**. Blocul nostru beneficiază de un singur ascensor care, în luna august 1988, a fost oprit în vederea reviziei. Iată că am ajuns la mijlocul lui decembrie și nu a venit încă nimeni să-l repună în funcțiune. Trimisă spre competență

Nu-i inimă mai bună ca a mamei!

Dragă redacție,

În urmă cu un an, în paginile revistei **Flacăra** a apărut reportajul „Inimă de mamă”, semnat de **Carmen Dumitrescu**. Fetița despre care se vorbește în articol s-a făcut o adevărată domnișoară. Vă reamintim numele nostru, **Dorina și Sabin Morar** din orașul Bistrița, și așa cum s-a scris în articol este vorba de o premieră medicală în țara noastră. Am fost operată pe cord deschis (proteză valvulară mitrală și aortică) la Spitalul Militar Central, de o echipă condusă de colonelul dr. Vasile Cîndea și în aceste condiții am dat naștere unei fetei sănătoase. Pe 12 februarie 1989 **Anamaria Alexandra** a împlinit un anșor, este frumoasă, vioaie și ne este foarte dragă.

Un zîmbet din partea ei și urări de sănătate de la părinți pentru toți care ne-au ajutat.

Dorina Morar

„Esențialul a fost comunicat de mamă, imensa ei fericire n-are nevoie de cuvinte grandilocvente. Mi se pare prinos chiar cele obișnuite. Atît vreau să sper că ori de cite ori o femeie curajoasă și un colectiv de medici excepționali pun la cale asemenea premieri ale vieții să am fericitul prilej să fiu alături de ei, măcar cu sufletul. Salvatore Quasimodo s-a

exprimat, cu forța talentului, și pentru această împrejurare: „Fiecare stă singur pe inima pămîntului, străpuns de o rază de soare.”

Inima Doinei Morar s-a sprijinit pe inima pămîntului nostru și a rezistat. Inima micuței **Anamaria** a ritmat odată cu a mamei sale și amîndouă, puternice, ne înștiințează că sînt fericite, în bătaia razei de soare.

rezolvare **Consiliului popular al sectorului 3** din Capitală, scrisoarea s-a întors la redacție însoțită de următorul răspuns: „Cele relatate de dumneavoastră se confirmă. S-a luat legătura cu **I.C.R.A.L. Cotroceni**, care a expediat la Întreprinderea „Ascensorul” București contractul cu numărul 22 462/88 pentru efectuarea reviziei generale a ascensorului.”

■ Din verificările efectuate, s-a constatat că și cele sesizate de **Sandu Viorica** din Rîmnicu Vilcea (cartier Ostroveni, bl. A 38/3, sc. D, ap. 19) au fost reale. Ca urmare a deficiențelor la hidroizolația blocului, apele pluviale se infiltrau prin planșeu în apartament. „Lucrările de reparații au fost întîrziate ca urmare a faptului că pe terasa blocului sînt montate panouri solare de preparare a apei calde menajere, ele fiind începute în luna decembrie 1988, ne informează **Consiliul popular al municipiului Rîmnicu Vilcea**. În prezent lucrările de reparații au fost executate de Exploatarea de Gospodărie Comunală și Locativă, prin Antrepriza de Lucrări Speciale și Izolații Tehnologice București — Brigada Rîmnicu Vilcea.”

■ În scrisoarea adresată revistei, **Iustina Ciocirlan**, din comuna Zăvoi, județul Caraș Severin, sesiza faptul că, în momentul în care și-a întrerupt activitatea în muncă, avînd de îngrijit cinci copii, avea depusă la fondul social suma de 6 000 lei, pe care unitatea **I.F.E.T. Caransebeș** nu i-o restituia. S-a luat legătura cu unitatea unde a lucrat petenta, sîntem înștiințați de **Consiliul popular al orașului Caransebeș**, care a dispus restituirea fondului către petentă.

■ În luna decembrie 1988 am cumpărat de la aprozar un borcan cu mazăre boabe. Cînd am deschis borcanul, am găsit trei cioburi de sticlă, pe care vi le trimis să le vedeți și dumneavoastră. Ciobul cel mare l-am deplstat înainte de a pregăti mîncarea, celelalte au fost

descoperite în timpul mesei. Lesne de închipuit ce se putea întîmpla dacă, de pildă, unul dintre copii înghitea unul dintre aceste cioburi? scrie **Maria Morogan** din Bacău (str. Bucium, bl. 83, sc. A, ap. 13). Cred că cei de la **C.L.F. Tecuci** (pentru că, după cum scrie pe etichetă ei sînt furnizorii borcanului cu bucluc) au vrut să facă surprize de revelion. Afirmăm că este, mai degrabă, o gravă și nepermisă indolență a tovarășilor care se ocupă, la **C.L.F. Tecuci**, de controlul de calitate.

■ **Consiliul popular al orașului Cîmpina**, județul Prahova: „Ca răspuns la scrisoarea **Marianei Ialama** din Cîmpina, adresată revistei „Flacăra”, vă aducem la cunoștință că, reanalizîndu-se situația petentei, s-a hotărît să i se repartizeze un apartament cu 3 camere în Bloc A 2, sc. B, et. 1, din strada **Ecaterina Teodoroiu** nr. 29. Petenta s-a declarat mulțumită de modul de soluționare al scrisorii.”

■ „În legătură cu scrisoarea cetățenilor **Dumitru Ani**, cu domiciliul în Bd. Rîmnicu Sărat nr. 25, bl. C 11 A, ap. 12, sector 3, prin care solicită sprijin pentru a fi reincadrată în muncă, **Consiliul popular al sectorului 6** din București ne comunică: „Dumitru Ani a fost încadrată la Întreprinderea de Confecții și Tricotaje București, unde a lucrat pînă la 19 aprilie 1988, cînd, pe baza cererii sale, i s-a aprobat întreruperea serviciului pentru creșterea copilului. În ziua de 15 octombrie a depus cerere pentru a reveni în același loc de muncă. Deși i s-au dat explicațiile corespunzătoare pentru a îndeplini formele de reincadrare, **Dumitru Ani** nu s-a mai prezentat la serviciul personal. Ca urmare a sesizării la care ne referim, a fost invitată și i s-au făcut formele de reincadrare, iar în prezent lucrează în secția de confecții, la vechiul său loc de muncă.”

Pagină realizată de **LIANA MOLNAR**

Poșta redacției

Dumitru Ion — Craiova: De la Consiliul popular al municipiului am primit comunicarea că s-a intervenit cu adresa nr. 1433 în vederea schimbării domiciliului soției, cum e firesc și legal. În cealaltă problemă, adresată-vă **Direcției comerciale** județene cu certificatul de căsătorie. ● **Florea Dumitru** — Turda: Prima dv. scrisoare ne-a amuzat. Următoarele ne-au îngrijorat. N-am îndrăznit să le transmitem poetului **Darie Novăceanu**, pentru „Atelier literar”. Ceea ce scrieți dv. nu e — sigur! — poezie. „Compunerea” aceea cu tineretul păstrat-o pentru logodnică, să știe că trebuie „să cînte la pian sau mandolină”. Pe a doua arătați-o tot ei, înainte de a semna în registrul stării civile, să nu aibă pretenții („nu are nimic comun căsnicia cu iubirea...”). Pe a treia dați-o bunicii. Pe a patra nu ne-o mai trimiteți. ● **Sava Maria** — com. Brosteni (Suceava): Fiul dv. ar putea fi încadrat în transportul fluvial (Galați, Brăila, Tulcea etc.). ● **Ciurlin Nina** — Craiova: Alocatia de stat pentru copii se acordă începînd cu luna următoare îndeplinirii condițiilor și depunerii dosarului complet (art. 7, Decret 410/1985). Adresați-vă comisiei de judecată din unitate. ● **Maces Florica** — Constanța: Conducerea **C.C.E.S.** a decis ca pînă la 1 martie să se facă o nouă verificare profesională de către o comisie de specialiști din București, desemnată de **C.C.E.S.** Vă dorim succes și țineți-ne la curent. ● **M.C.** — Cîmpulung: Reveniti-vă „tristul eveniment” pe care-l plîngeți nu a avut loc! Citiți **Flacăra** nr. 5 ● **Tomșa Mihai** — satul Rîba de Jos, com. Vătava (Mureș): Vă felicităm pentru activitatea dv. Credem și noi că numai la Arhivele Statului (Bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej nr. 29, sec-

tor 5, 79150 București) s-ar putea lămuri enigma. ● **Loloia Marina** — com. Gura Riului (Sibiu): Instanței de judecată. ● **Vlad Ion** — Arad: Pe an calendaristic. ● **Tătaru Beatrice** — Timișoara: 1) Radiodifuziunea — 79 756 București, str. Nuferilor nr. 62—64; Televiziunea — 79 757 București, Calea Dorobanților 191. 2) Consultați publicația „Forum” în legătură cu admiterea în învățămîntul superior. ● **Iorga Constantin** — com. Pătirlagele (Buzău): Vi s-a mai comunicat că dosarul dv. pentru trecerea de la pensia de invaliditate la pensia de limită de vîrstă nu e complet. Depuneți urgent la Oficiul de pensii de stat Buzău o adeverință pentru perioada 1 08 1979 — 1 08 1984 cu retribuiția tarifară de încadrare și sporul de vechime, pentru baza de calcul. Vi se vor achita drepturile începînd cu 1 06 1988. ● **Muntean Aurica** — Ploiești: Soțul dv. să se adreseze organului de conducere colectivă al Direcției sanitare, pentru ca acesta să aprecieze asupra oportunității înstrăinării apartamentului proprietate personală și înscrierii pe lista de priorități. ● **Alexa V. Ion** — satul Domnița, com. Tibana (Iași): Este necesar să fiți examinat de către comisia medicală. ● **Toth Lucia** — Arad: Reparația acoperișului va fi terminată pînă în iulie a.c. ● **Andries Ilie** — Suceava, **Reider Simona** — București: Aveți dreptate. Ne pare rău și ne cerem scuze. Deși rar s-a întîmplat să apară în revista noastră greșeli de tipar, vă asigurăm că s-au luat măsuri pentru evitarea lor totală în viitor. ● **Cîrlan Elena** — Pitești: Dosarul de pensionare se întocmește de către unitate și se depune la organul de pensii numai după împlinirea vîrstei (57 ani). Pensia se plătește de la data aprobării prin decizia comisiei județene de pensii. Încetați activitatea numai după primirea deciziei de pensionare. **REGHINA VÂRVICI**

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Cintarea României

Tezaur din străbuni

În momentul în care au intrat în scenă cele 8 perechi de dansatori din comuna Independența (județul Galați), orice comentariu în privința sălii din comuna Pîșcu a încetat. Chiar și prichindeii care nu mai pridideau cu hîrjoneala pe culoarele dintre scaune, s-au oprit din zbuguiala lor. Toată lumea era numai ochi și urechi, cum se spune. Mișcările dansatorilor erau atât de bine articulate încît erai tentat să crezi că este vorba de o formație profesională sui-generis, anume pregătită luni în șir pentru o posibilă filmare. Cert lucru oamenii acestia aveau dansul în sînge din moși-strămoși. Nici nu-ți vine să crezi că le-a trebuit vreun instructor.

„Cine știe horele / Toate sărbătorile”. Iar oamenii acestia simpli la vorbă și la port știau în egală măsură horile, încît fac din zilele sărbătorii. Ei sînt laureații ultimelor 4 ediții ale Festivalului național „Cintarea României” dar n-au nici un fel de morgă de „cuceritori” de trofee. Ei dansează din plăcere, după cum, am aflat ulterior, muncesc efectiv cu pasiune. Cînd am aflat că majoritatea perechilor sînt soți și soție și că trăiesc în zootehnie, m-am dumirit nițel. Comuna lor are 5.100 de locuitori și este cit se poate de bine situată economic pe plan județean. Comuna este cea mai mare producătoare de lapte din județ (24.000 hl pe an), iar zestrea economică a obștii se ridică, în echivalență valorică, la circa 175 milioane lei.

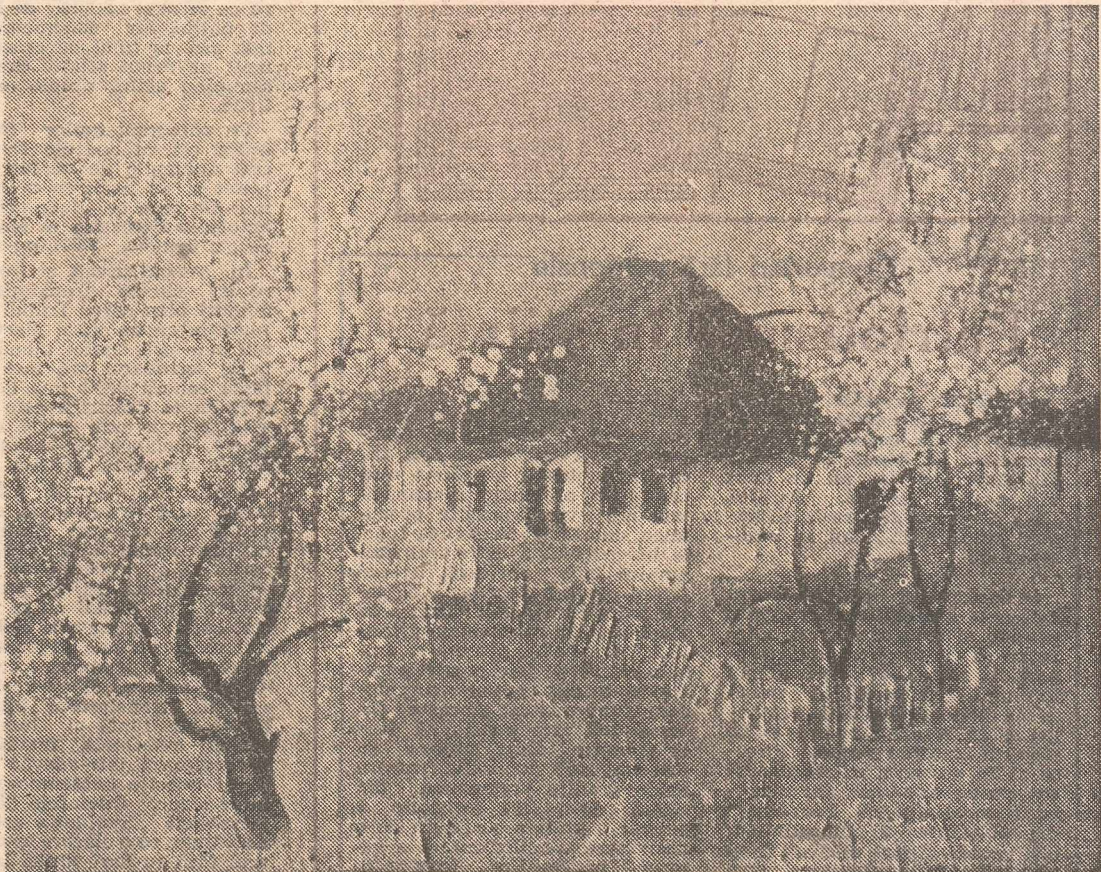
Iordache Bîrsan, secretar adjunct cu probleme de propagandă al Comitetului comunal de partid Independența este și profesor de istorie și director al căminului cultural din urbe. Căutam să ghicesc „secretul” faptului că oamenii „roiesc” în jurul său. Nu e greu de descifrat acest secret. Nu există eveniment mai mic sau mai mare în familia vreunuia fără să fie invitat de onoare și „nea Bîrsan”. Are 53 de ani, dar își ține bine vîrsta. Nu de

multă vreme a fost o nuntă: „Nuntă mare, cu săteni, / Ca la noi la moldoveni”. De regulă participă aproape toată suflarea satului. Dumitru Fronea a avut nu de mult un mare necaz. Dar el a înțeles perfect că nu este vorba de nici o chermeză ci, pur și simplu, de un act de cultură, iar un briu moldovenesc în 8 perechi face mai mult ca unul în 6 ori 4 perechi. N-a ezitat nici un moment să participe la faza pe CUASC Pîșcu. Rezultatul? Ropote de aplauze la scenă deschisă.

Numele acestor inzestrați oameni se cuvine să fie trecute la loc de cinste: Ion Matei, Neculai Pană, Tudorel Fotache, Vasile Condrea, Spiridon Buluc, Gheorghe Dănilă, Șerbu Bonea, Gheorghe Fotin, Anton Stolan, Nicu Lăcătuș, Sandu Gheorghită (și soțiile lor Ana, Elena, Maria, Maricica, Veronica ș.a.) Intră repede în vorbă și Gheorghe Tanasciuc, Jean Petrea, Elena Turlea, Iordana Butnaru, Florica Dicu, (care este socotită pe drept cuvînt „suflatul” mișcării culturale).

Independența — comună situată doar la 30 km de Galați — se bucură de un bun prestigiu în zonă. O comună care are 1.300 de elevi și 46 cadre didactice, are spital teritorial cu 5 medici (doar o singură navetistă), are 34 unități economice aflate în circumferință, o comună cu peste 5.500 ha pămînt bine gospodărit. Și, întrucît vechimea „scriptică” a comunei nu se ascunde undeva în negura vremurilor, deși se pot găsi și astfel de urme de continuitate și vechime, dascălii și diriguitorii comunei s-au gîndit bine să teaurizeze frumosele obiceiuri din bătrîni: briul moldovenesc, o nuntă moldovenească, o „strigare” a pămîntului, chiar dacă: „Ascultînd glasul pămîntului / Am aflat că-l dor amintirile”. Prin urmare, în comuna Independența, tradiția bună este dusă cu real succes mai departe.

DORIN SALĂJAN ■

Nu l-am văzut de mult timp pe Constantin Piliuță (zis Pil) și nici în atelierul cocoțat la ultimul etaj de la intrarea în străzile Berzel cu Calea Plevnei n-am mai fost. Am auzit că stă închis pe dinăuntru, are ușa bătărată de doi druzi de fier, a scos telefonul din priză și pictează „în draci” în vederea unei expoziții de primăvară. În camera unde era un du-te-vino neîntreput domnește o liniște de chilie și miroase vag a țămie. Am auzit că Piliuță și-a lăsat barbă, plete, favoriți și nu consumă decât pine de secară și mere. Merele și le-a adus de prin părțile Botoșenilor unde s-a născut cu șase decenii în urmă. Piinea de secară l-a adus-o Fănuș, fiul dînsului, care-l alintă Piliuță.

E născut în aceeași zodie cu mine și din această pricină avem calități și defecte identice.

Bărbatul acesta scund și îndesat, cu alură de halterofil, are șarm, umor, temperament, instabilitate motrică, apetit oratoric și o generozitate mai puțin

proprie pictorilor. E cînd trist cînd vesel — cabotin — ca și picturile sale.

Apoi, l-am văzut retrospectiva de la Dalles în care trona uluitorul portret al lui Marin Preda pictat cu puțină vreme înainte de dispariția lui prematură. Acel

colorist de mare transparență și un sensibil desinator. Pictura sa, aș adăuga eu, este spontană și fragedă, culorile se armonizează cînd într-o fină alăturare cînd izbucnesc vitale și contrastante desfășurînd ochiul și sensibilizînd sufletul.

Acum, Piliuță stă închis în atelierul său de sub cer, despărțit de tentațiile lumescii, telefonul e scos din priză, soneria nu funcționează și el pictează. Nu știm încă ce.

Și fiindcă nu vrea să răspundă la telefon, abandonat singurătății totale pînă după mărțisor, și fiindcă pe patru februarie s-au împlinit de șase ori zece ani de cînd a venit pe lume, am ținut să însăilez aceste rînduri în semn de căldă și frățescă dragoste pentru el și marele său talent și să-l asigur că nu cred în vîrsta pe care și-o declară.

De ce le-o fi plăcînd artiștilor de toate soiurile să se dea mai maturi decît sînt?

MIRCEA MICU ■

Stăpînul culorilor

portret în care autorul Moromeților ține în palme o frunză pălîită de toamnă. Apoi, l-am văzut desenele delicate, cu balerine de fum și cai nervoși. Într-un dicționar de pictură editat la Paris în urmă cu zece ani, Piliuță este etichetat drept un

Scriitorul — conștiință a epocii sale

BAZIL GRUIA:

„Revenire în fascinanta lume a poeziei”

Basil Gruia s-a născut la 5 ianuarie 1909 la Cisteiul de Mureș (jud. Alba). Studii juridice la Cluj. Debut editorial: în țara toamnei (1929), elogiat de Călinescu. După 40 de ani, a redebutat cu volumul Arderea etapelor, publicind în continuare, la scurte intervale, Obsesia verii (1972), Patima albă (1976), Efigiile riscului (1978), Inscricții

pe tablă de aer (1983), Miraculosii Alter Ego (1985) și Infinitul de fiecare zi (1987). O antologie a operei sale poetice a fost publicată de Editura „Europa”. A publicat și două cărți de memorialistică documentară: „Blaga inedit, amintiri și documente” (1974) și „Blaga inedit, efigii documentare” (1981).

— Nu eu, ci dumneavoastră, stimat Basil Gruia, ați afirmat că sinteți cel mai „bătrîn”... tînar poet al Clujului! Cum justificați, totuși, „somnia” poetică de patru decenii?

— La drept vorbind, după debut, critica literară m-a încurajat, iar G. Călinescu a afirmat în Viața literară nr. 21/1929 că... „de peste tot se desprinde impresia că ne aflăm în fața unui temperament poetic real dar încă debitor”. Aveam doar douăzeci de ani, deci o viață lungă în față, una de acumulare și de conturare mai precisă a universului meu liric. Atunci am luat hotărîrea de a face un popas mai îndelung în periplul meu literar, spre a mă putea convinge dacă „talentul real” semnalat de G. Călinescu își va găsi deplina realizare, sau, de nu, vor cîntări mai greu „dubururile”. Am simțit necesară o vreme de limpezire, să-mi cunosc disponibilitățile.

— Și cum, n-ați mai scris poezie atîta timp?

— Am scris sporadic și cele patru decenii mi-au oferit cea mai odihnitoare neliște. Dar, după 39 de ani am ars tot ce am scris, păstrînd doar cu titlu do-

(Continuare în pag. 15)

CONSTANTIN MUSTĂȚA ■

lubirea de frumos

Craiova

Am ajuns la Craiova, cu Dan Nasta, invitați ai Teatrului Național, să cinstim prin poezie cele șapte decenii trecute de la Unirea tuturor Românilor.

Nîngea. Orașul era în alb. Înaintăm anevoie spre teatru. Un ceas electronic arăta ora și temperatura: șaisprezece și șapte minute; minus două grade.

La ora asta sîntem așteptați. Dacă sunt zece în sală pe o astfel de zloată e bine. Am cerut sala mică insistent. La Craiova o seară de poezie fără muzică, fără nici un sprijin din afară, credeam „este pentru un grup foarte restrîns, cu puțință.”

Ajungem în culise: sîntem întâmpinați. Sunt rugat să postesc în sală; a trecut sfertul academiei. Nu-i nimic, va fi un colocvîu. Las paltonul și căciula, iau cartea de versuri în mînă și pășesc în fața uriașei cortine aurii neridicate.

Sala mare a Teatrului arhiplîna. Găzduiește șapte sute de oameni. Foarte mulți tineri. Este

ocupat pînă pe margini ultimul loc.

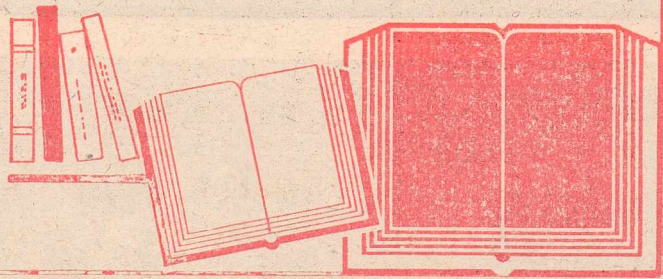
În Craiova, între olteni, aici în Cetatea Băniei, este cu puțință a se umple de bună voie sala Teatrului Național pînă la ultimul loc, pentru a se asculta poezia legată de evenimente și fapte istorice ale acestui neam.

Nesiliți de nimeni, șapte sute de tineri cumpără bilete și intră în sală să asculte versuri despre Constantin Brîncoveanu și Alba Iulia, despre Logosul inimii omului.

Îți dau inima lor. Sînt gata să te ovaționeze în picioare, să-ți aducă zeci de crizanteme dacă le-ai da inima ta, nici mai mult nici mai puțin inima ta în flăcări atînsă de Logosul iubirii, frații noștri cei din Oltenia, ale căror femei — spunea Mircea Eliade — aprindeau luminări pe marginea drumurilor cînd suflătele celor căzuți la Mărășești se întorceau acasă de pe front, într-o veșnică dăinuire.

IOAN ALEXANDRU ■

VITRINA CĂRȚILOR

Convorbiri fără adiționale

Patriotismul în știință

— Stimate tovarășe dr. conf. Ilie Puia, sînteți șeful colectivului de istoria economiei de la Academia de Studii Economice din București, iar nu de mult v-a apărut la Ed. Politică „Mic dicționar de istoria economiei românești... Cui se adresează el?

— Dicționarul se adresează în primul rând studenților și elevilor, precum și tuturor celor interesați să cunoască evoluția economiei românești de-a lungul timpului. Am pornit la întocmirea dicționarului de la convingerea că nimic nu se poate construi ignorind trecutul. Firesc că în domeniu există lucrări extrem de valoroase, dar dicționarul constituie un instrument de îmbogățire a cunoștințelor mai repede și mai eficient, în el cititorul găsește condensat, prin termeni aleși, ațit definirea teoretică a categoriei economice și istorice, cit și evoluția domeniului sau fenomenului economic.

— Ați avut în vedere, desigur, pe lângă scopul educativ și pe cel științific...
— Cred că scopul educativ, patriotic îl putem atinge numai dacă realizăm convingător, argumentat, scopul științific, în cazul domeniului nostru numai dacă dezvoltăm realitățile așa cum au fost ele, pe baza documentelor vremii. Deci, adevărata educație patriotică nu poate fi decît științifică, bazată pe adevăr și realități indiferent că ne convin sau nu.

— Răspund dicționarul am înțeles termenii care nu par la prima vedere termeni de dicționar.

— Numai la prima vedere. Eu cred că tocmai acest procedeu de creare a unor termeni specifici istoriei economiei dă dicționarului caracterul de originalitate. De altfel, în loc de

dicționar... lucrarea ar putea avea titlul de Istoria economiei românești în 311 termeni. Crearea acestor termeni a fost necesară pentru a atenționa asupra unor probleme fundamentale ale vieții noastre economice, cum ar fi vechimea foarte îndepărtată a activității economice încă din zorii istoriei (vechi așezări românești, pe teritoriul nostru), continuitatea de viață economică (comuna primitivă, feudalism), precum și unitatea dezvoltării economiei noastre în întreg spațiul carpato-danubiano-pontic. Aceasta din urmă mai ales pentru că dacă în anumite etape istorice au fost impuse poporului nostru unele granițe vremelnice, din punct de vedere economic a existat o unitate susținută de o dezvoltare complementară a tuturor provinciilor românești, peste aceste bariere artificiale.

— Cartea „Relațiile economice externe ale României în perioada interbelică”, a cărui autor sînteți, a suscitat un viu interes. La masivul tom „Istoria economică” sînteți coautor... Acum, de pildă, la ce lucrați?

— Avem depus un manual de istoria economiei la Editura didactică și pedagogică. Mă gîndesc, apoi, la o eventuală reeditare a dicționarului, intrucît s-a epuizat foarte repede și continuă să fie solicitat. Ne preocupăm elaborarea unor lucrări de sinteză, de strictă necesitate, cum ar fi istoria agriculturii, a industriei, a comerțului, sau de genul unui Compendiu de istoria economiei, lucrări care să angajeze mîinile de specialiști în acest domeniu la o ieșire mai îndrăzneță pe frontul valorificării prin publicare a cercetărilor întreprinse mulți ani.

DORIN SALĂJAN

Cronica literară

de Romul Munteanu

Hei, sînge buimac...

Lectura parțială și treptată a operelor unui scriitor permite doar o descoperire succesivă a resurselor sale literare de ansamblu. Oricum, înțelegerea cu un mai mare număr de texte emise de același autor se produce în timp. Scriitorii ce se nasc „adulți” de la început sînt extrem de puțini, iar fenomenul acesta se produce mai ales la tipul de creatori ce și-au „programat” un debut relativ tîrziu, actele de tatonare rămîind astfel simple mărturii de atelier artistic.

Pe parcursul anilor m-am înțîlnit de mai multe ori cu poeziile Daniei Crăsnaru. I-am citit volumele de versuri pe rînd, dar le-am testat și pe toate în același timp. Asadar, nimic din ceea ce aduce acum din nou la lumină antologia *Fereastra în zid* (Ed. „Scrisul românesc”, Craiova, 1988) nu-mi este străin.

În „veacul precis și ironic”, Daniela Crăsnaru își citește trepidările sufletului și alte gînduri prin corp. Trupul poetei pare să emită semnale ca un tabel electronic. Alfabetul inimii sale este astfel tălmăcit în cuvinte. Limbajul scriitoarei are însă mai degrabă o violentă sonoră decît una de sens. Fiecare poezie a Daniei Crăsnaru este concepută ca un mic spectacol în care emite o singură voce confesivă, melancolică, languroasă, cîrtoare, tifnoasă, amoroasă, spășită, revoltată etc.

Scriitoarea pare să trăiască într-o permanentă stare de cutremur, o zguduire misterioasă venită din adîncuri căutînd să elibereze corpul de prea multă lavă pasională. Textul crește astfel ca o pulsaune de foc. Vorbirea cu sine se transformă într-un succint monolog interrogativ: „pe numai cîtiva centimetri fierbînti / Hei suflet cu zgardă, hei, carne cu zimți! / Hei sînge buimac îndopat cu alicie” (Erezie). Prizonieră a trupului („cuscă nevrotică”), scriitoarea pare să-și cerceteze obsesiv pulsul sanguin, transformat într-o măsură a relației dintre conștiință și lume. Autoarea stă sub semnul *extremului feminin*. Daniela Crăsnaru își rezizează într-adevăr femininitatea în planul liricii noastre contemporane cu un instinct literar sigur. Cuvintele din versurile sale nu maschează trepidăția erosului, dimpotrivă, o dezvăluie cu o plăcere ușor masochistă: „Cîrîi scot fără rușine limba la mine. / Orelă ară-n văzduh tunele și ziduri. / Carne mea tristă / sau numai absentă, / face cu patimă riduri. / Singele rupe obloane ascunse / într-un necunoscut, fără nume, adînc. / Noaptea, în somn, vine un lup plictisit și îmi spune: / poate nici miine nu te mîncî!” (Extrem feminin).

Stăruința poetei asupra erosului, ca și asupra presiunii sanguine, privită ca semn al tulburării sentimentale, mi se pare firească. Erosul întreține starea de exaltare, capacitatea de sublimare, nevoia de comunicare, dar și repelierea în singurătate, sentimentul timpului și al drumului pînă la sfîrșit („voi avea putere pînă la capăt?”). Oricum, cuvintele sînt acelea ce bat în poarta trupului pînă la capăt, forța lor demonică arde ca o flăcără pe dinăuntru, iar restul, ei bine restul, vorba aceluia ciudat mag al nordului, devine adeseori tăcere, cenușa spulberată a unei nerostiri. „Eu cea închisă în trup în miceliul de sînge / mă luptam cu mine cea închisă în aceste cuvinte / în care demonul plînge. / Prăpăd era / nu-nvingea nimeni / de-o parte și de alta, se vedea numai flacăra cuvintelor scrise, nu spuse.” (Scribi).

Între „gestul” mintal, cuvînt și act distanțele sînt adeseori destul de mari. Autoscoopiile lirice ale Daniei Crăsnaru arată frecvent liantul dintre interior și exterior. Între vidul eveniment, suspacarea vieții cotidiene de mici

ciudătenii și replierea spăimoasă (lașă) în tăcere, poezia Daniei Crăsnaru străpunge tînelul existenței din cele mai variate unghiuri de vedere.

Poeta încercuiește realul, îl aude și-l simte, depune uneori mărturie despre el în versuri protejate de cele mai variate anvelope ale limbajului. Ironia își răspîndește cu discreție gloanțele în straturi de aparență fără interior sau citeodată nimereste la modul aluziv în dedesubturile realului. Gestul verbal de „cîrtire” este repede retezat tot de cuvinte. Micuța noastră *Multer Courage* se așază repede pe „scaun” (se aliniază), ca la o comandă perceptibilă doar de ea însăși. Planul doi al parabolei este totuși elocvent: „Nu poate fi mai mult decît un dezertor. / căzut în genunchi, cîrșind o cană cu apă-mi ziceam / măsurîndu-i cu inifinită milă durerea. / Dar el mă pleznî peste gură / cu mina lui vestedă / și foarte scurt comandă: / Alinie-rea /” (Ordin de zi).

Autoreflexivă doar în măsura corelării unor fapte, fixate între polii ficțiunii și ai ironiei, aparent naivă și plină de întrebările virsele adulte adresate puberei de altădată, poezia Daniei Crăsnaru are straturi de inocență, căptușite, cum am mai spus, cu gloante oarbe, încercate cu sentimente, gata să pornească în cele mai variate tînte ale panoramicii existențiale. Există într-adevăr în opera sa o autentică *cruciadă a cuvintelor*. Dar lupta lor se poartă cu precădere pe spațiile minate ale trupului. Sînt de altfel înclinat să cred că aici stă rana narcisistică a unei bune părți din poezia noastră feminină tînără. Ca de obicei, versurile declarative de tip confesiv sînt făcute să arate micile centre obsesive în jurul cărora poezia, se coagulează mărturisind tainele omului-femeie: „Poezia, Boala și Dragostea / o trinitate pe care singele tău o devoră / și tot el o reface cu cerbicie” (O posibilă trinitate).

Dacă în versurile Daniei Crăsnaru nu ar exista un puternic energetism pasional, transmis de cuvinte-forță, s-ar fi putut isca bănuiala unei posibile căderi în melodramă. Peste starea fericită de anima, capabilă să trăiască bucuria clipei fără griji, se instalează mereu reacția neliniștitoare a lui animus, menit să-i injecteze versurile cu o ironie plină de distanță, nu numai față de exterior, ci față de ea însăși. În felul acesta „cuscă nevrotică” se eliberează de presiunea sinelui, iar viziunea asupra lumii se limpezeste, depășește starea de tulburare provocată de misterele inconștientului. În această ipostază clamarea poetei bate la porțile lumii exterioare. Aparență, inocența se grefează pe moduri cotidiene mărunte, deschise apoi subit spre legile vieții concepute ca o piață. Panoramicul filmic trece prin spații diferite pînă cînd versul-concluzie se configurează ca o lege a lumii moderne: „O nouă maladie descoperită. Căutam voluntari. / Cursuri de reciclare pentru paznici și pentru portari. / Hazardul încearcă să urmeze cîmîntele legea morală / Orfeu își vinde și ultima coardă vocală”. (Telex).

Declamatorie, sonoră, muzicalizată pe dinăuntru, poezia Daniei Crăsnaru are o mare forță de penetrație în conștiință. Pînă și anotimpul spațializat este brodat cu o stare de suflet: „Septembrie cu porți de frunză arsă. / prin golul lor ca printr-o rană trec. / Prin spasmul ploii cu tic-tac-ul sec. / mim plictisit de tîmbe și de farsă”. (Septembrie).

Cîntecul de sirenă al Daniei Crăsnaru se cuvine să fie înțeles în toate sensurile sale evidente sau latente. Discursul său literar este destinat să aibă durată în poezia românească de azi și de miine.

• Cartea de știință • Cartea de filosofie • Cartea de istorie • Cartea de reportaj •

Psihologie socială

Îndeosebi în ultimele două decenii, Pantelimon Golu s-a afirmat pregnant ca promotor activ al preocupărilor de psihologie socială, fiind convins de largile disponibilități ale acestei discipline, de a facilita o mai bună cunoaștere a omului și a societății, spre a le înrîuri pozitiv evoluția în spiritul aspirațiilor, idealurilor și valorilor specifice epocii. Volumul *Orientări și tendințe în psihologia socială contemporană*, purtînd semnătura acestui autor, sub egida Editurii Politice, confirmă intrutotul aprecierile noastre precedente. Pantelimon Golu vizează prin volumul respectiv, „a angaja un dialog productiv de idei cu diversele teorii, școli, curente, orientări tendințe afirmate în psihologia socială îndeosebi în perioada de după cel de-al doilea război mondial... de recunoaștere și valorificare a ceea ce este pozitiv, peren, ...dar și de combatere și respingere a ceea ce este vetust, depășit, ori eronat”, ca o condiție a propulsării investigației științifice prezente, în vederea depistării și clari-

ficării căilor celor mai adecvate de a ajunge la realitățile umane — individuale și colective — și de a propune un model eficient de transformare a lor”. Lucrarea își relevă un pronunțat caracter didactic, în sensul pozitiv al acestei accepții, precizîndu-se dintru-început termenii dialogului ce se angajează, sfera teoretico-metodologică avută în vedere, poziția de principiu adoptată. „Principalele componente ale paradigmei științei psihologiei sociale contemporane”. Acestea fiind clarificate, evoluția dialogului propus de autor este mai ușor de perceput de către cititor, în datele sale fundamentale, cu nuanțele și delimitările operate pe parcurs, reținîndu-se un tablou dinamic, de mare densitate semnificativă, larg cuprinzător în componentele sale, psihologia socială — ca teritoriu științific de sine stătător, prinînd relief și culoare, contur și personalitate, prefigurîndu-se totodată, noile orizonturi spre care aspiră.

Sînt analizate critic și constructiv orientările spre studiul învătării sociale, cele cognitiviste, cele decurgînd din teoria cîmpului a lui K. Lewin, cele întemeiate pe psihanaliză, cele interacționiste, cele bazîndu-se pe concepții biologizante ș.a.

cu o corespunzătoare reliefare a elementelor definitorii ce le sînt specifice, cu o convingătoare amendare a punctelor de vedere eronate, sau intrate în uzură morală, detașîndu-se în același timp și valorile ideatice ce-și păstrează valabilitatea și interesul praxiologic. În continuare, atenția este captată de descifrarea din multitudinea orientărilor existente, a „tendințelor actuale în metodologia și practica cercetării psihosociale”, într-un capitol rezultînd logic și funcțional din evoluția demersurilor întreprinse anterior. „Gîndirea social-psihologică românească și dezvoltarea psihologiei sociale în România” este tratată în finalul lucrării într-un capitol cu caracter retrospectiv, constatativ și prospectiv, deslușîndu-se cu claritate obiectivele de cercetare asumate, ampla angajare a cercetărilor în domeniu, contribuția lor activă „la cunoașterea, dirijarea și optimizarea mutațiilor complexe care se petrec în mediile socio-profesionale și socio-culturale românești în procesul făuririi, sub conducerea partidului, a societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră”.

Volumul *Orientări și tendințe în psihologia socială contemporană* constituie o amplă deschidere către domeniul res-

pectiv, beneficiînd de o cuprinzătoare și reprezentativă calitativ informare bibliografică, bine valorificată în ridicarea acestui edificiu teoretic, impunînd prin rigoare și funcționalitate.

MIHAI RĂDUCANU

Valoroasă restituire

Editura Științifică și Enciclopedică a început recent publicarea uneia dintre cele mai valoroase lucrări aparținînd lui Nicolae Iorga, acest titan al istoriei naționale și în egală măsură reprezentant de seamă al spiritualității europene și universale interbelice.

Prima parte din volumul I al vastei monografii *Istoria românilor* (apărută în zece volume, în ediție princeps între 1936 și 1939 și tradusă în limba franceză, sub titlul „Histoire des Roumains et de la romanité orientale”, în perioada 1937—1945) a văzut lumina tiparului sub coordonarea cunoscuților cercetători Gheorghe Buzatu și Victor Spinei.

Purtînd subtitlul „Strămoșii înainte de romani” și înmănușînd trei cărți („Străvechile culturale”, „Rasele”, „Sintezele”),

prima parte a „Istoriei românilor” înfățișează segmentul de început al genezei poporului nostru, de la primele manifestări de viață străvechi în vastul spațiu de locuire românească și pînă la impactul civilizației tracodaco-geților cu populațiile și semîințele scitice, macedonene, celte, ilirice, grecești și pontice.

Valorificînd rezultatele propriilor cercetări cu adevărat enciclopedice, pe care le-a publicat anterior în numeroase studii, comunicări și lucrări de sine stătătoare, Nicolae Iorga tratează în această parte cu erudiția-i și spiritul său pătrunzător ce au

SEMNAL

● Pentru început, recomandăm cititorilor noștri un nou volum de versuri datorat Suzanei Delcu: (Editura „Cartea românească”): **Un fel de-a fi, o**

culegere de versuri limpezi, de o tristete învăluitoare, care dau seamă, cu multă pudoare, despre mici drame existențiale. Retinem ciclul **Gavotele doamnei** din care cităm: „pruncul / a sărutat / mănua de dantelă / înclinându-se peste malacov / dar n-a observat / că în spatele evantaiului / erați de fapt / dumneavoastră / și a dansat de dragul evantaiului / cea mai frumoasă / gavoajă”.

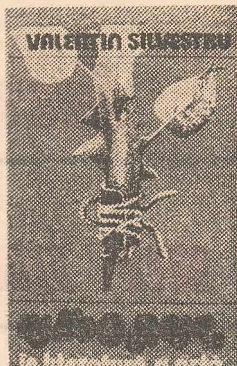
● A cincea carte a lui Cornel Udrea se intitulează **Mersul pe jos** (Editura „Dacia”) și cuprinde pagini scrise cu binecunoscutul său umor. Dintr-un dicționar sui-generis vă prezentăm câteva definiții ilare, care, cu siguranță, vor face volumul extrem de căutat în librării: afront — insulă pe front; anaconda — șarpe venenos, cu mușcătură mortală; bikini — costum de baie în formă de atol; bombeu

— toc ajuns în față; cămin — sobă joasă, zidită, întemeiată de doi tineri; epurare — curățirea iepurei; factotum — poștaș ambițios; filantropie — gest dezinteresat, făcut cu un anumit scop...

● Rămânând în sfera atât de delicată a umorului, să răsfotăm acum o carte care nu vrea să

provoace hohotele de râs, ci analizează cu toată seriozitatea modul cum se produc ele cu ajutorul literaturii și artei. E vorba de volumul lui Valentin Silvestru, **Umorul în literatură și artă** (glose istorice și teoretice), apărut la Editura „Meridiane”. Dar să-i dăm cuvântul autorului pentru a-și preciza singur intențiile: „Considerațiile care se fac asupra risului se referă îndeobște la cauzele care-l provoacă și la consecințele pe care le produce. În ambele direcții sînt înscrise cercetări multiple și întinse, filozofice, psihologice, fiziologice, filologice, estetice. Mult mai restrînse sînt încercările de a defini această reacție tipică umană la o serie de stimuli previzibili și imprevizibili. Ce este risul, cum s-a născut, care sînt condiționările sale expresive, cum se declanșează mecanismul ilarității, ce anume face ca un obiect să devină de ris și cînd

anume își pierde acest atribut — iată întrebări care ori n-au răspuns, ori sînt supuse unui regim continuu de reinterogații ce se încheie de regulă printr-o incertitudine. Sau o aporie. Astfel că risul rămîne, în esență, un fenomen misterios... Încerc, în cartea de față, să prezint unele argumente sau date ce ar putea contribui la elucidarea, ori statuarea citorva aspecte pe care le socot constitutive...”

După lectura acestui dorit volum datorat unui reputat critic dramatic, cunoscut și totodată și ca fin umorist, neavînd la îndemînă unul din volumele sale de un comic irezistibil, să mai cităm din cartea lui Cornel Udrea, pentru a ne mai descreți frunțile. Deci: Ohm — fhiință umană; pilotă — plapuma aviatorului; tavan — perete sus-pus...

● O carte care va suscita, cu siguranță, interesul tuturor celor care îndrăgesc cărțile palpitante este **Start spre necunoscut** de I. Stanciu și O. Goga (Editura „Cartea românească”).

Autori cunosc bine legile suspansului și le folosesc cu abilitate în narațiuni dense de

fapte senzaționale, care se citește, cum pe drept cuvînt se spune, cu sufletul la gură.

● O carte de poeme care va atrage, cu siguranță, atenția, și a criticilor și a cititorilor, este cea a lui Mircea Bărsilă, **Argint galben** (Editura „Albatros”) în care ne întîmpină o viziune poetică originală și puternică: „Primăvară cu toate robinetele deschise / de parcă nu ar mai fi fost / de o mie de ani primăvară — / și fluturi plecați, în zale de aur, / în căutarea eternului tel. / S-au luminat finarele, golite de nutreț; / la fel ca femeile în urma nașterii / sau după ce se spală cu busuioac / în spatele bucătărilor / și bocănesc prin livezi ghionoaiele, pînă seara, / tirziu, cînd încep să se vâie, în călduri, / brotăceli — zurgălăi de ceramică al lunii. / Este tot mai laic nechezatul cailor / iar văduvele

— cele mai trecute la față / decît la trup — au aruncat din nou la vechituri / lungile curele de transmisie dintre ele / și bărbaii lor pribegind prin întunericul / aidoma celui din podurile afumate ale caselor. / Zboară / cu aripi de cocoș de munta speriat miremele / zboară fetele din coliviiile u-

tate deschise / și puii din culburile / în care numai ouăle păsărilor ce încă mai cred / că cerul este un arbore crescut între aripile lor / au coaja albastră. E primăvară / și dacă privind spre păduri mi-ar înverzi / o sprinceană / ar începe și ale tale, iubito, să înverzească”. E posibil ca opinia unui critic literar care susține că **Argint galben** va fi o carte de referință în poezia noastră de azi să se confirme.

● La Editura „Univers” a apărut romanul **Blocul turn** al scriitoarei din R.F.G. Ingeborg Drewitz, dedicat „unui subiect

de mare rezonanță socială — viața oamenilor din marile aglomerații urbane din zilele noastre”.

● La aceeași editură — **Trei poeți englezi contemporani** — Fleur Adcock, Alan Brownjohn, Jon Silkin — sînt prezenți în tîlmăcirea plină de finețe a Lilianei Ursu, Denisei Comănescu și a lui Mircea I-vănescu, semnată al unui „cuvînt înainte” din care cităm: „Cei trei poeți de care e vorba acum reprezintă o fațetă de alt ordin a lumii poetice engleze poate mai apropiată de sensibilitatea și așteptările unui continental (mai obișnuit cu lumea romanelor nu numai decît clasice și victoriene, ci și contemporane, englezești, unde ritmurile de acțiune sînt mai lente, dramele mai puțin explozive și trăirile,

chiar și atunci cînd sînt intense, respectă aproape întotdeauna o anumită reținere, o rezervă devenită proverbială”.

Desene pe asfalt

Plachetă memorială Nicolae Labiş

A intrat în tradiția prestigioasei Societăți Numismatice Române baterea unor plachete omagiale, nemurind, în efigie, strălucite personalități ale istoriei și culturii noastre.

Aflată mulți ani într-un oarecare declin, arta medalistică e, în vremea din urmă, revitalizată cu mijloace superioare, meritul Societății conjugîndu-se fericit cu cele ale inspiraților lucrători de la Monetăria Statului.

Ne face o deosebită plăcere să remarcăm atenția ce se acordă figurilor ilustre de scriitori, căroră baterea unor plachete le adaugă un plus de glorie în posteritate.

În numai un an Societatea Numismatică a emis, pe rînd, plachetele Nichita Stănescu, Liviu Rebreanu, Marin Preda și, de curînd, Nicolae Labiş.

„Lansarea” plachetei Labiş s-a făcut cu sobru gust în sala Bizantină a Casei Centrale a Armatei din București ce patronază, de altfel, cel mai puternic cerc numismatic din țară.

Evenimentul evocării eternității poetului a avut loc chiar în ziua de 15 ianuarie, cînd sărbătorim nașterea Poetului tutelar, Mihai Eminescu.

Au vorbit Aurică Smaranda, secretar al Societății, profesoara Margareta Labiş-Diac și Gheorghe Tomozei.

Inițial vorbitor i-a amintit pe toți cei ce au contribuit la realizarea plachetei și a început, firesc, prin a rosti numele lui Constantin Preda, președintele Societății și pe cel al lui Vitalie Umlauf, secretar al societății, Ion Dogaru, președinte al cercului numismatic de pe lângă C.C.A., Ion Doroiu și Constantin Nicolin, artistul-gravor cărui i-a revenit misiunea de a face portretul poetului.

Placheta, ale cărei imagini (avers, revers) le reproducem alăturat nu e doar o reușită medalistică. Ea e o elocventă mărturie a clasicizării operei celui trecut în neștiință la „douăzeci de ani și încă unul”, a „năvălului lacom de idei”, Nicolae Labiş ce simbolizează în ciuda zborului său întrerupt, forța creativă a poeziei românești, capacitățile sale de înnoire, virtuțile ce-i conferă unicitate și durabilitate.

GHEORGHE TOMOZEI ■

La Opera română

● Al treilea spectacol de **Lacul lebedelor**, cel de vineri 17 februarie (ora 18) cu Cristina Teodorescu, Mugur Valsam (debut în Siegfried) și Doru Constantin (debut în Rotbart). Dirijează: Cornel Trăilescu.

● Sîmbătă 18 februarie, la ora 18, **Nabucco**. În conducerea muzicală a dirijorului Cornel Trăilescu, vor evolua: Vasile Martinou, Constantin Ene, Pompei Hărășteanu, Lucia Tîbuleac, Ruxandra Vlad, Ion Grigorescu, Nicolae Bratu, Gerda Radler.

● Duminică dimineața (ora 11), în matineul pentru copii

Ștefan Bănică

figurează **Coppelia** de Léo Delibes. În distribuție: Carmen Anghelus (Swanilda), Ștefan Bănică (Franz) și Florin Mateescu (Coppélius).

● Duminică seara (ora 18), **Flautul fermecat** de W.A. Mozart. În distribuție: Pompei Hărășteanu, Ștefaniță Lascu, Eleonora Enăchescu, Cornelia Angelescu, Marina Mîrea, Cornelia Pop, Veronica Gârbu, Lucian Marinescu, Daniela Vlădescu. La pupitru Lucian Anca.

● Cu Pompei Hărășteanu, Florin Georgescu, Nicolae Răciuc, Gerda Radler și Paul Basacopol, marți 21 februarie, la ora 18, **Don Pasquale**. Dirijor: Constantin Petrovič.

● Miercuri 22 februarie (ora 18) un spectacol extraordinar de **Trubadurul**, cu artistul emerit al R.S.S. Moldovenești, DRAGOȘ VLADIMIR, alături de Victoria Bezetti, Lucia Cicoară, Constantin Ene, Dan Zancu, Ruxandra Vlad și Cristian Mihăilescu. Conducerea muzicală: Cornel Trăilescu.

● Cu Simona Somănescu în rolul Catrinei, Soimica Lupu în Bianca, Tiberiu Almosnino (Petruchio), 3 curtezani: Alexandru Dorus, Gabriel Opincaru, Gheorghe Anghelus, joi 23 februarie 1989, la ora 18, **Femeia îndrăgăstiată** în coregrafia lui Ioan Tugearu.

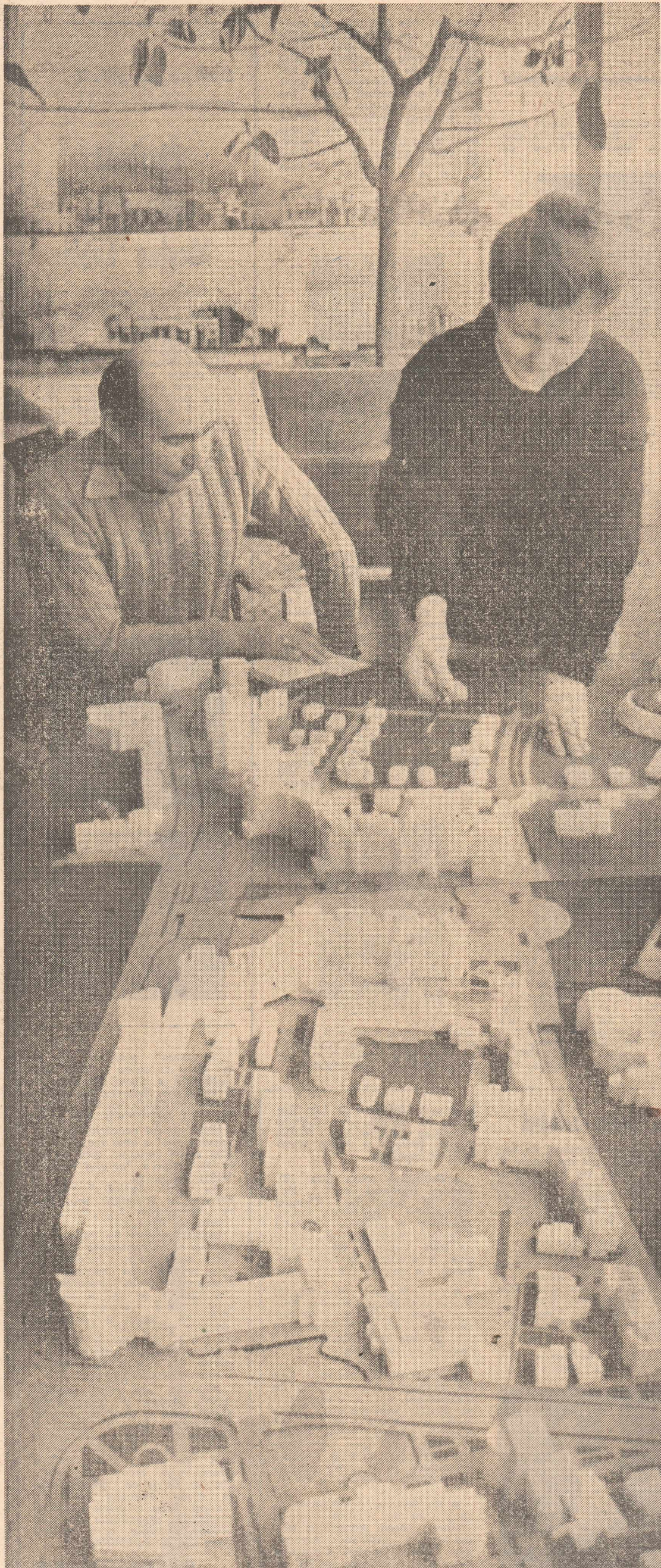
surprins atât pe contemporani, cit și pe cei ce nu l-au cunoscut decît din scrierile sale — aspectele fundamentale și definitorii ale evoluției primelor comunități umane și civilizațiilor de început din spațiul sud-est european. Interferențele dintre elementele constitutive ale fiecărei secvențe temporale străvechi și vechi de la paleolitic pînă la epocile bronzului și fierului — sînt surprinse în întreaga lor complexitate. Particularizarea — pînă la definirea explicită — a caracteristicilor specifice fiecăruia dintre populațiile ce s-au individualizat în urma procesului de indoeuropenizare facilitează cititorului înțelegerea corectă a rolului pe care l-a avut dintotdeauna sedentarizarea marilor comunități bazate pe o viață economică, socială și spirituală omogenă, stabilă în timp și spațiu. Evidențînd caracterul avansat al civilizației traco-daco-geților, influența acestora în epocă și demonstrînd emergența ei în multe dintre manifestările comportamentale specifice spiritualității românești, marea istoric aduce, îndubitabile demonstrații, asupra continuității peste secole a existenței noastre, neîntrerupte în vatra străbună.

În cei peste 50 de ani care s-au scurs de la apariția întregii minze a „Istoriei românilor”,

cercetările științifice de profil sau interdisciplinare au adus noi dovezi în sprijinul unor afirmații ale autorului care, în urmă cu mai bine de jumătate de secol, au a putut folosi, printre altele, investigațiile arheologice, numismatice, etnografice și epigrafice desfășurate în ultimele decenii. Spiritul său pătrunzător și previzionar a putut argumenta numeroase idei, — înainte ca multe dintre dovezile lor să fie cunoscute. Printre altele am enumera pe cele referitoare la continuitatea de locuire neîntreruptă a multor așezări românești din zilele noastre, dependența dintre configurația orografică a habitatului și structura economicoadministrativă și de organizare a comunităților umane, natura relațiilor din interiorul lumii traco-daco-gețe și a acesteia cu entitățile vecine etc.

Completată cu un apreciabil volum de note, comentarii, postfață și indice — realizate cu migală și cuvenit respect pentru adevărul istoric de către cercetătorii Vasile Chircea, Virgil Mihăilescu-Bîrliba și Ion Ioniță — prima parte a întregului tom din **Istoria românilor** inaugurează în fapt seria unei valoroase restituiri așteptate de mai mulți ani.

ILIE SCHIPOR ■

Spectaculosul se dezvoltă încă de la scara machetei

Orașul, așa cum a fost...

La Alba Iulia

locuința

nu mai este

o problemă!

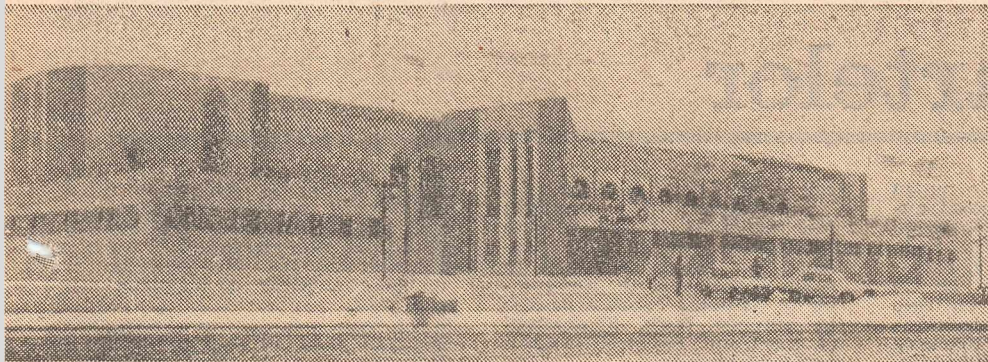
Cine ajunge seara în centrul vechi al orașului rămâne cu adevărat uimit: zona cuprinsă între Moșilor și Piața 1 Mai te întâmpină ca o feeră-că scenă de basm. Clădiri cochete, dar masive, cu lămpădare stil ce-și joacă luminile pe trotuare largi, oameni grăbiți sau relaxați, copii zburdalnici sau cuminiți animă acest tablou de seară liniștită de iarnă. Unde este vechea Alba Iulia?

Răspunsul la întrebare l-am găsit, a doua zi, la ediliu orașului. Marius Barbieri, arhitectul șef, cu binecunoscutul calm al ardelenului și cu o undă de bucurie în privire, ne-a mărturisit: „Ne găsim în Centrul tradițional al municipiului pe care îl reconstruim de câțiva ani, pentru că toți locuitorii consideră centrul — aici, jos; partea de sus — de calitate. Tot ei au fost cei care au dorit unicate, unde să predomină accentul unor plinuri și chiar masivități, clădiri ce vor adăposti instituțiile social-culturale. Ele vor fi repere firești pentru măreția orașului. Construim foarte modern; locuințele și spațiile comerciale, chiar în piața centrală vor avea parcaje subterane iar aprovizionarea magazinelor se va face prin subteran. A trebuit să renunțăm la unele clădiri interesante precum restaurantul și hotelul Dacia, pentru că inundațiile le-au subrezit fundațiile. În schimb, vechea stradă comercială Decebal o vom reconstrui sub forma unor hale acoperite, ceva în genul zonei comerciale din centrul Ploieștiului. Centrul nou din Platoul Romanilor va fi legat pietonal până la Poarta nr. 1 a Cetății”.

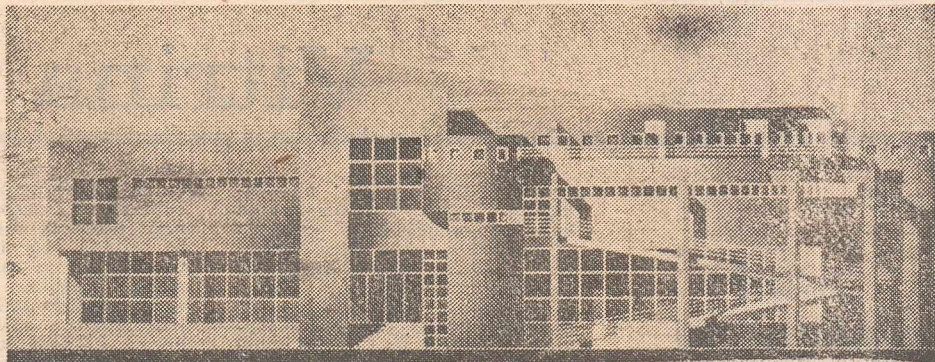
Pe primul vicepreședinte al municipiului, Gheorghe Ilisiu, l-am găsit, cum era firesc, printre constructorii blocului din fața Băncii, unde mai

multe macarale puternice și gălăgioase atrag atenția cetățenilor. „Ritmul în care se construiește este semnul cel mai sigur că tot ceea ce facem ne place, ne spune inginerul Călin Drîmbăreanu, șeful punctului de lucru, în timp ce detalia programul de lucru al zilei cu tehnicianul Valerian Alexa. Pe lângă bucuria muncii făcute cu plăcere, intervine primul vicepreședinte, mai trebuie amintit că ne biziim pe constructori de primă mână. Avram Ursu este unul dintre ei; deși este maestru, părerea, sau sugestiile lui sînt bine primite chiar de către ingineri. Și Gheorghe Ilisiu continuă: printre cei cărora le vom datora tot ce este mai frumos și mai durabil în Centrul Civic trebuie să menționăm pe foarte tinerii arhitecți Florin Voica, Ion Străjan, pe Liana Mărginean și Grigore Filimon, pe inginerul Nicolae Bolog și Vasile Duma, dar să nu-i uităm pe maiștrii Ilie Anghelini și Teodor Stoia.

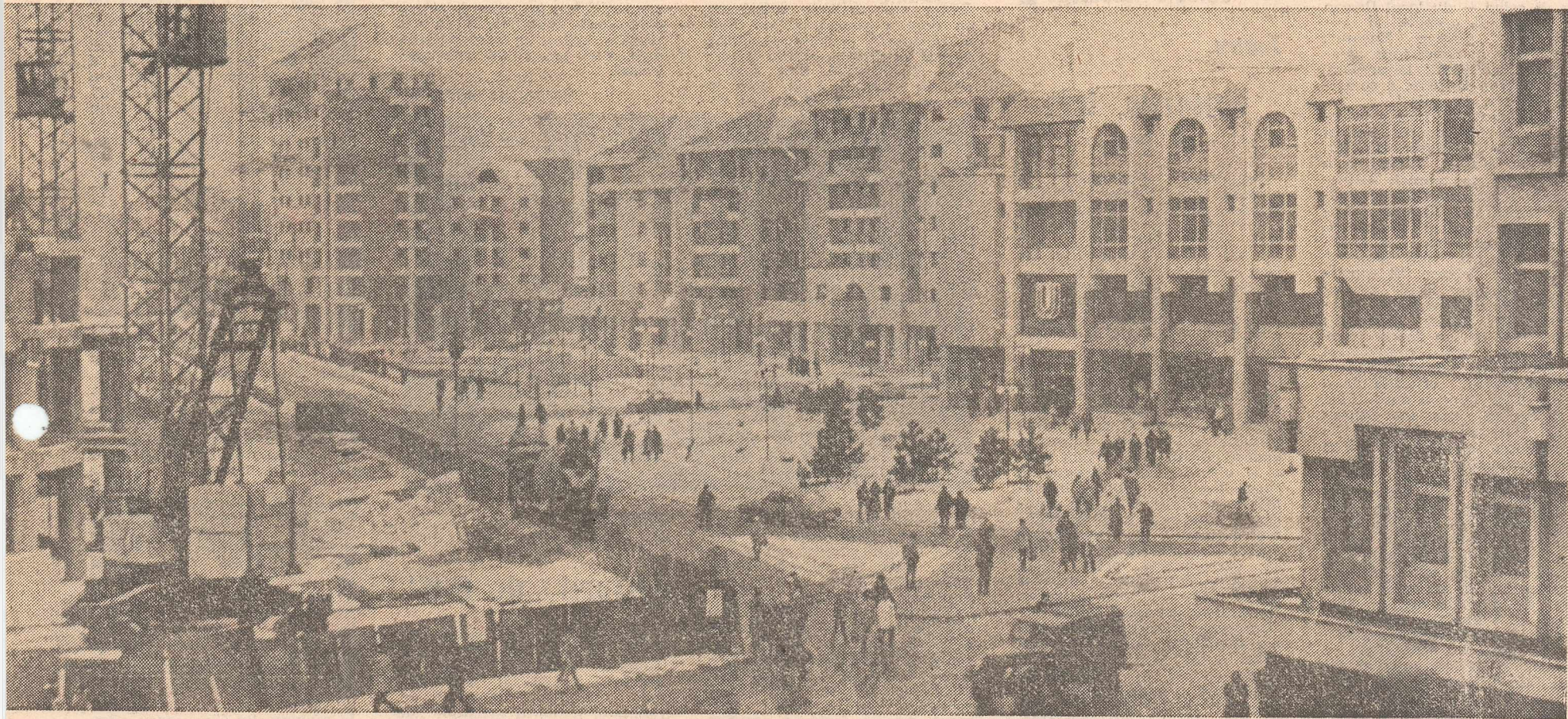
Tot de la dumnealui am aflat că în Alba Iulia problema locuințelor este rezolvată. Tot ce se construiește de-acum încolo este pentru ca oamenii să trăiască mai confortabil, mai modern. Față de anul 1968 numărul de apartamente construite din fondurile statului a crescut de 24 ori, lungimea străzilor modernizate de trei ori, cea a rețelei de distribuție de patru ori, a rețelei de canalizare de 8 ori, a celei de gaz metan de 30 ori, s-a dezvoltat transportul în comun, volumul acestuia crescînd de 7 ori cu un parcurs de circa 250 km și un milion de călători pe an. Tot ceea ce se întreprinde pornind de la aceste realizări va fi pentru o viață ce se vrea trăită pe cotele mereu pretențioasei civilizații. În acest sens, pe lângă marile obiective economice și edilita-

...cum este

...cum va fi

Măreția centrului, din înaltul macaralelor

re în municipiul Alba Iulia gospodarii orașului vin mereu cu idei. Iată doar câteva exemple: gara orașului este cea veche, prin care, la 1918, au intrat delegații participanți la consfințirea Marii Uniri. În cincinalul următor fi va lua locul o altă clădire modernă, dar în momentul de față, aici, în spatele ei, la capătul străzii Iașului, s-a mai păstrat, special pentru această lucrare, o bucată de cale ferată îngustă pentru repararea vechii locomotive, care doar cu trei ani în urmă străbătea orașul și-l lega de Zlatna. În amintirea acestui trenuleț, pe întreg traseul parcurs prin Alba Iulia, s-a amenajat o promenadă cu arcade și trandafiri la capătul căreia va fi instalată locomotiva cu pricina și încă trei vagoane, deci o garnitură completă, dar în care viitorii călători vor urca doar pentru a consuma prăjituri sau a bea răcoritoare.

Altă idee ingenios materializată: când se lucra la Parcul Unirii din Platoul Romanilor s-au descoperit niște grote, din sistemul de fortificații al vechii cetăți. În momentul de față, pe baza unui program de amenajare amănunțit se lucrează la transformarea groteror într-o anexă a Muzeului de Istorie, un mic muzeu al fortificațiilor, unde vor fi expuse arme, sisteme de apărare, succesiunea de cetăți, castrul roman, cetatea medievală și încă multe exponate interesante. Ce oraș din țară se mai poate lăuda cu un muzeu al fortificațiilor? Sau cu o cofetărie instalată într-un minitren?

Vă prezentăm alăturat câteva imagini inedite din străvechia Alba Iulia reinnoită.

Fotoreportaj de
ELENA GHERA

Fotogalerie

Semnele clipei

Cine a văzut pe unde-a trecut, mîndru tinerel — cu a-lură amintind de Omar Sharif, trăgînd după sine o desagă în care poți crede că s-au adunat jumătate din minereurile Terrei, cu un pas nicio-dată furat de surprize, cu zîmbetul uitat spre tine și spre lumea toată — poate afla acum că acela este pe numele său Mircea Hudek iar în geanta-valiză de pe umăr stă ascunsă spaima vieții lui — aparatul de luat vederi. Acesta, aparatul, îi dictează mersul, respirația, metabolismul, relațiile cu prietenii și cu Universul. „Ei?”, pare a întreba de cum se ivesc zorii „Nikon”-ul prins în perete, ca o pușcă de vînătoare gata să ia la ochi prepelețele răsucindu-se în soare, de dragul de a le urmări filfiutul de aripi spintecînd aerul cald al cîm-

piei. „Ei?”, întreabă aparatul nerăbdător de muncă, sorbindu-se din priviri cu proprietarul încă indecis a recunoaște realitatea că ziua cea nouă de muncă s-a prezentat la ușă. Tuțu Hudek ar avea ca orice meseriaș o mie de răspunsuri pregătite pentru a se amîna pe sine și pentru a închide gura năvălului personaj care i s-a insinuat în existența-i de pașnic cetățean al planetei. În necazul necredincioșilor de tot felul, gestul diurn rămîne același: printr-o repede ochire sînt inventariate toate cîte trebuie unui fotoreporter dispus să lucreze într-un singur mod — profesionist. Tolba aceea se instaurează acolo unde îi este locul, adică pe umărul nicio-dată îndoit al lui Mircea. Kilogramele care o apasă sînt deci ustensile arzînd de ne-

răbdare să facă o treabă la care Hudek s-a înhămat cu ani și ani în urmă. Pantofii lui au tăiat în acest timp șanțuri lungi și adînci în lungul drumurilor așezate să lege între ele orașele și satele românești.

Fotografiile sale lasă senzația unor popasuri. Plecat de acasă, drumetul simte la un moment dat nevoia să se așeze. Răsplata — peticul de umbră pe care îl căutam, carafa cu apă de izvor, codrul de pline caldă — răsplata timpului cheltuit se cheamă la el ceea ce vedem așezate sub ochii noștri în colecția expusă de curînd în spațiul expozițional de la „Agerpres”, galerie în care s-au orînduit anterior apreciate producții ale colegilor săi de profesie și instituție. Popasurile lui Hudek se consumă la răscruce de vînturi, printre marii părinți ai

plîinii de pe masa noastră — o! cită invidie îmi stîrnește priceperea lui de a ni-i aduce aproape! —, printre torțele albe veghind la ivirea zorilor vieții, printre frumoșii tineri ai planetei risipiți prin așezări botezate cu aer de Carpați. Dar fetele acelea privindu-ne neiertător prin strunga aparatului de fotografiat?

O liniște absolută domină eroii de pe foto-scena propusă de Mircea Hudek, o înțelepciune de un fel aparte le guvernează gîndurile și existența, astfel încît îmi rămîne să cred că, asemenea mie, cei care vor simți nevoia să-și asigure o clipă curată și rotundă, vor veni s-o decupeze sorbind cu privirea cîrmepele de viață aduse pentru noi de Mircea Hudek de unde doar el știe.

NEAGU UDROIU

Vitrina artelor

Muzică

Artiști reprezentativi

Intors de curind dintr-un lung turneu european — în care fiul său, Florin, l-a însoțit în calitate de solist — dirijorul Ilarion Ionescu-Galați, oaspete al Filarmonei „George Enescu”, ne-a oferit un concert de aleasă tinută artistică; la aceasta, pianistul Dan Grigore, a contribuit, desigur, din plin!

Marile noastre virtuoză a interpretat Concertul pentru pian și orchestră în do minor, KV 491, de W. A. Mozart. Lăsând la o parte înalta sa tehnică instrumentală și jocul pedalelor, finețea tuseului ori vigoarea, vioiciunea atacului și al tempo-ului, să spunem că verbul „a interpreta” este cel mai potrivit pentru Dan Grigore. El constituie un partener ideal pentru orice dirijor de marcă, sau pentru un bun colectiv simfonic; dimpotrivă, devine foarte incomod pentru acei conducători „făcuți” și nu „născuți” cu talentul baghetelor, ori față de o orchestră de mină a doua. Căci Dan Grigore este, în primul rând, un muzician complet. Direcția operei abordate de el se face în adincime și cu minuțiozitate: abaterile de la tradiția interpretativă sunt rare, ele fiind întotdeauna logice și muzicale; purității sunetului și intonației nu i se poate afla vreun cusur; scrierile și dezvăluirile, interiorizările se pot observa lesne în frazele de largă respirație; iar dialogul tutui — solo, aduce la o gradă exactă, ca între doi parteneri ce se respectă. Și atunci, observând — prin ani — cariera prestigioasă a lui Dan Grigore, văzând alături oaspeti ai Ateneului ori ai RTV-ului, ori ascultând „pe viu”, sau pe benzi diferite pianisti europeni — aflați, în mod cert sub nivelul artistic al virtuozului nostru — se poate pune întrebarea legitimă, cum de e posibil ca acestui artist adevărat, reprezentativ pentru cultura autohtonă a zilelor noastre, să nu i se poată găsi, de altă vreme, contractele pe care le merită, din plin, pe marile podiumuri de concert din străinătate? ARIA ne-ar putea deslăși mai bine...

Dirijorul Ilarion Ionescu-Galați a colaborat exemplar cu solistul, simțindu-i fiecare intenție. Adevărata sa personalitate a fost relevată, însă, abia în Simfonia a V-a de Felix Mendelssohn-Bartholdy, lucrare rar cîntată pe la noi și cu atât mai frumoasă și interesantă ca structură compozitională. Gradăția fiecărei părți, culminând cu finalul — acel splendid coral al Reformei — stilistica și tempii

foarte judicioși aleși; muzicalitatea frazării; transparența culorilor orchestrale; precizia în gesturi și autoritatea baghetelor; lucrătura fină a dialogului instrumental, iată doar câteva din însușirile acestui mare șef de orchestră care cunoaște succese deosebite în Europa și pe care-l vedem, din păcate, mai rar invitat în București!

CLAUDIU NEGULESCU ■

Teatru

Oglinzile, ieri și azi

Într-adevăr, *Conversație în oglindă* sau *Victima fericită* poate fi considerat cel mai „atrăgător” (Valentin Silvestru) text scris („pînă acum”) de George Genoiu. În plus prin regia lui Dan Alecsandrescu și printr-o interpretare actoricească de foarte bună calitate, devine un spectacol de bună tinută artistică. Teatrul Național din Tîrgu-Mureș, care-l găzduiește, și-a făcut în ultimii ani o tradiție din montările de o excesivă sobrietate, ceea ce se confirmă și acum, deși textul lui George Genoiu se preta și la o reprezentare bulversantă, avînd în vedere că întreține acțiuni dense și surprinzătoare, dispune de cazuri limită, coincidențe la granița incredibilului (în gen american). Regizorul preferă comedia dramatică de moravuri o puternică dramă justifiată. Piesa descompune prin incizii sigure un patruleter uman care inițial pare perfect asigurată. În căsnicia de probă dintre extravaganta și feminista Flaminia și mai banalul Ilarie (soțul soției sale), căsnicie patronată de un idol al reușitei în viață care e tatăl femeii, intervine un Necunoscut, care, rînd pe rînd, dărimă toți contraforții acestei triple existențe, care, se dovedește progresiv, era întemeiată pe abuz, pe influență, imoralitate și chiar fraudă. O serie de întâmplări incidente, întretesute cu o potriveală uluitoare demască în Tatăl un adevărat monstru, care a supraviețuit din vremea erorilor obsedantului deceniu și care a făcut din propria sa familie o ultimă victimă. Simbolul oglinzii, care intră în titlul piesei, acționează decisiv și obiectiv. Cînd personajele sînt puse să se privească în adevărul lor, situațiile de suflet se inversează cu brutalitate. La fel se structurează și cele două părți ale piesei. În cea dintîi regia încearcă să evite punerea lumii în fața singurei oglinzi pe care o aduce în scenă doar ca pe o amenințare prezumtivă. În a doua parte regia pune în scenă trei oglinzi, a patra întelegîndu-se a fi chiar publi-

cul, de care personajele nu au cum să se ferească. Inițial numai Ilarie se regăsește parțial în oglindă, dar în final toate personajele se modifică, în proporții diferite. Ilarie devine din supus și umil un ins care îndrăznește să-și redobîndească personalitatea. Flaminia suportă cea mai puternică schimbare, evoluînd de la o rigiditate afectată, emfatică la o sinceritate interioară nebanuită. Regia am putea-o defini cu un termen matematic (de fapt e și extrem de precisă), „vectorială”, pe baza căreia direcțiile de evoluție sînt urmărite cu atenție, după cum și personajele se urmăresc cu si-

cele mai sigure roluri ale sale. O scenografie cu adevărat funcțională și în același timp permanent semnificativă (termenii nu sînt convenționali în acest caz), servește secvențelor în perpetuă opoziție pe care le pretinde regia. Semnatarul ei, arhitectul Traian Nițescu își onorează profesia.

Avem astfel în *Conversație în oglindă* un spectacol tip „scoală”, dar care depășește la un moment dat intenția didactică pentru a se desăvîrși într-o vie scenă de teatru, în care oglinda pusă între ieri și azi este adevărată.

VALENTIN TAȘCU ■

Plastică

Pictorii „de gen”

Mulți oameni cred că așa numita „pictură de gen” și-a epuizat resursele în pragul secolului nostru, iar cu victoria artei moderne, și rațiunile. În realitate, numărul artiștilor „de gen” n-a fost niciodată mai mare. La noi, ca și pe aiurea, din expozițiile unui an, mai mult de jumătate prezintă, într-un decupaj influențat considerabil de fotografie, imagini care, în esență, nu se deosebesc de scepele de viață înfățișate în tablouri de mici dimensiuni de artiști de odinioară. Se colorează și se compune altfel, dar psihologia meșterului pictor nu s-a schimbat prea mult. Creatorii de seamă instaurează nevoi spirituale noi; pictorii de gen răspund unor nevoi spirituale stabilizate. Primii forțează niste limite, ceilalți nuanțează, fără a-și bate prea mult capul cu limitele. Problema importanței sau a lipsei de importanță a unei lucrări trebuie considerată, evident, ținînd cont de ce își propune autorul cu ea. Artistul „de gen” se definește prin țelurile sale, și mai puțin

prin mijloace. Iar dacă un pictor modern se simte neînțeles, cînd e socotit autor de tablouri de gen, să amintim faptul că un Vermeer n-a fost altceva decît un „mic maestru” și un pictor „de gen”.

Am găsit necesar să pun în discuție această problemă, întrucît în unele situații problema nu mai poate fi ignorată. Ca, de exemplu, în situația unei cronici la expoziția de pictură și desen de la Galeria Municipiului București a *Luminii Tudor*. Pregătită de mulți ani, selecția, deși nu a voit-o, devine retrospectivă unei perioade, cea mai fertilă din activitatea artistei. Un timp în care și-a precizat și ameliorat metoda și, se înțelege, mijloacele profesionale. De aceea, în expunere vedem tablouri de facturi diferite. O organizare mai strînsă, care — întocmai ca într-un volum antologic — reținea doar realizările de excepție, ar fi produs surpriza unui pictor deosebit de interesant, cu preocupări originale, unice în creația momentului la noi, în ce privește luminarea scenelor și soluțiile plastice. Un Autoportret în interior e o izbîndă ce indică și drumul de urmat.

Luminița Tudor a atras atenția unor scriitori, prin pictura ei elegiacă și suavă. În catalog, se tipăresc recomandări la public caldă, în genul celor pe care le întocmesc de obicei scriitorii cînd sînt în admirație pentru un tip de pictură. Se laudă, în metafore potrivite oricărui alte imagini, lumina și culoarea. Pictura e, într-adevăr, o chestiune de lumină și de culoare, dar mai e și una de desen. Uneori, pasionată de ideea construirii unor personaje sau obiecte numai din lumină, din cîțuri mătăsoase, diafane, ca în decorul unui teatru de vis, Luminița Tudor forțează structurile, arhitectura tabloului, desenul, adică. Ea adaugă, în maniera lui Ciucurencu, unele indicații de formă. La Ciucurencu, însă, marcarea energică a citorva muchii ale formelor nu făcea altceva decît să răspundă, ca ecoul, energiilor ascunse ale obiectelor înfățișate pe pînă.

În totul însă, expoziția Luminiței Tudor e un succes și dacă am simțit obligația de a o discuta, contractat cu gravitate de unele probleme de organizare și orientare a efortului, e pentru că Luminița Tudor are o înzestrare intelectuală bogată, ce-o poate ajuta să progreseze mult. Ea mizează pe unele descoperiri ce-i pot asigura unicitatea, originalitatea reală și o indiscutabilă sensibilitate la regia luminii în vederi „de gen” caracteristice: interioare cu personaje și peisaje.

TUDOR OCTAVIAN ■

— V-ați născut, stimate Gabriel Stanciu, în București; ați făcut liceul forestier la Brașov și sînteți solist într-o formație muzicală din Piatra Neamț: descăleciți puțin firul ăsta!

— Tatăl meu, Alexandru Stanciu, n-a fost altul decît reputatul voleibalist al C.C.A.-ului, antrenor la Partizanul Roșu Brașov, la Unirea Tricolor Brăila, apoi la o formație divizionară A, feminină, din Piatra Neamț, prilej cu care ne-am stabilit și noi aici; ultima echipă antrenată de tatăl meu a fost o divizionară B, din Alba Iulia. Acolo s-a și stîns, în sala de sport, într-un meci de baraj pentru promovarea în divizia A, în setul al 5-lea, la scorul de 14 la 14.

— Ca un adevărat erou, ia datorie.

— Așa au scris și ziarele.

— Dumneavoastră cum ați ajuns de la liceul forestier la cîntec?

— Mama este soprana de coloratură; a cîntat în mai multe coruri, cîntă și acum, la 58 de ani, dar mai ales s-a ocupat, se ocupă încă de performanțele mele muzicale.

— Cu succes?

— La cinci ani am apărut pe scenă, la clubul Întreprinderii de tractoare din Brașov, cu melodia „Cucule, pasăre sură”. Păstrez și azi o fotografie (mă-

rită) din spectacol.

— Scena, aplauzele atrag; v-au atras și pe dumneavoastră, nu-i așa?

— N-a fost o plonjare inconștientă în magia muzicii. Am avut norocul, am spus, să mă bucur de îndrumarea calificată a mamei mele. Am continuat să cînt în corul școlii, la Brașov, iar în 1971, în decembrie, am

— A face sulele de oameni care intră seară de seară într-un „local”, să se simtă bine, deconectați de stress-ul zilnic, să le descrețești frunțile (cu cîntecul, mai puțin cu alcoolul), mi se pare un act aproape egal cu al unui medic care vă oferă un medicament să vă treacă durerea de cap, de stomac sau o durere reumatică.

nerilor mai ales, pentru a-l prelui, a-l duce mai departe. E un act patriotic, cred educațional. Avem melodii nemuritoare, adevărate monumente ale sunetului. Tangourile lui Ionel Ferenc, melodiile lui Ion Vasilescu, Vasile Vasileache, ale altora, merită să fie transmise peste veacuri, ca un adevărat tezaur muzical.

cea de divertisment, cum o numim, e un fenomen profund educațional.

— Cu o condiție!

— Care?

— Să fie de valoare, unu; doi: în interpretare să se vadă că e vorba de o dăruire totală.

— Sînteți laureat al Festivalului național „Cîntarea României”?

— De mai multe ori. La penultima ediție am obținut locul doi pe țară, cu o melodie, în primă audiere, a lui Aurel Giroveanu, născut la 20 de kilometri de Piatra Neamț, în comuna Girov. Melodia se intitulează: „La Piatra Neamț”.

— Copiii dv. iubesc muzica?

— Le cultiv, ca și mama mea, pasiunea pentru muzică.

— Ce trebuie să știe în principiu un solist al „serilor de divertisment”?

— Muzică! Apoi trebuie să „citească” pulsul sălii, să intuiește stările sufletești ale celor prezenți, să-și aleagă repertoriul fiecărei serii în raport de aceste mari amănunte. Diversitatea stărilor sufletești e mare, cea a tipologiilor umane — la fel. Devii un fel de dirijor care strunește nu o orchestră, ci o sală în care sînt o sută de oameni într-o sută de ipostaze, de stări sufletești. Credeți că e puțin?

N. GRIGORE MĂRAȘANU ■

„Muzica e o bucurie pentru toți”

debutat oficial pe scena muzicii ușoare, la Casa de cultură din orașul Bicăz, cu o piesă considerată foarte grea pe atunci: o traducere din engleză în română a textului cîntecului din Love Story. Cu tot tracul, am făcut față la șase bisuri. De-atunci m-am simțit prins în capcanele acestei arte.

— Firește, au urmat probabil concursurile, festivalurile, premiile, dar, spuneți-mi, ceea ce faceți acum dumneavoastră, vi se pare un lucru foarte serios?

— Aș putea să mă consider de-a dreptul jignit...

— Vă rog să mă scuzați, dar aș dori să primesc un răspuns la întrebare!

— Cred că încep să fiu de acord!

— Mai e ceva: muzica e bucuria la care au acces toți oamenii, un sentiment permanent, tradus de orice inimă, fie că el se exprimă sub forma melodică a romanței, a doinei, a unui cîntec de leagăn, bocet sau a unei melodii de muzică ușoară, din acelea care au incîntat inimile veacuri la rînd.

— Constă că abordați cu ușurință forme melodice diverse, fie că sînt vechi, fie că sînt mai noi?

— E o datorie a interpretilor, indiferent de gen, de-a aduce la lumină cîntecul vechi, valoros; de-al face cunoscut ti-

— Spuneți-mi, din ce-ați constat pînă acum, muzica înălătură violență?

— Niciodată, acolo unde cîntă o orchestră bună (de muzică ușoară, populară, muzică de divertisment), nu se vor ivi conflicte între oameni. Muzica topește ura, rezolvă pricinile cu un zîmbet, îi face pe cei certați să-și dea mina, să se îmbrățișeze ca adevărați prieteni. N-ați văzut asta?

— Am văzut și-n filme, cînd cineva dorește să evite, să stîngă un conflict produs sau iminent, invită vocile viroilor. De unde se poate deduce, și pe această cale, că muzica, chiar și

atelier literar

Lucian Blaga

Adrian Carapcea — Constanța. Fără un gând (puteți citi „Idei”) care să țină cu adevărat de filozofie, poeziile de câteva versuri nu se salvează din banalitate. Le reținem pe cele mai izbutite, dar vă cerem să mai faceți un efort de urcare.

M. S. (zis Gigă) — Tirgu-Jiu. Vă luați prea puțin în serios. Uitați-vă în oglindă. Dacă cel care vă privește de acolo vă mustră, dați-i dreptate și puneți-vă-ți pe lucru. Dacă vă suride, plecați amindoi la plimbare. În primul caz, dacă într-adevăr vă numiți Gigă, cereți în mod oficial schimbarea numelui pentru că satu-i plin.

Daniela Groza — București. Medicină, ca oricare altă profesie, nu vă va împiedica să scrieți poezie. Mai mult, cind amindouă se fac cu pasiune, există un sprijin reciproc. Sint atâtea răni... Reținem, ca și în prilejurile anterioare, câteva din poemele trimise. Și așteptăm.

Lepădatu Camelia — Bacău. Ne asigurati că poemul *E bine cind plouă* v-a fost cerut, din prima zi, de patru fete și trimis la tot atâtea băieți. Noi nu vi l-am cerut. Încercați și cu alte fenomene ale naturii și vedeți ce iese.

Livia — Iași. Transcriem: „Destui cei ce se perpetuează prinsec / rătăcind în marile sta-dioane. Cei morți / de mult în toate evidente-le. / Cei care pătrund prin efracție / în odăile ingerilor pentru ca apoi / să cinte în piețe prin trompetele / nebuniei. / Puțini cei mingiați de mătăsuri / cicladice între filele cărții de iarnă / a poetului”. Și reținem și celelalte poeme, așteptând altele, lingă care nu uitați să adăugați și citeva date personale. Ade-vărate și fără sfială.

Ion Craiova — Bucu-rești. Bănuielele compu-terului au fost confirma-te. Sinteti, oricind, bine-venit în „Atelier”. În afară de aceasta, poate că e timpul să vă adu-năi anii de poezie de pină acum și să vă pre-zentați, fără rezerve, la un debut editorial. Nu-i tirziu niciodată.

Toni Careli — Sarmi-zegetusa. Terminați-vă romanul de anticipație și încercați să ispițiți cu el o editură. Poemele trimise nu anticipă prea multe promisiuni: „Tot mai frumoasă ești, iubi-to, / din zi în zi, din ceas în ceas, / și dulce-a ochilor privire / tot ju-venilă ți-a rămas”. Dacă nu cumva ați luat-o de la Conachi, privirea a-ceasta *juvenilă* e un semn că romanii au

ajuns sigur la Sarmize-getusa.

Vicentia Rațiu — Si-ghisoara. Reținem: „E timpul să sap cărare / prin stincă, / pe muntele vieții / prea greu de ur-cat, / și muchia tăioasă / a încercărilor aspre / să-mi fie stindardul / în vînt fluturat”. Săpați, dar cu multă grijă: to-tul depinde de îndărăt-nicia stincii și de calita-tea instrumentelor.

Ioan Lucici — Caraș Severin. Demn de toată lauda, fragmentul de roman nu intră în aten-ția Atelierului.

George Morariu — Sf. Gheorghe, Covasna. Desigur, bunul Con-stantin Noica avea drep-tate: îndreptați-vă spre eseu. Faptul că v-a scris după trimiterea poemului *Eu și Mărea* nu-i decît dovada struc-turii sale atît de gene-roase, cea care i-a învins și cîtotipit mulți ani. Re-citiți-vă cu atenție *Stră-lumina* și *Străumbra* și vă veți convinge că si-metria de termeni izvo-răște direct din logica formală și nu din pre-supusele ape de pe Helicon.

Ion Prunoiu — Craio-va. Computerul își amin-tește cu plăcere și multă nostalgie de serile cena-clului craiovean. Volu-

mul *Permanentul* cuvînt nu vine să confirme, nici să afirme numele poetu-lui care sinteti. Mai de-grabă, el vorbește frumos despre statornicia (în-dărătnicia) autorului de a construi viori și palate din bețe de chibrit. Cu-rios (dar nu și pentru computer) e faptul că reușita e totală și că nu există semne de oboseală.

Lauer Wilhelm — Ca-ransebeș. Suficiente seme-ne bune apăsate de prea multe gânduri fals-poe-tice. Limpeziți-vă stă-

rile și căutați o expri-mare a lor mai sinceră. Cînd vreți, reușiți: „...tristețea de pe buzele copacilor / se transformă în floare. / Culoarea ia forma petalei”. Încercați de aici încolo.

Florin Stoian-Siliștea-nu — Pitești. Aproape rotund, dacă n-ar fi și unele naivități, *Plumbul luminii*. Chiar dacă vă ocupați cu repararea de ceasornice, nu vă jucați prea mult cu timpul.

Mai trimiteți: Cîrdu Ion — Timișoara; Cris-

tina Mihaela — Galați; **Marius N.** — Timișoara. **Deocamdată nu:** Gheor-ghe Gafton — Sebeș; **Sipos Ioan** — Simpetru de Cimpie; **Alina Savu** — Iași; **Georgeta V. Iri-mia** — Băicoi; **Dumitru Dragoș, Anda Codreanu, T. Constantinescu și Mi-hai Bazgan** — București. **Nu vă pierdeți timpul** — Breban Adrian Clau-diu — Baia Mare; **Tudor Elena** — Giurgiu; **Beldi-man Emil** — Vaideeni.

DARIE NOVĂCEANU

Lectură

Citesc poezia fraților mei, a surorilor mele, și mi se pare că aș putea scrie ca oricare din ei. Și totuși, amuțită pe drum de cenușă, vocea mea sună numai în creier — ciocan de cristal, înspre seară, lovind într-un talger crăpat. Trece prin ițele ploii ca o suveică într-un singur sens — ireversibil. De m-aș întoarce, V-aș povesti cum se țese pinza de tort, din bătaie de suflet în urzile ploii.

Nocturnă

Nimeni nu va veni să deschidă porțile acestei nopți: reveria își cade pe umeri ca o mantie instelată; imi elatin capul stingher în oglindă: zădărnice. O carte — și garoafe pe masă.

Dar nu vei veni la porțile-nchise, voi adormi ferecată într-o veche iluzie și voi visa doi castani înfloriți — siluetele noastre pe o pajiște ideală.

HANA RABIN-MATEESCU (București)

Singuri

treceam de al nouălea cer și ne zidim unul pe altul în altarul florilor de măr

Apele

Noapte... apele din adîncuri pătrund printre pietre printre firele de iarbă printre frunze printre flori de salcîm; imi apasă pleoapele cu valurile lor albe și reci...

Deasupra orașului pilpiie încă numele ei.

ADRIAN CARAPCEA (Constanța)

„Revenire în fascinantă lume a poeziei”

(Urmare din pag. 9)

cumentar citeva piese pe care, totuși, le voi include într-unul din ciclurile viitoare mele cărți de versuri ce se va numi gene-ric „Interludii”.

— Cum trebuie înțeleasă vre-mea „odihnitoarelor neliniști”? — De pildă, sub forma unei tulburătoare întîlniri, la „Mărți-șor”, cu Tudor Arghezi!

— Cînd s-a produs această în-tîlnire?

— În 1953, atunci cînd m-a rugat Lucian Blaga să-i trans-mit un mesaj maestrului Cuvin-telor potrivite, nescăpînd nici prilejul de a-i citi câteva din versurile mele. Am relatat acest episod în cărțile mele memo-rialistico-documentare despre Lucian Blaga. M-a surprins și m-a emoționat un fapt: străluci-tul amfitrion știa că după vol-ulul de debut n-am mai pu-blicat nimic, stăruind să revin în fascinantă lume a poeziei. A-dică, să public!

— ...Și tot n-ați publicat!

— Așa este. Iar faptul acesta mi-a amintit de legenda som-nului poetului grec Epimenide, cel care, după o jumătate de veac de tăcere, și-a strunit din nou lira sub orizontul a două secole și jumătate. Firește, e o legendă, iar eu nu aspir la long-evitatea poetului grec, căruia i-am închinat doar un poem: *Somnul lui Epimenide*, cel care dă, de fapt, și titlul viitorului meu volum de versuri.

— V-ați „zbătut” o viață între două lumi: cea a justiției și cea a poeziei. Cum s-au împă-cat ele?

— Poezia constituie pîinea cea de toate zilele a sufletului meu. După plecarea, în 1971, din activitatea juridică, am avut la-titudine și bucuria de a mă dedica exclusiv primului și ul-timului meu amor: literatura. M-am angajat astfel pîlmas pe moșia viselor, poezia devenin-du-mi stăpînă, prima și ultima mea doamnă. Iar acum, la vir-sită octogenară, imi dau tot mai bine seama că tot ce am „cu-les” de sub zările natale a de-venit o mină de emoții, un colț viu al universului meu sufl-telesc. N-aș putea delimita cu precizie unde e punctul de in-terferență a rusticului cu ori-

zontul citadin, atît de armonios s-au imbinat ambele orizonturi în ființa și creația mea. Iar în ce privește cealaltă lume, dacă aș mai avea o viață, aș inchi-na-o exclusiv primului meu amor...

— Cînd a venit acest „amor”?

— Cred că prin clasa a treia de liceu, la Turda, unde am în-tîlnit o emulație nemaipomeni-tă, stîrnită și de nestinsul ecou al Unirii. Eram mulți și-n cla-să cei ce scriam versuri, dar în școală și mai mulți. Printre co-legi, se afla și Pavel Dan, pro-zatorul de mai tirziu, venit la liceu cu vreo doi ani de întir-ziere, în 1919, imediat după Marea Unire, ca atîția alți elevi, fii de țărani ardeleni. Parcă-l văd și acum: timid, izolat de colegi, parcă înstrăinat de noul mediu citadin. Era îmbrăcat în straie țărănești, de in, lînă și cîneapă, albe, foarte albe și bo-canci în picioare. Vorba îi era cumpătată, vorbea rar, grasea, dar era chiar plăcut să-l auzi cum pronunța litera „r”. Gra-ție unui alt coleg de clasă, Eu-gen Găscă, azi talentat pictor, am ajuns în posesia unei foto-grafii din clasa a doua a liceu-lui turdean, în care, între cei 27 de colegi, figurează și Pavel Dan. Am depus această foto-grafie la Arhivele Statului din Cluj-Napoca, la Fondul „Bazil Gruia”, pe care l-am întemeiat la această instituție...

— Ce mai conține Fondul „Bazil Gruia”?

— Peste 700 de documente-u-nicate privitoare la Blaga, Goga și alte personalități ale litera-turii și culturii noastre pe care am avut șansa să le cunosc...

— În ce împrejurări l-ați cu-noscute pe Lucian Blaga?

— Atunci, cînd peste luminile chipului său se așezau umbre. Imi mijlocise această întîlnire fostul notar public Cosma. Era anul 1950, sfîrșit de iunie, într-o după-amiază și Lucian Blaga se afla în biroul său de lucru de la Institutul de Istorie din Cluj. N-aveam de unde bănuî că în-tîlnirea noastră de atunci avea să se transforme într-o frumoa-să prietenie care a durat un de-ceniu, pînă la stingerea lui, în mai 1961. În sufletul meu, așa cum am scris în dese ocazii, Marele Poet a rămas Astrul din

Lancrăm. În două toamne, cele din anii '50 și '51, l-am invitat la Ocea Mureșului, în hotarul satului Ciunga, unde aveam o parcelă de vie. Blaga s-a arătat încîntat de invitație, iar într-o luminoasă dimineață de septem-brie, de pe cel mai înalt tăpșan al viei, poetul privea spre Mun-ții Sebeșului, arătîndu-mi un pisc pe care îl scruta și în copi-lărie, din Lancrăm. Lingă noi, în vale, pe malul sting al Mu-reșului, se răsfața Cisteiul de Mures, satul meu natal. Era o confluență emoționantă de pei-saje montane și campestre, dar, mai ales, sufletești, sub soarele lin al începutului de toamnă. Așa a început prima noastră vizită la Ciunga. Totul era fru-mos. La poala viei, în preajma unei colibe de lut și crengi us-cate, ne așteptau un foc urias, din vreascuri, un grătar și un vin bun...

— ...Și poezia?

— Normal, nu putea lipsi. Acolo, în via încărcată de rod, de mine plantată, vorbind mă-gulitor despre poeziile pe care i le citisem în ultima vreme, a reproduc și citeva versuri care-i plăcuseră mult. Unul era acesta: „N-aș mai culege via nicioda-tă”, despre care afirma că este o imagine singulară în fața ro-dului fraged, cel mai adesea via fiind cîntată la modul bahic. Dar spre cite n-au alunecat dia-logurile noastre! Mi-a sugerat transformarea colibei rustice în-tr-o cabană cu etaj, simplă, unde să poposim după cite o partidă de vinătoare. Emoționantă a fost și revenirea în toamna urmă-toare, atun-cî cînd poetul mi-a oferit un manuscris-autograf al poeziei sale *Andante*, inspirată din întîmplările primei noastre drumeții la via mea din Ciun-ga. Dar cite alte evenimente n-au urmat peste ani! Le-am păstrat în suflet, iar apoi, atunci cînd poetul s-a stîns am alergat spre toate zările care păstrau mîrturi, simtîndu-mă obligat de prietenia ce mi-o oferise, să le adun și să le dăruiesc viito-rimii. Gîndurile mele s-au îm-plinit pe deplin, iar după apa-riția primei mele cărți de măr-turii inedite despre Blaga, alți depozitari de documente, apro-piați prieteni ai lui Blaga, au sprijinit apariția încă unui ast-fel de volum. Mă gîndesc la Constantin Daicoviciu, la Vale-riu Bologa, D. D. Roșca, Romul

Ladea, Iosif Pervain, Leon Da-niello, Teofil Bugnariu, Ion Vla-siu, Ionel Pop, Ion Brad și mulți alții. A fost o mare mul-țumire, răsplatîndu-mi un efort de documentare și elaborare ce s-a întîns pe mai bine de 17 ani.

— E impresionant ce-ați fă-cut: să adunați 700 de docu-mente și să le oferiți culturii românești! Cîcizeci dintre ele provin de la Octavian Goga.

— E vorba de un episod ro-mantic, petrecut la începutul veacului, pe cînd Octavian Goga era elev la liceul din Brașov, în ultima clasă. Atunci, la o nun-ță, a cunoscut-o pe Aurelia Rusu, elevă la Școala Pedago-gică din Blaj. Goga avea 19 ani, iar Aurelia 18. A fost prima și ultima lor întîlnire, iar idila a durat vreo trei ani, răsîmp în care poetul i-a trimis tinerei dascălii 51 de scrisori, una pierzîndu-se. Unsprezece scri-sori conțin versuri, fără prea mare valoare, dar interesante în cunoașterea evoluției poetului, mai precis a începuturilor crea-ției sale. Din această correspon-dență se poate stabili cu mai multă exactitate și geneza poe-ziei *Dăscălița*. S-a zis că inspi-rația e datorată celor două dă-scălite din familie: mama și sora sa. Eroare! Gîndiți-vă doar la versurile cu atribute și ex-presii erotice inadecvate cum sint, de pildă: „Tu stai în prag și din frăgar o frunză / La si-nul tău s-a coborît să moară”, dar și la altele. Citiți apoi cele cîncizeci de scrisori, judecați și veți înțelege lesne că am drep-tul să contest vechi și nefondate supoziții.

— După debutul editorial din '29, a urmat „somnul” de patru decenii despre care ne-ați vor-bit. Re debutul v-a fost tutelat de Șerban Cioculescu, cel că-ruia, în pragul fiecărui An Nou i-ați spus tradiționalul și romă-nescul „LA MULȚI ANI”!

— M-au reconfortat întot-deauna aprecierile sale, mereu elevate și profunde, semnifica-tive pentru poezia mea, despre care spunea că reprezintă „un evident salt calitativ, o marcan-tă evoluție a unui poet scrupu-los și discret, dar, care, și-a găsit sunetul grav și pătrunză-tor de violoncel”. În anul 1973, atunci cînd mi-a dăruit volumul *Aspecte literare contemporane*, marele critic și om de cultură m-a onorat cu următoarea de-

dicație: „Talentatului poet Ba-zil Gruia, ale cărui frumoase poeme mi-au întărit convingerea în frumosul etern”. Firesc, acum cînd a trecut hotarul acestei lumi, mă simt moralmente obli-gat să-mi exprim pioasa grati-tudine pentru faptul de a se fi aplecat asupra activității mele literare. Așa cum mă simt obli-gat față de Tudor Arghezi, de Iosif Pervain, căruia îi datorez eseu *Modernitatea poeziei lui Bazil Gruia* (Tribuna 1/1981) și încă multor altora!

— ...Inclusiv marelui Ave-rescu?

— Am înțeles: nu mă „ier-tați” nici dumneavoastră pentru articolul *Între modestie și tu-peu*, apărut în *Chemarea* din 12 ianuarie 1930, atunci cînd auto-rul, adică studentul în drept Ba-zil Gruia, avea 21 de ani, iar marelui cu o jumătate de veac mai mult, fiind conducătorul Partidului Poporului, de el în-ființat. Articolul meu se voia o replică la cel publicat în *În-dreptarea*, oficiosul partidului condus de Averescu, în care se susținea falsa teză că singurul tovarăș sincer al țărănimii ro-mâne este partidul condus de mareșal. Vorbe goale! Eu știam bine istoria lui „907” și fier-beam de revoltă, de aceea am scris. A fost un scandal imens. Ziarele consemnau zilnic eveni-mentul, iar în apărarea mea s-au înscris benevol 180 de avo-cați din toate părțile țării, în frunte cu așii barourilor de avo-cați: Radu Rosetti, Pompiliu Ioanîtescu, Vasile Toncescu, V.V. Stanciu, Ionel Pop și alții. De fapt, prin articolul meu eram primul gazetar ardelen care ridicam problema răscoa-ielor din 1907. Procesul a avut meandrele lui, dar cuvintele lui Mihail Ralea mi-au rămas înti-părite pentru toată viața: „Tri-bunalul te-a condamnat la 15 zile închisoare, dar în fața isto-riei ești achitat”!

— Greu de ajuns la ultima în-trebare cu un octogenar! Mă gîndesc să nu „sar” peste între-barea-șablon „Ce proiecte aveți, marelui Bazil Gruia”?

— Am finisate trei volume de poeme. Unul este acum în curs de apariție la „Dacia”. De asemenea, lucrez la un volum de evocări cuprînzînd, între al-tele, capitolele *Goga romantic*, *Remember 1907*, *Coleg de școa-lă cu Pavel Dan* și altele.

Marile șantiere de construcții, cu terenurile lor libere, supuse lucrărilor de excavație și dislocărilor de pământ, sînt pentru arheolog o veritabilă mină de aur. Virtualmente, sub fiecare palmă de teren se pot afla vestigii nebănuite, dar nimeni nu-și poate permite luxul de a decoperta suprafețe întinse, fără ca în această întreprindere laborioasă să fie ghidat de date sau supoziții istoriografice. Or, realitatea a demonstrat nu o dată că marile comori ale trecutului zac acolo unde te aștepti mai puțin. Iată de ce, așa cum spunem, fiecare nou șantier de construcții inaugurează și în arheologie un promițător cîmp de investigații.

Anul trecut, specialiștii Muzeului de istorie și artă al Municipiului București au avut în vedere în mod special marile șantiere deschise ca urmare a programului de modernizare a Capitalei. Ei au stat la „pîndă”, dar au acționat și nemijlocit, bucurîndu-se în această privință de sprijinul a nu mai puțin de 150 de studenți ai Facultății de istorie-filozofie din București. Și bilanțul s-a arătat deosebit de rodnic. O suită de remarcabile descoperiri aduc odată mai mult dovada că zona Capitalei se recomandă ca un veritabil eșantion de istorie națională, aici aflîndu-se tezaurizate mărturiile de viață din epoca paleoliticului și pînă în cea medievală și modernă. Noile situri arheologice, păstrătoare de relicve, au fost identificate în special pe cursurile de ape ce traversează Bucureștiul sau îi udă frun-

tariile. Vom prezenta cîteva din aceste descoperiri în rîndurile ce urmează prin mijlocul interlocutorului nostru, tovarășul prof. dr. Panait I. Panait, directorul muzeului amintit.

Sîntem informați astfel că în jurul lacului de la Mihăilești au fost identificate măr-

provizii din perioada de formare a poporului român. Notăm totodată că prezența unor cuptoare pentru topit mine-reul atestă fără drept de tăgadă că în zonă au existat în veacurile V și VI localități în care se practicau meșteșugurile de bază.

Pe Dealul Piscului, am aflat

Sabar, unde cercetările au dus la depistarea unei mari așezări a dacilor liberi, în raza comunei Dorniești, Sectorul Agricol Ilfov.

Dar de o atenție particulară s-a bucurat descoperirea de la Budești. Aici excavațiile întreprinse pe șantierul din apropiere au adus la lumina

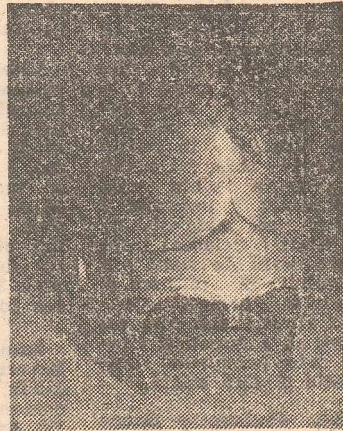
și-au croit drum, culcînd cu lancea întinderile fără de sfîrșit ale lanurilor de grîu? Sau aventura s-a consumat pe vremea lui Lisimah, diadohul macedonean, învins și făcut prizonier de Dromihete, căpetenia unei uniuni de triburi daco-gete? Greu de răspuns astăzi acestor întrebări. Sigur e că piesa aduce mărturie îndelungatelor conflicte armate dintre macedoneni și daco-getii apărători de țară și de neam. Și încă ceva: coiful pierdut la Budești (cu sau fără capul celui care l-a purtat cu mai bine de 2000 de ani în urmă) a fost luat ca pradă de război de învingător și folosit tot în scopuri militare, așa cum o probează cele două obrazieri, montate în locul celor originale.

Din păcate, după 2000 de ani de pace minerală, răstimp în care casca macedoneană și-a păstrat în condiții excelente întreaga originalitate, ea a ajuns din nou la suprafață, dar străpunsă în partea occipitală de un dinte al excavatorului. Interlocutorul nostru ne-a asigurat că piesa își va refăce forma inițială și că în clipa de față se află pentru restaurare în laboratorul de specialitate.

Coiful de la Budești, piesă rară în patrimoniul arheologic nord dunărean, va putea fi văzut luna viitoare la Sibiu, unde Consiliul Culturii și Educației Socialiste, urmează să organizeze un simpozion dedicat campaniei arheologice din 1988.

LIVIU TIMBUS

Un soldat macedonean își pierde coiful la Budești

turii tractice, iar în vecinătatea localității Poșta-Buturugeni au fost decopertate locuințe datînd din secolele II—III e.n. Mai semnalăm de asemenea descoperirea cuptoarelor medievale din comuna Ordoreanu (sec. XVII).

Pe cursul Dimboviței, în zona viitorului lac de la Văcărești, au fost descoperite urme de viață din epoca bronzului, dar și locuințe, cuptoare de piine, și gropi de

în continuare, săpăturile au dat la iveală o necropolă aparținînd secolelor XIV—XVI. Din suita obiectelor și podoabelor desumate se detașează în mod deosebit un lot de inele de argint. Acestea, de formă discoidală, sînt incizate cu diferite forme geometrice sau cu imagini zoomorfe, în special cu siluete de păsări. Ample cercetări de suprafață au fost executate și pe malurile riurilor Ciorogirla și

zilei un frumos coif de bronz de factură macedoneană, datînd din secolele IV—III înainte erei noastre. Cum a ajuns această cască de războinic tocmai la Budești, pe malurile Argeșului? Cine să fi fost militarul care a purtat-o cale de sute de kilometri? A însoțit el, la nord de Dunăre, armia condusă de Alexandru cel Mare, iar aici — cum ne relatează Herodot — s-a aflat și el printre cei ce

Nu puțini cugetători români de avangardă ai epocii de la 1848 și-au format un univers ideologic-filozofic în care reprezentări ale socialismului incipient — socialismul utopic — au jucat un rol de pivot, transpunîndu-se în viziunea revoluției, în opera regimului revoluționar victorios, „Merită să fie menționate operele cărturarilor din cele trei țări române de la 1848 — relevă Programul Partidului Comunist Român —, din care unii erau simpatizanți ai ideilor socialiste”.

Expresia acestui spirit nou, care cuprinde, gradual, deceniile IV și V ale veacului, reprezintă, de fapt, o radicalizare a fondului de gîndire revoluționar — populară și democratică în domeniile național și social, amplificînd cugetarea socialist-utopică autohtonă și în același timp, dezvoltînd, la un anume nivel, o seamă de elemente proprii concepției socialist-științifice, materialismului istoric și economiei politice științifice. Acest din urmă fenomen s-a produs, firește, concomitent cu procesul elaborării marxismului, dar nu totalmente paralel cu acesta, ci, într-o măsură, în legătură cu el. Departe de noi intenția de a supralicita lucrurile. Mișcarea de idei a revoluției de la 1848 este și rămîne de esență burghezo-democratică, capabilă însă, prin sintezele pe care le operează, să germineze și să integreze elemente ale unei gîndiri de suprem orizont. În condițiile țării noastre de la mijlocul secolului trecut, care au generat posibilitatea cristalizării unor idei dintre cele mai avansate ale timpului, și pe care Marx le-a recunoscut ca făcînd parte din teoria sa și le-a înglobat în ea, prezintă un interes aparte, deoarece aici intră în cauză o diversitate de elemente materiale și spirituale ce se intercondiționează și alcătuiesc acel specific propriu de creare pe solul nostru a unor idei de cea mai mare radicalitate în lume. Întîiul dintre ele vine din opri-marea, în forme atroce, a poporului român de către cele trei imperii înconjurătoare —

otoman, țarist, habsburgic — care, prin forță și imixțiuni brutale, afectau în măsură hotărîtoare progresul general, național și economic-social al acestor meleaguri, periclitau însuși destinul lor ca entitate de sine stătătoare în istorie. În plin „secol al naționalităților”, țările române acuzau nefastele efecte convergente ale suzeranității otomane și ale „protectoratului” țarist, acesta din urmă fiind vecin cu starea de ocupație străină sau, adeseori, chiar identic cu ea, cum a fost în anii 1829—1834 ori în 1848—1851. Practic, aceste imperii

către împilatorii dinăuntru, ci și de către clasele exploatare și autoritățile din statele opresoare. Un Bălcescu va pleda cauza libertății naționale cu gîndul la dreptatea socială a poporului, respectiv a țărănimii, teoretizările sale situîndu-se pe un teren de justețe și acuratețe a viziunii. În acest fel, „naționalismul său nu este, în realitate — cum s-a observat și de către alți istorici — decît un adevărat socialism progresist”.

Dacă orînduirea feudală era menținută, mai cu seamă prin sfortări străine, trebuie să se observe că o altă orînduire,

cele două revoluții anterioare, de la 1784 și 1821. Lucrătorii nu numai că au participat la revoluție, dar au fost o importantă forță combativă a acesteia. Revoluționarii pașoptiști au sesizat existența în categorii deja conturate a lucrătorilor și potențialul lor de acțiune ca forță socială împilată, socotind muncitorimea, cum notează Pătrășcanu, „drept elementul combativ al întregii mișcări”. Apoi, accepțiunea de clasă proletară, în înfruntarea ei identitate, avea să le fie cunoscută nemijlocit, fiindcă mulți dintre ei au trăit, o vreme, în apusul Eu-

altuia dintre marii proprietari funciari ca persoană, ci a feudalismului ca orînduire. O învederează direct un important document al răscoalei de proporții de la Bobilna din 1437—1438. În cunoscuta Înțelegere de la Cluj-Mănăștur, din 6 iulie 1437, reprezentanții obștii iobagilor cereau, fără înconjur, „să se ia de pe grumazul lor jugul in suportabil al robiei”, practic, deci, desființarea rînduieilor feudale. Războiul țărănesc de la 1514 afirma, tot astfel, felul modern al lichidării stărilor feudale. În cunoscutul său discurs din 1514, Gheorghe Doja declara iobagilor: „De nimic nu le e teamă mai puțin acestor oameni îmbătați de bogățiile lor decît de aceea că v-ar trece prin mințe să scuturați jugul robiei”. Sesizînd dimensiunea acestei mișcări, Friedrich Engels aprecia că Gheorghe Doja, ca exponent al maselor țărănești, „a proclamat republica, desființarea nobilimii, egalitate pentru toți și suveranitatea poporului”.

Asemenea reprezentări de avangardă — și ele sînt numeroase la români — au cunoscut adîncimi și îmbogățiri de sensuri, de radicalitate prin revoluțiile naționale și sociale de la 1784 și 1821, astfel că mișcarea de idei a revoluției române de la 1848 pleacă de la importante fărîmări doctrinare de tentă modernă pe care le poartă spre noi planuri novatoare, operează acea mare sinteză din care apar idei revoluționare, socialiste, cum spunem, de suprem orizont. „Cețurile zilei — va observa Dimitrie Brătianu, într-o corespondență din 1850 către Jules Michelet — nu-l împiedică pe țăranul român să distingă la orizont soarele care va străluci mîine, și pe care doctorii voștri [...] gînditori nu le înțelegeau sau, cel puțin, nu credeau a fi realizabile încă multă vreme, în februarie [1848], astăzi țăranul de la Dunăre le înțelege și vrea să le realizeze”.

NICOLAE RAUȘ

Despre un fond al gîndirii noastre revoluționare

Idei socialiste în programele revoluției de la 1848

exploatau și împilau poporul român și național, și social, fiind principalul obstacol al înaintării lui spre orizonturi moderne. La acea oră a istoriei, poporul român trebuia să se confrunte atît cu feudalismul intern în destrămare, cît și cu cele trei imperii absolutiste. În primul rînd datorită balastului feudal care a fost prelungea cu sila, noua orînduire, capitalistă, s-a afirmat mai anevoios în țările române, cunoscînd o fază incipientă mult prea îndelungată, o ascensiune lentă. Și tot datorită imperiilor din jur, a fost mult timp împiedicată și întîrziată înfăptuirea unui ideal totdeauna strîngent și totdeauna posibil de înfăptuit de la condițiile interne — cel al unirii tuturor românilor în cadrele firești ale vechii Dacii și al dezvoltării lor de sine stătătoare ca neam, ca națiune.

Astfel, un aspect social propriu-zis se revelează din chiar condiția națională a românilor din epocă, fiindcă a-suprirea străină se materializa implicit printr-o exploatare și o spoliere economică a maselor — în care forța de bază și majoritatea o forma țărănimia — nu numai de

cea burgheză, încerca să răzbată și să triumfe, aducînd cu sine, în chiar acea fază, și în anume forme, trăsăturile ei indeobște caracteristice. Nu întîia oară, în epoca de la 1848, se întrevădeau elemente ale noului mod de producție, acestea deveniseră perceptibile în țările române încă din secolul al XVIII-lea, cînd se aveau cele dintîi întreprinderi manufacturiere ce apelau la munca salariată, alături de munca de tip feudal a clăcășilor. „Și din acest punct de vedere, se încadrează în evoluția generală a economiei din celelalte țări europene”. În același curs al trecerii spre orînduirea capitalistă se formează premisele nașterii muncitorimii române, un proces, de asemenea, specific, al cărui început se situează în prima jumătate a veacului al XVIII-lea. Așadar, la 1848, muncitorul român, deși nu era constituit în noua clasă, care va juca rolul istoric decisiv în evoluția modernă și contemporană a țării, avea, totuși, o existență de cel puțin un veac și acumulase experiență în bătăliile sociale și naționale, în primul rînd în

ropei, au luat contact cu realitățile de acolo și cu frămîntările sociale și politice de acolo.

Toate la un loc au influențat cînd gînditorii români și-au formulat tezele. Ei au făcut-o nu pentru că cineva ar fi deschis drumuri noi în domeniu, ci pentru că realitățile zilei și experiențele istoriei cereau și inspirau aceasta. Telul reîntregirii vechii istorice a Daciei a străbătut ca un fir roșu simțirea politică românească și s-a aflat, pe parcursul veacurilor în centrul mișcărilor naționale ale poporului. Atunci, nu mai poate stîrni nedumeriri faptul că, în plin ev mediu, prin convergența factorilor interni ai unității, prin bătălii de impresionant sacrificiu, Mihai Viteazul a dăruit mitul fărîmării și a sugerat Europei — de la nivelul unui popor neconținut hărțuit de imperii cotropitoare — ideea întocmirii statului unitar. El a fost astfel, un gînditor și un făptuitor modern.

Pe terenul economic-social, încă din veacul al XV-lea se înregistrează formulări programatice deschise țîntind înlăturarea nu a unui sau

Enciclopedist din veacul XX

„Agronomia — scria Traian Săvulescu — are un caracter strict național și chiar regional. Ea nu se învață numai din cărțile și revistele străine, ci mai ales din experimentarea tuturor problemelor în condițiile biogeografice și de viață socială și economică de la noi.” În ciuda acestui crez științific național, creația savantului-patriot care a fost Săvulescu a iradiat în cercurile științifice din toată lumea. Spre pildă, clasificarea originală a bacteriilor fitopatogene pe care a elaborat-o a fost adoptată pe scară internațională, iar cursul său despre Graminacee, publicat în 1933, era considerat de profesorul J. Braun-Blanquet de la Universitatea din Montpellier „cel mai bun curs despre Graminacee pe care îl cunosc.” Să alăturăm crezului cu care am început această evocare, declarația profesorului K. Marmorosch, vicepreședinte al Academiei de științe din New York, publicată în revista *Lumea* nr. 29 din 1964: „Îi sint recunoscător pentru tot restul vieții, în primul rând pentru formația mea științifică. A fost un om mare și dacă am reușit să fac ceva în Statele Unite aceasta i-o dătez lui.”

A fost într-adevăr un mare om de știință, o autoritate în specialitatea lui, și în același timp un mare sensibil. În cuvântul înainte cu care a prefătat biografia lui Traian Săvulescu de Victoria Iuga-Raica (1972), istoricul literar Paul Cornea scrie: „Cred că sensibilitatea aceasta neobisnuită în fața naturii, de la aspectele ei gingaș-florale până la eposul marilor metamorfoze geologice, e ceea ce l-a apropiat de Mihail Sadoveanu, pe care-l așeza mai presus de toți scriitorii români și-l iubea ca pe un frate.”

S-a născut acum 100 de ani, la 2 februarie 1889, la Rimnicu Sărat, unde cea dintâi care l-a atras spre lumea ierburilor și a florilor a fost bunica sa, Sultana, o bătrână țărăncă, foarte pricepută în prepararea doftoriilor extrase din plante și chiar în vindecarea unor boli ale oamenilor și vegetației. A urmat liceul la Iași și la Buzău, dar apoi s-a împotrivit dorinței tatălui său de a urma studii juridice (spre a deveni avocat) și s-a înscris la medicină, a abandonat-o însă după trei ani și a răspuns mării sale chemări, dedicându-se științelor naturale, devenind în 1912 licențiat al Universității din București, distins cu premiul „Halfon” pentru lucrările de laborator efectuate în timpul studenției. În 1916 a susținut prima teză de doctorat în științe naturale — specialitatea botanică, a Universității din București: *Studii asupra speciilor de Campanula din Secția Hemerophyllae ce cresc în România* (premiul „Hillel”). Ulterior se va specializa la Paris și Viena.

Își începe munca didactică de timpuriu, în 1912, ca „aspirant” la Institutul Botanic din București. Va fi apoi preparator, asistent și șef de lucrări la acest institut și la catedra de morfologie și sistematică vegetală a Facultății de Științe din București. Din 1921 până în 1949 este profesor de sistematică vegetală și fitopatologie la Școala Superioară de Agricultură de la Herăstrău și apoi la Facultatea de Agronomie din București, iar din 1949 până în 1960 — profesor de fitopatologie și șef al catedrei de botanică la Universitatea din București. O singură întrerupere: în

1940—1941 este înlăturat din învățământ de legionari, datorită atitudinii sale democratice.

Între 1927 și 1948, a condus Secția de Fitopatologie a Institutului Central de Cercetări Agronomice — I.C.A.R., secție inițiată de el. A fost de asemenea, timp de mulți ani, director și director general al I.C.A.R., director al Institutului de Biologie din București. În 1932, a fost ales membru corespondent, iar în 1936 membru titular al Academiei Române, fiind și secretar general al acesteia (1939—1948). A fost președinte al Academiei R.P.R. (1948—1959), apoi, până la moartea sa (29 martie 1963) — membru de onoare al acesteia. A fost și membru de onoare al Academiei de Medicină din București (1946), iar între 1946—1948, ministrul agriculturii, 12 academii de științe și societăți științifice din 11 țări l-au ales ca membru.

Ecolog și geobotanist, Traian Săvulescu a fost ctitor al micologiei, fitopatologiei și fitofarmaciei românești. „El trebuie considerat — scria profesorul W. Brierley, de la Universitatea din Londra — ca unul dintre marii enciclopediști contemporani [...], unul dintre cei mai mari botaniști în viață.”

Cercetările lui Traian Săvulescu asupra florei (începute prin amintita sa teză de doctorat) le-a continuat o viață întreagă, ele aflându-se cea mai înaltă împlinire în acțiunea sa de inițiator și redactor principal al monumentalei lucrări în 12 volume *Flora R.P.R.* (din 1952). În *Analele Facultății de Agronomie din București* (nr. 1, 1940) publică studiul sintetic de fitocenologie *Der Biogeographische Raum Rumäniens*, în care împarte vegetația României — constituită într-o unitate bine conturată și denumită „Flora dacică” — în șase provincii, precizate de o hartă fitogeografică a țării.

Dominanta activității sale științifice este studiul celor mai păgubitoare boli ale plantelor de cultură, savantul cercetând și elucidând simptomele și etiologia bolilor, biologia agenților patogeni (a descris, primul în lume, anumite viroze), cu menționarea mijloacelor de combatere. Publică, singur sau în colaborare, studii originale despre Micromicete (1930—1940), Peronosporacee (1930—1935), Uredine (1937). Inițiază în 1929 *Herbarium Mycologicum Romanicum*, care în final va atinge 40 mii de exemplare, aparținând la 8.000 de specii. Realizează câteva sinteze clasice privind ciupercile parazite: *Mana vitei de vie* (1941), *Monografia Uredinalelor* (2 vol., 1953 — Premiul de Stat) și *Ustilaginalele din R.P.R.* (2 vol., 1957). A elaborat și scriseri anume destinate cunoașterii și combaterii bolilor plantelor, printre primele din lume, ca *Starea fitosanitară a României* (publicată anual).

Sub îngrijirea sa apare în 1957 monografia *Porumbul*. În *Baza genetică a fiintelor viețuitoare* (1944) abordează probleme fundamentale ale biologiei, aducând contribuții teoretice și practice în probleme ca variabilitatea speciilor, imunitatea plantelor și ereditatea. *Tratat de patologie vegetală* (1959), în colaborare cu fiica sa, Olga Săvulescu, a fost apreciat de acad. Emil Pop drept „o minerie a literaturii noastre didactice”. Este de asemenea autorul unui *Curs de sistematică vegetală*, apărut în mai multe ediții.

S-a preocupat de asemenea de istoria culturii și științei la noi, în studii ca *Începuturile științei în România*, *Botanica* (1943) sau în conferințe și articole despre G. M. Murgoci, George Enescu, Mihail Sadoveanu, Dimitrie Grecescu, Tudor Arghezi, Barbu Lăzăreanu, Daniel Danielopolu ș.a. Merite deosebite i-au revenit și ca organizator al vieții științifice românești, în perioada 1936—1959.

Să încheiem prin cuvintele pe care i le închina în 1963, în „Contemporanul”, profesorul Nicolae Giosan: „El va rămâne în amintirea noastră ca un exemplu de savant cătețean, înzestrat cu nobile calități sufletești și ca un patriot înflăcărat”.

I.M. ȘTEFAN ■

De obicei, în preajma culturilor roiesc o sumedenie de insecte cu o nesățioasă poftă de mincare în distrugerea plantelor. Pentru limitarea pagubelor, specialiștii au studiat cele mai diverse împerecheri de legături chimice, producând numeroase substanțe menite să facă inofensivi pe atacatorii clorofilei. Dar natura este, până la urmă, și un uriaș depozit de brevete. Rămâne doar ca mintea omului să pătrundă în profunzimile lor și să le adapteze nevoilor. Așa s-a născut și ideea la modă de combatere biologică a dăunătorilor. Căci pentru a păstra echilibrul ecologic, natura a plămădit și alte vietăți care îi pindesc din umbră pe inamicii lanurilor, livezilor, pădurilor, hrănindu-se cu ei. Distrugătorii de pirazi ai recoltelor trebuiau însă dresați să atace fără greș. Și asta nu se putea face decât prin intermediul unor rafinate tehnologii biologice.

La Institutul de Cercetări și Producție pentru Pomicultură Pitești — Mărăcineni s-au întreprins cercetări de primă linie privind combaterea biologică a unor rase de dăunători și tulpini de boli rezistente la pesticide. După numeroase meciuri test de „care pe care”, ingenera Geor-

geta Teodorescu și colegii ei au selectat câteva specii de viespi care distrug ouăle viermilor merelor și prunelor. În institut și la unele stațiuni de profil din țară s-au înființat adevărate crescătorii pentru insectele apărătoare ale livezilor. Cînd fluturii celor doi dușmani vin să mănînce fructele, horticultorii fac să decoleze veritabile escadrelor de

Antidăunători biologici

viespi oofage care-și depun urmașii chiar în ouăle dăunătorilor, împiedicînd evoluția lor.

O altă realizare interesantă se poate considera și obținerea unui biopreparat din ciuperca *Tricoderma Viridae*, un adevărat vaccin eficient în calea bolilor unor fructe. Folosind tehnica microorganismelor antagonice, cercetătorii piteșteni au salvat cu el cășunile măcinate de putregaiul cenușiu. Aceste bioterapii reduc de altfel și consumul de pesticide și micșorează astfel

reziduurile toxice din poamele livezilor.

Și falnicul molid bucovinean are dușmani de temut. Devine vulnerabil în fața unor roiuri de insecte periculoase numite călugărițe. Se îmbolnăvește, este ros ca de cancer și se vestejește. Cum se poate ține sub control această invazie de zburătoare aducătoare de epidemie, s-au întrebat cercetătorii de la Stațiunea experimentală de cultură a molidului din Cîmpulung Moldovenesc? Răspunsul a venit după zeci de experimente și luni de zile petrecute în fața tratatelor de zoologie și chimie. Pînă la urmă, inginerul Nicolae Olenici și ceilalți cercetători forestieri împreună cu specialiștii de la Institutul de Chimie din Cluj-Napoca au reușit să fabrice o substanță chimică asemănătoare cu hormonul femelei de călugăriță. Au conceput apoi adevărate capcane cu cele mai ingenioase forme geometrice (spirală, abajur etc), le-au îmbibat cu hormonul sintetic produs în laborator și au făcut să pice în cursă mii de masculi ai populației de dăunători. O idee ingenioasă care apără sănătatea și foșnetul tainic al codrului.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

(Urmare din pagina 1)

„Radiția alfa era considerată ca o emisie spontană de nuclee de heliu cu numărul de masă 4, adică ușori, explică Dorin Poenaru. În fisiunea spontană sau indusă de om, cealaltă formă de dezintegrare, nucleul se rupe aproape simetric, în două fragmente cu numere de masă aproximativ egale, cele mai ușoare „cîntăcind” 70 de unități. Nu se putea ca între aceste moduri extreme de scindare să nu existe o multitudine de posibilități. Pe baza modelelor și calculelor, colectivul nostru a enunțat o teorie conform căreia în natură se desfășoară de fapt o întreagă gamă de dezintegrări spontane cu emisie de particule avînd masa intermediară între 4, cea a radiției alfa, și 70, a fragmentului de fisiune simetrică. Dar pentru a ajunge la această concluzie, am formulat o curajoasă ipoteză și anume că dezintegrarea alfa reprezintă ea însăși un proces de fisiune, foarte asimetric. Această interpretare în premieră zguduia niște tipare științifice vechi de peste 50 de ani. Am aplicat teoria fisiunii la cazul radiției alfa și ea s-a potrivit ca o mînușă. S-a elaborat apoi un model fizic capabil să descrie unitar aceste procese. Pe baza lui și a altor modele noi, analizînd sistematic stabilitatea a mii de nuclee, am prezis și demonstrat marea paletă de moduri de dezintegrare posibile. Au rezultat pentru început 160 de noi tipuri de radioactivitate, pentru care am găsit și o lege a probabilității de desfășurare.”

Teoria elaborată aduce în fizică un alt suflu, optimist, demonstrînd existența unor noi fenomene încă neexplorate, chiar într-un domeniu considerat că a fost călcat de pașii științei ca un peron de gară. În drumul ei spre afirmarea internațională ea nu a circulat însă, de la început, cu o sută de kilometri pe oră pe o autostradă dreptă și pavată. Ca orice noutate surprinzătoare, a mai poposit la stopurile neîncrederei, a mai intrînzat în meandrele minimalizării. Fără surle și trîmbițe, sprijinindu-se doar pe propria valoare, și-a făcut pînă la urmă loc spre recunoașterea internațională a statutului ei de remarcabilă cucerire științifică.

Colectivul publică pentru prima dată descoperirea noilor tipuri de radioactivitate în revista sovietică de specialitate *E.Ch.A.Ya* și în culegerea lu-

crărilor unei școli internaționale de fizică organizată de România. Deși susținută de rafinate și complexe modele fizice tratate pe calculator, teoria trece aproape neobservată. Patru ani mai târziu, doi fizicieni de la Oxford anunță cu o adevărată jerbă de artificii publicitare că au observat cum Rădă 223 emite spontan Carbon 14. Englezii revendică prioritatea descifrării acestui fenomen inedit. Însă articolele semnate de specialiștii români și germani, conținînd calcule care demonstau cu mult înainte că Rădă 222 și 224 eliberează Carbon 14, prezintă probe de netăgăduit.

Descoperire de răsunet mondial

Balanța dreptății cîntărește corect radițiile de idei ale creierelor și cercetătorii de la București și Frankfurt sînt repuși în drepturile lor de primi exploratori în deslănțirea acestui tărîm științific. Din acest moment, lucrările semnate de ei ocupă un loc de frunte în bibliografiile tuturor tratatelor din domeniu, fiind citate în peste 150 de comunicări de fizică experimentală și teoretică. Specialiștii români și germani dezvoltă și perfecționează modelele fizice oferind o adevărată busolă pentru căutările experimentatorilor. Din lumea ecuațiilor mecanicii cuantice, colectivul prezice că din Uraniu 232, 233, 234, Protactiniu 231 și Toriu 230 se emite spontan Neon 24. Fizicienii din lume rămîn surprinși, cînd găsesc în detectorii lor confirmarea exactă a pronosticului teoretic. Cu creionul, calculatorul și modelele fizice, colectivul românogerman alcătuiește ample tabele cu posibilitățile de diviziune nucleară a circa 800 de substanțe din natură. La invitația prestigioasei edituri CRC Press din S.U.A., Marin Ivașcu și Dorin Poenaru scriu integral primul volum și numeroase capitole din tomurile 2 și 3 ale tratatului „Emisie de particule din nuclee”, carte

de căpătîi a fizicii dezintegrărilor și susțin prelegeri la conferințe și seminarii internaționale din Japonia, U.R.S.S., R.D.G., Franța.

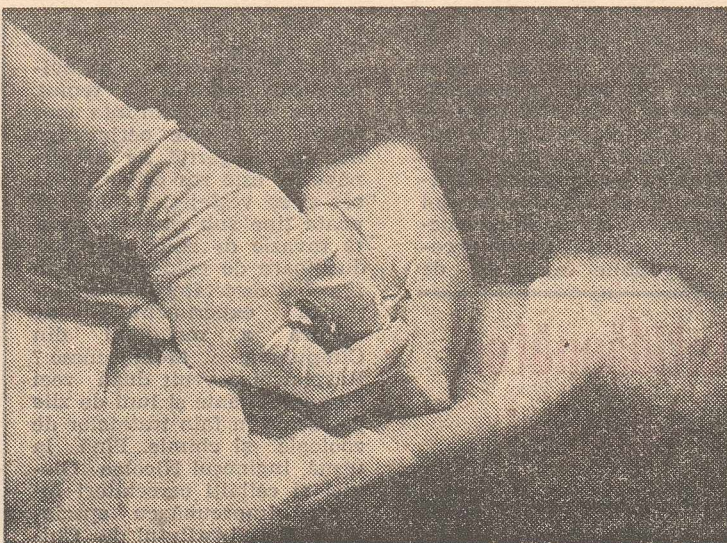
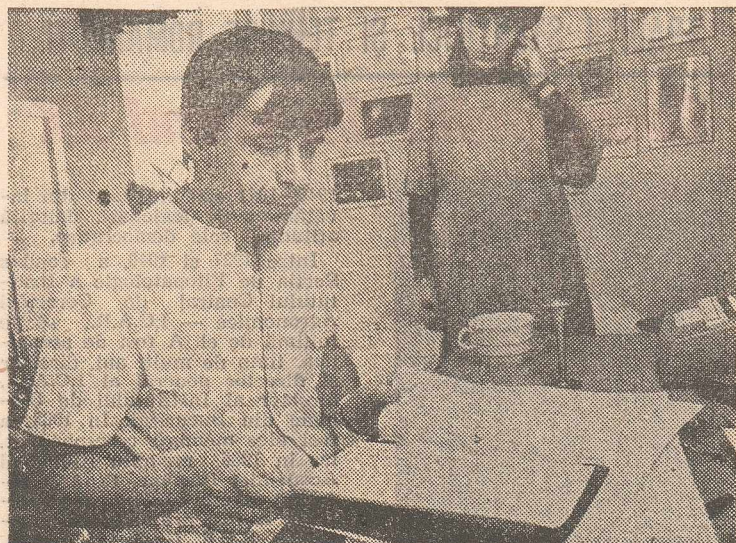
Prin eforturile și intuiția fizicienilor români și germani, teoria a sprintat înaintea experiențelor, pregătind un nou drum de viitor acestui important capitol al științei. Și totuși cum a scînteiat această idee de pionierat?

„Cînd romancierul Paul Bourget i-a povestit lui Einstein că el își notează ideile pentru a nu le rătăci, renumitul savant i-a răspuns că, în fizică, dacă descoperi o singură idee mare ești un om fericit și nu o uiți pînă mori, spune Dorin Poenaru. Ampere a inserat în memoriile lui doar succesele și atunci totul pare plămădirea unui creier de geniu. De-abia cînd răsfoiești cartea de amintiri a lui Faraday, care cu scrupulozitate a transcris și nereușitele, îți dai seama că în această știință se desfășoară de fapt o muncă crîncenă pentru cunoașterea cît mai adîncă a domeniului, o luptă de ani pentru a mai face un pas în labirinturile materiei. Trebuie să te gîndești la cercetarea ta și în tramvai, să-i dedici toate forțele și inima întreagă, să nu dai înapoi nici cînd alții te consideră poate un Don Quijote.”

Într-adevăr, ideea de excepție a venit la întîlnirea cu cercetătorii noștri într-o zi. N-a fost însă nevoie să bată la ușă căci ea era deschisă. I-a găsit la masa de lucru de peste 10 ani așteptînd-o. Ca o sămîntă care germinează îndelung în pămînt înainte de a se arăta soarelui, gîndul lor s-a hrănit și a crescut în brazda calculelor și fiilor cărților.

„Aceste noi tipuri de radioactivitate decurg cu o probabilitate mai mică decît dezintegrarea alfa, dar unele din ele dezvoltă energii cinetice foarte mari, explică Dorin Poenaru. Nu peste multă vreme, se exprimă speranța că se vor descoperi procese rezonante care să crească probabilitatea lor și fenomenul să-și găsească și utilități practice. În viitor ar putea apărea reactoare curate, bazate pe procese de fisiune rece, cu radiații nocive mult diminuate. Noua teorie ajută azi la explorarea mai adîncă a structurii materiei, completînd tabloul cunoscut al dezintegrărilor nucleare.”

Aceasta este pe scurt povestea uneia dintre descoperirile științifice care și-a devansat timpul, pregătind miinele dintr-un domeniu de virf.

Copilul mult dorit

„Să prinzi între degetele tale pruncul care tocmai se naște — boțul acela de carne rozalie — să-i simți primele zădărniri ale vieții, să-i auzi apoi primul țipăt cu care își face intrarea în lume: este o senzație tulburătoare, copleșitoare — este O MINUNE!”, îmi spune tânărul doctor iar ochii îi strălucesc...

Firește că ați mai auzit, sau citit o astfel de replică, ea poate aparține oricărui medic de specialitate care a asistat o femeie, născind: bun — în cazul de mai sus însă, evenimentul devine cu atât mai tulburător, cu atât mai copleșitor, cu cât pruncul la care se referă tânărul doctor a fost adus pe lume de către o femeie ce, din motive pe care le vom vedea în continuare, nu ar fi putut rămâne — niciodată! — gravidă. Și totuși:

În complexul și delicatul fenomen al creșterii natalității — căruia în țara noastră, și nu numai, i se acordă o importanță deosebită — există o țară, o umbră, un punct nevralgic și anume sterilitatea (sau, spus la modul cel mai simplu: imposibilitatea bărbatului de a procrea pe de o parte, pe de altă parte a femeii de a rămâne gravidă). Unul dintre centrele de combatere a acestui nedorit și nu arareori dramatic aspect al conviețuirii în cuplu este și Spitalul clinic de obstetrică și ginecologie Giulești (director dr. Bogdan Marinescu), prin secția sa de sterilitate (șef secție conf. dr. Vasile Achim) și, în mod direct, prin Cabinetul-serviciu pentru studii și combaterea sterilității, unde își desfășoară activitatea Mihail Niculescu, medic principal specialitatea obstetrică-ginecologie — interlocutorul nostru.

S-a născut acum 38 de ani în comuna Ulmeni, Teleorman („într-o cameră cu fața spre lac — ține să-mi precizeze, cu un fel de nostalgie — acum 10 ani am „revăzut-o” pentru prima și ultima oară!), visul său a fost să facă neurochirurgie, ceva însă — poate că un soi de inadaptare personală către grafică oarecum matematică a nervurilor studiate în nenumărate ore de disecție — l-a îndreptat către viitoarea și tată, acum, singura și veritabilă sa pasiune, devenind, odată cu absolvirea facultății de medicină din București în anul 1975, chirurg în specialitatea pomenită ceva mai sus.

„Cabinetul acesta de consultații, în care ne aflăm acum — îmi spune — a fost făcut prin anii 1960-62 de către prof. Panait Sirbu, de la a cărui regretabilă dispariție se împlinesc, în chiar această lună, șase ani: ne-a fost nu numai dascăl, dar și un părinte, atât mie cât și multor alte cadre pe care le-a format, așa zice cu o caldă severitate... (pereteii cabinetului sint tapetați, de altfel, cu fotografii alb-negru și color înfățișându-l pe profesor în diverse ipostaze; și mai remarcă că

În acest cabinet pacienții pătrund purtând botoșei înalți din pinză peste încălțăminte, ca și cum ar intra într-o încăpăre sterilizată)... îi păstrez un veritabil cult acestui OM! Asta pentru a forma un început de cadru discuției noastre — îmi mai spune. Sau poate doriți să-mi puneți întrebări?!”

Nu doresc. Cel puțin deocamdată. Prefer să-l ascult și să-mi notez cele spuse și mai ales bine fac, pentru că voi înțelege curând că o relatare așezată, calmă, asupra subiectului în cauză poate fi cu mult mai edificatoare decât un dialog forțat purtat între doi parteneri dintre care primul este, oricum, „în specialitate”, iar celălalt profan, chiar și numai prin forța împrejurărilor... așadar:

A existat și din păcate mai există încă acea prejudecată conform căreia sterilitatea, faptul că femeia nu rămâne gravidă, se datorește în primul rând ei, acestei femei. Lucru complet fals: în circa 40% dintre cazuri vina, „culpa” o poartă bărbatul. Tocmai din această pricină, la cabinetul spitalului din Giulești unde își desfășoară activitatea dr. Mihail Niculescu, este invitat a se prezenta cuplul, și nu numai partenera: și se prezintă aici cupluri nu numai din Sectorul 6 al Capitalei, ci din întreaga țară.

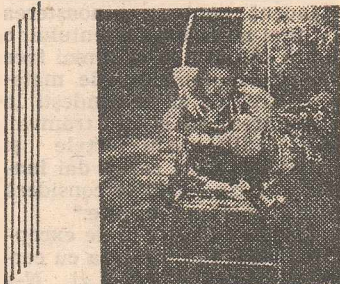
Fiecăruia dintre aceste cupluri i se întocmește o fișă detaliată (nu numai medicală, dar și psiho-socială), la ora actuală existând o „arhivă” sui-generis însumând 13 049 dosare de acest gen, ea, arhiva asta, devenind un veritabil tezaur de documentare. Din a cărei studiere s-au putut trage câteva concluzii (iar din acest moment relatarea devine absolut captivantă):

În general, și cu o oarecare aproximație, momentul în care o familie își dorește a avea copii se situează cu câțiva ani înainte ca doi parteneri să fi implinit vîrsta de 30 ani. Motivele? Sint mai multe, și nu printre cele din urmă: terminarea studiilor, afirmarea profesională, amenajarea unui cămin, a unei locuințe, a unei ambianțe de trai civilizate; maturizarea celor doi parteneri care nu mai sint doar doi tineri ce se iubesc, ci soț și soție, nu numai obișnuiți de-acum dar și verificați unul față de altul; în sfîrșit, simpla, omenească, „tradițională” dacă vreți întrebare: cui vom lăsa ceea ce noi doi am agonisit? Insumate, toate acestea completează de fapt dragostea față de copil, de vîrstă, ce marchează implacabil destinul nostru uman, și deci biologic.

Așadar, la această vîrstă, dorința de a avea copil devine predominantă, iar dacă în marea, imensa majoritate a cazurilor rezolvarea ei este naturală, simplă... în cazul cuplului „steril”, ea devine o chestiune de viață și de moarte. Cu alte cuvinte — și cum am mai spus —

dramatică! Cu atît mai mult cu cît acest dramatism se constituie nu atît pe niște date strict clinice, cît sociale („Am reținut bine?!” — nu mă pot împiedica „să intervin, oprindu-mă din notat”, „Ați reținut exact: date sociale, de educație dacă vreți”).

Ca tipuri de investigații în ceea ce privește sterilitatea și mai ales combaterea acesteia,

la cabinetul din Giulești se face totul (adică la mijloacele și performanțele obținute și peste toate), firește, în colaborare cu alte instituții sau clinici de specialitate, mai ales în ceea ce privește sterilitatea masculină. În cea feminină, cu predilecție tratată aici, dintre principalele cauze ce duc la ea două se evidențiază: le vom numi „urbanizarea”, prima, iar cea de a doua „complicațiile ivite în urma avorturilor”. Și iată-le analizate pe rînd: în dreptul unor paciente, a apărut un termen nou: „urbanizată recent”, iar acesta reprezintă un semnal! În procesul firesc al țării de trecere a populației rurale la condițiile citadine sau semi-citadine de trai, de muncă, se ivește la unele femei o anumită inhibiție, ele suportă un anumit stress: au plecat de la sapa și se pomenesc dintr-odată într-un alt ritm decât cel cu care fuseseră obișnuite în copilărie și în care s-au format ca tinere, mișcarea printre oameni și relațiile cu aceștia devin altele într-un termen relativ scurt, a devenit să zicem filatoare, sau muncitoare la strung: trebuie să

fie atentă să nu-și agate părul, sau să-și prindă degetele în roțile mașinii — este o realitate! Prin natura ei, o femeie — practic, o viitoare mamă — este cu mult mai sensibilă, organic, la astfel de schimbări decât un bărbat, gingașul mecanism interior pe care obișnuim a-l denumi „purtarea unei sarcini” devine vulnerabil, se poate deteriora. Adăugînd la toate acestea comportamentul inconștient, ca să nu-i spunem brutal!, al unor soți, care ajung prematur la convingerea că „nevastă-mea, clar: nu poate face copii!” — iată drama, urmată de discuții, despărțire, etc... Dacă nu și mai rău! („Dați-mi un exemplu” — intervin, din nou: „Vi-l dau, și fără plăcere: este cazul unui cuplu, perfect sănătos — rețineți! — care după trei ani de conviețuire, văzînd că „nu pot avea copii”, înfiază unul; ca după numai doi ani, femeia să rămînă gravidă!)... În cel de-al doilea caz, cel al avorturilor provocate, lucrurile sint mai simple și, cu atît mai mult, mai tragice, nici nu are rost să insistăm. (și dr. Mihail Niculescu îmi arată telefonul așezat pe birou, între noi)... Cu o simplă bucată din firul acestui aparat, scoțîndu-i-se sîrma și transformîndu-l astfel într-un fel de dren pentru spălături arhaice, s-a distrus o femeie... cînd a ajuns la noi, era prea tîrziu, fîr-ar să fie!..

În rest — cazuri clinice. Strict clinice, iar aici se obțin și cele mai spectaculoase rezultate. Fiecare tratament începe cu o consultație în cabinetul în care ne aflăm (o consultație durînd cel puțin 20 de minute, în care dialogul medic-pacientă este esențial și ale cărui date sint consemnate în fișa personală). Sint cazuri în care vindecarea prezumptivei persoane „sterile” se ivește chiar și numai urmare acestei consultații — din nou, probleme de educație sexuală, de igienă personală și comportament adecvat — explicate metodic și cu calm de către medic. Iar ea va deveni mamă.

În altele, lucrurile se complică. Adică aria de acțiune se întinde între un simplu tratament — și operație. Un copil obținut după tratamentul împotriva sterilității, este un copil „prețios”, și asta nu atît pentru că un astfel de tratament costă mult (citește: costă statul!), ci pentru că mama sa nu a ajuns la cuît...! Pe de altă parte — și din punctul de vedere al dr. Mihail Niculescu — operația reprezintă ultima sursă a posibilei vindecări. Nefiind întotdeauna urmată de succes (un exemplu: cel mai mare procent de sarcini obținut după o operație plastică tubară pe trompe este de doar 40%). Și tocmai pentru a preîntîmpina un eșec, în astfel de cazuri, același dr. Niculescu practică astăzi, în mod curent (și spre deosebire de părerea unor confrăți care consideră acest lucru o „barbarie”), ceea ce în

termenul de strictă specialitate se numește „Celioscopia”; printr-o minusculă tăietură estetică efectuată în pîntec, în zona ombilicului, se introduce un tub-aparat bazat pe fibre de sticlă, prin care chirurgul vede — în cel mai exact înțeles al cuvîntului — starea celor mai intime organe ale pacientei Scopul? Acela de a-ți da seama dacă viitoarea, posibilă operație, are sau nu șansă de reușită... Pentru a nu deschide complet pîntecul femeii, și a-l închide apoi la loc, degeaba!..

Mă opresc din notat. Revăd cîteva cifre, date: „În urma reparațiilor generale efectuate la acest spital s-a acordat atenție secției de sterilitate mărîndu-se spațiul saloanelor acestuia”; „se dau, aici, peste 2 000 de consultații anuale”; „apropo de educația social-sanitară, mergem des în întreprinderi — la I.M.E.B., de pildă”; „am totuși și o mică pasiune profesională — fotografia; mi-am luat un bun aparat de fotografiat, mi-am confecționat un mic atelier de dezvoltat, acasă...”. Mda.

„Chiar nu-mi puneți nici o întrebare, parcă așa se obișnuiește!”

„Ba da... cred că da, acum: care este principala dumneavoastră satisfacție profesională?”

„Acea de a lucra aici, în acest cabinet. Împreună cu întregul, pasionatul și... tăcutul, modestul meu colectiv de asistente... Primim scrisori de la fostele paciente, au venit aici disperate — pentru că este o disperare aceea de a nu putea avea copii! — iar acum au. Primim fotografii ale copiilor lor, ce poate fi mai încîntător?!”

„Dar... invers?”

„Poftim...?”

„Ăăă... inversul acestor satisfacții, dacă există, firește!”

„Există... (și privirea i se tulbură). Există și unele dureri... O mare durere este aceea cînd, după operație, femeia nu mai poate naște — repet, asta e o durere; dar este o dramă atunci cînd, după tratament și rămînd însărcinată, ea își pierde sarcina: cîteva zile eu unul nu mai sint bun de nimic, noroc că se întîmplă foarte rar... Înțeleg, în viață hazardul își poate impune partea sa de neșansă... este firesc; dar credeți că e bine să încheiem astfel convorbirea noastră?!”

Din cele 300 fișe anuale, reprezentînd 300 de persoane fizice trecute prin cabinetul pentru combaterea sterilității a spitalului din Giulești (unde uneori, fiind necesară, poate fi practică și intervenția sub microscop chirurgical), se dobîndesc 100 de sarcini, finalizate pozitiv. Conform statisticilor internaționale de gen, acesta este UN REZULTAT BUN.

HORIA PĂTRAȘCU

Fotografii de DINU LAZAR

Experiența, profesionalismul se împlinesc în timp, cu eforturi, cu ambiție. Adevărul acesta, departe de a fi de ultimă oră, este confirmat cotidian, am putea spune, chiar și de realitatea îndemnată oricui. Iată, de pildă, știm cu toții că școala — un liceu, o facultate etc. — nu produce doar virfuri, nicăieri în lume nu e posibil așa ceva, dar un absolvent de mijloc poate să ajungă cu vremea un virf în domeniul pe care și l-a ales. Viața îi validează pregătirea, căruia el îi adaugă calități pe care anii de studiu nu i le-a relevat într-o măsură prea mare. Capacitatea de a da tot ce știi nu numai în fața unei comisii de examinare, dar și zi de zi, într-un loc de muncă, presupune, pe lângă pregătire, și existența unui altfel de curaj, afirmarea unor răspunderi noi, a dorinței permanente măturisite de a fi cit mai concret, cit mai util.

Cam prin zona aceasta se afla în urmă cu cîteva ani și inginerul zootehnist A. Popescu, despre care vom vorbi în rîndurile de față.

„În noiembrie 1984, am luat în primire ferma zootehnică din cadrul CAP Berevoiești (Argeș), ne scrie el. Ca tinăr absolvent (terminasem anul I de stagiatură) am primit cu seriozitate realizarea sarcinilor de plan. Depunînd eforturi perseverente am reușit să obțin rezultate mai bune într-o fermă în care indicatorii de plan se realizau în jur de 45 la sută”.

Dar anii trec și iată-l pe fostul stagiar, pe care te așteptai să-l vezi ajuns un veritabil specialist, că, în loc să se laude cu performanțe în zootehnie, bate la ușile a nenumărate instituții, împovărat de un maldăr de hîrtii: comunicări, decizii, hotărîri judecătorești ș.a.m.d.

Reluăm din finalul memoriului trimis redacției: „Astăzi sînt nevoit să continui să lupt pentru reintegrarea mea potrivit hotărîrilor judecătorești...”.

Ce s-a întîmplat așadar în răstimpul celor aproape cinci ani din viața acestui tinăr calificat de un institut de învățămînt superior, care, în loc să contabilizeze producții record, a devenit depozitarul unei valize cu hîrtii?

A. Popescu: „După nici un an și jumătate de la preluarea fermei, am primit din partea conducerii CAP Berevoiești o decizie prin care mi se comunica că trebuie să predau ferma sub pretext că am prejudiciat unitatea. Am ajuns în această situație pentru că în loc să mă sprijine, conducerea CAP mi-a creat greutăți în organizarea activității (asigurarea condițiilor de hrană și întreținere și furnizarea integrală a producțiilor fondului de stat). În plus, aceeași conducere a facilitat prin slabă organizare sustrageri din producțiile reali-

zate. Încercînd să înlătur cele două cauze, am intrat în conflict cu conducerea cooperativei care, în final, m-a reclamat la județ”.

Prompt, organul județean, decis să facă ordine în unitatea menționată, ordonă o anchetă temeinică și o analiză a situației respectivei cooperative.

Concluziile anchetei se referă la neglijență, stil de muncă defectuos etc, toate soldate cu pagube materiale. Adunarea generală a CAP dezbată cu multă responsabilitate situația și în virtutea dreptului ei democratic hotărăște schimbarea conducerii (președinte, inginer șef, contabil șef). Dintre imputațiile emise în urma controlului amintit, lui A. Popescu îi revine una de peste 60.000 lei. Ingerul zootehnist se adresează justiției, cîștigă, astfel că problema imputației nu mai există.

De aici încolo însă lucrurile au o evoluție cu totul și cu totul bizară. Firește, dacă imputația s-a pulverizat, acuzația CAP privind prejudiciile aduse de A.

respectiv ascultarea în prealabil și cu luarea în considerare a intereselor acesteia pentru a nu fi prejudiciată. Transferul dispus... este nelegal, deoarece se constată că faptele imputabile care au stat la baza dispoziției de transfer sînt nereale”.

În sfîrșit, în economia faptelor, epididolul Căldăraru n-are prea mare importanță, dovedind că nici una dintre „părți” nu i-a acordat prea multă atenție. El ilustrează însă un anume mod de a „rezolva” problema. Ingerul zootehnist continuă să adreseze memoriile peste memoriile, și unul dintre ele se soldează și cu intervenția Ministerului Agriculturii, al cărui reprezentant, trimis la Pitești, caută, împreună cu conducerea direcției agricole, o cale, o nouă cale de rezolvare a cazului. Drept urmare, inginerul zootehnist primește o înștiințare din care află că începînd cu 14 ianuarie 1987, A. Popescu va lucra ca șef de fermă la CAP Vlădești. Dar buna

se „îmbogățește”. Pe de o parte cererile lui de repunere în drepturi (vizînd în fapt preluarea fermei conform legii), pe de alta, referatele aproape săptămînale ale conducerii cooperativei propunînd cu consecvență luarea de măsuri împotriva inginerului zootehnist care „lipsește, întîrzie sistematic” și, în general vorbind muncește foarte slab.

Un lucru apare limpede: „divorțul” e iminent.

La Pitești, la Direcția pentru agricultură, atitudinea directorului general Vasile Duță oscilează între uimire și bunăvoință. Dînsul nu mai înțelege exact ce vrea A. Popescu, de ce refuză constant propunerea de a lucra în alte ferme din județ, unde postul de șef de fermă este liber, dar în același timp se arată în permanență gata să rezolve problema A. Popescu spre liniștea tuturor.

„Este ușor să defaci unui om contractul de muncă atunci

Popescu vom reveni pentru că nu vom face greșala să credem că adevărul este numai de partea lui. Dar cuvintele inginerului șef sînt amendabile. Ingerul zootehnist n-a venit la Vlădești în probă, ci prin transfer. Și trebuie spus că de la început nu a fost dorit, datorită celor întîmplate la Berevoiești. De ce nu s-a bucurat de aceeași neîncredere și fostul inginer șef de la Berevoiești, ajuns șef de fermă la Vlădești în urma neconfirmării de către adunarea generală în funcția de conducere? De ce nu s-a discutat în adunarea generală de la Vlădești munca lui A. Popescu după încredințarea fermei?

În sfîrșit, credem că multe din cele arătate tîm de istorie. Le-am relatat în virtutea convingerii că, așa cum spuneam, situația de azi a lui A. Popescu este în parte consecința unui mod defectuos de a privi și rezolva problemele reale ale cooperativei în discuție. Pentru că, n-am spus-o pînă acum, producțiile de lapte sînt minime și foarte multele reclamații care au luat calea diverselor foruri n-au schimbat cu nimic rezultatele obținute. Poate că nu e întîmplător că un asemenea caz s-a ivit tocmai în asemenea unități. Spuneam că nu credem în toate adevărurile inginerului zootehnist A. Popescu și asta în primul rînd pentru că omul, la vîrsta de 31 de ani, cu puțini ani în experiență, crede mai mult în puterea unei hîrtii sau a unor relații decît în aceea a muncii fără menajamente, singura în stare să învingă și prejudecățile și ineria. Trîind cu impresia că este vinat pentru greșelile lui, apelează la aceleași arme, iar rezultatul este cel înfățișat aici.

Afirmăm la începutul acestui articol că examenul în fața vieții sînt mult mai dificile decît acelea susținute în fața unei comisii de cadre didactice. Istoria relatată este elocventă în acest sens. Posibila ei morală demonstrează că o valiză cu hîrtii nu închide în ea secretul unor producții mari, după cum tot altfel de adevăr este că împlinirea destinului unui tinăr specialist (care nu este doar o chestiune personală) nu se poate întemeia pe reclamații și referate.

În ceea ce privește cazul lui A. Popescu considerăm că logica ori noi, ori el este păgubitoare, pentru că în realitate fiecare are nevoie de celălalt. Este și rațiunea pentru care societatea își crește specialiștii, cel mai exact criteriu de apreciere a lor fiind munca și rezultatele ei. Adevăr care, fără îndoială, poate avea trecere chiar și la CAP Vlădești.

RAZVAN BĂRBULESCU

O valiză cu hîrtii nu poate împlini destinul unui specialist

Popescu nu mai avea nici ea temei. Dar, probabil că adunarea generală în care s-au analizat rezultatele cooperativei și activitatea conducerii a vizat nu numai aspectele concrete, ci și climatul de muncă. În aceste condiții Direcția generală pentru agricultură a județului încearcă să-i impune pe toți, mai ales că noul său director, proaspăt numit, „mostenea” un caz pe care nu-l cunoștea cîtuși de puțin. Ingerul zootehnist este transferat în interesul serviciului la CAP Căldăraru, transfer de care A. Popescu susține că a auzit abia după un an, astfel că, zice el, nici nu s-a prezentat la unitate, și, de asemenea, transfer pe care instanța îl consideră nelegal: „S-a menționat, în preambulul dispoziției de transfer, că s-a dispus transferarea contestatorului pentru faptul că a dat dovadă de neglijență în conducerea fermei (de la CAP Berevoiești, n.n.) și de unele abateri incompatibile cu funcția avută și că la CAP Căldăraru postul de șef de fermă este vacant. Se constată că transferul contestatorului are caracterul unui transfer sancționatoriu, ori transferul în interesul serviciului, așa cum prevede disp. art. 69 codul muncii, operează în vederea unei bune funcționări a unității unde este transferată persoana, cu acordul acesteia,

înțelegere” dintre minister și direcția agricolă funcționează în spiritul tuturor deciziilor de care vorbim aici, adică anapoda; înștiințarea menționează data de 14 ianuarie 1987 iar decizia direcției agricole vine după un an, în 25 ianuarie 1988.

Cine și ce să mai înțelege? La Căldăraru, inginerul A. Popescu n-a lucrat o zi, dar cartea lui de muncă nu menționează acest lucru. La Vlădești, deși a mai trecut un an, n-a preluat ferma, în ciuda dispoziției conducerii direcției. N-a preluat-o cu un proces verbal de predare și primire, așa încît e dificil de înțeles care-i sînt răspunderile, cum își poate exercita autoritatea. În acest ultim an, atmosfera de la CAP Vlădești s-a apropiat din ce în ce mai mult de aceea existentă la Berevoiești odinioară. Și nu-i de mirare. Între cele două cooperative distanța nu depășește cu mult zece kilometri, fostul inginer șef de la Berevoiești, este acum șef de fermă la Vlădești etc. etc. Lumea satului este totuși mică iar oamenii sînt, totuși, oameni. Dacă adăugăm la toate acestea „intransigența” inginerului zootehnist și un fel de a fi care n-are darul să-i aducă simpatii avem într-o bună măsură explicația climatului de muncă.

Și dosarul lui A. Popescu

cînd i se reproșează atîtea cite apar în referatele conducerii CAP Vlădești, spune tovarășul director Vasile Duță. Popescu a făcut o facultate, am credința că știe ceva carte. Tot timpul însă e nemulțumit. Are casă, nevastă, copii, să facă treabă, i-am oferit alte posturi libere. Se vorbește prea mult în acest caz și discuțiile nu folosesc la nimic. La Vlădești e într-un permanent litigiu cu conducerea și mi se raportează mereu că nu-și vede de treabă”.

Vedeți, deci, cît de încurcate sînt lucrurile. De care treabă nu-și vede la Vlădești de vreme ce i se refuză preluarea fermei? Dacă decizia directorului general este facultativă pentru conducerea cooperativei, ne întrebăm în ce măsură se mai poate vorbi serios despre bunele intenții invocate? E drept, autoritatea se cîștigă prin muncă, pricepere, dar ea presupune un cadru legal care să-i permită să se manifeste.

Ingera șefă de la CAP Vlădești, Rodica Dana, arată aceeași indignare pe care o descompun în referatele aflate la dosar: „Popescu vine cînd vrea, nu-și face datoria. Adunarea generală nu l-a confirmat în postul de șef de fermă pentru că munca lui e necorespunzătoare”.

Asupra comportării lui A.

Cu ce să încep? Cu clipa cînd am redeschis ochii, cu începutul, cu felul în care mă simt acum cînd împlinesc cîteva luni în a doua viață a mea? Gîndindu-mă, în fel și chip, ajung la concluzia că este mai bine să încep cu începutul, deși...

Știam, încă de la începutul lunii noiembrie 1987, ce suferință am: anevrism aortic. Diagnostic pus de dr. Roșca Iordache și confirmat de prof. dr. docent Ioan Pop D. Popa, care mi-a spus că nu există alt tratament decît intervenția chirurgicală. La rugămintea mea, medicul a fost de acord să amînăm operația, dar mi-a spus că nu mai mult de 4-5 luni.

La externare, mi-a făcut și cîteva recomandări medicale, de comportare fizică, mai ales controale periodice. Am respectat tratamentul medical, statul mai mult la pat, evitarea eforturilor fizice. Mai puțin, însă, controlul medical.

Prin luna martie am început să simt o umflătură în partea stîngă a abdomenului. Prin aprilie s-a mărit ca o vinăță și pulsa la fiecare „pompă” a inimii. Aveam senzația că s-a mutat inima cu 15-20 cm mai jos.

Ar fi trebuit, sînt conștient, să merg la un control medical. N-am făcut-o și rău am făcut. Motivații, este adevărat, am, dar...

La sfîrșitul lunii august mi s-a făcut o ecogramă abdominală, punîndu-mi-se diagnosticul: „Anevrism de aortă abdominală cu stenoză postanevrismală. Aspectul anevrismului sugerează posibilitatea disecției sale”.

Văzînd ecografiile, doctorul Roșca Iordache mi-a spus între altele: „Peste o zi, două, peste o săptămînă, două s-ar putea să

fie mult prea tirziu”. Constatînd că sînt hotărît, mi-a completat „Biletul de internare”.

Așa se face că în ziua de 7 septembrie 1988, am fost reinternat în Clinica de chirurgie cardiovasculară — Fundeni.

La numai o jumătate de oră după ce m-am așezat pe patul din rezervă, vîd intrînd pe ușă zîmbetul de neconfundat din ochii și de pe buzele profesorului Ioan Pop D. Popa, urmat de căldura suflătoare intruchipată în ființa doctorului Mircea Bărsan, de onestitatea și demnitatea purtate pe picioare de doc-

care 95,8 la sută cazuri au fost rezolvate cu succes. Cred că cifrele acestea spun mult mai mult decît ar putea spune cuvintele, oricît de bine ar fi alese.

Pentru a fi mai concis, voi consemna în continuare cîteva din însemnările din carnetul de notițe pe care-l aveam în spital, carnet de care, de mulți ani, nu mă despărț.

13 sept.: A venit să mă „vadă”, nu numai cu ochii, ci și cu degetele conf. dr. Ilie Pavelescu. Deși ne vedeam pentru prima oară, medicul a intrat în

primul în cabinet și mi-a răspuns fără reținere la toate întrebările ce i le-am pus. Am înțeles că anevrismul este voluminos dar că dînsul vede reușita intervenției chirurgicale mai ales dacă și eu mă așez optimist pe masa de operație. I-am mulțumit și i-am răspuns că și „bisturiul” meu se va alătura celorlalte.

27 sept.: Despre cele petrecute în această zi, aș avea mai multe de spus, dar mă rezum la un singur lucru. În după-amiaza zilei, a venit în „vizită” conf. dr. Ilie Pavelescu. M-a privit,

două pastile. Nu știu nici acum ce-au fost, le-am înghițit ca pe cele 18, pe care — de ani de zile — le iau zilnic. După foarte puțin timp, am adormit și nu mai știu nimic ce s-a întîmplat.

Ziua următoare, 29 sept.: Orele 12, la reanimare fiind, deschid ochii. Lîngă mine se aflau soția și profesorul. Îi auzeam spunîndu-i soției: „A avut un anevrism mare cit un cap de om. Plîn cu cheaguri de sînge. S-a născut a doua oară”.

Am readormit, dar nu după mult timp m-am trezit. Gîndurile mi se îndreptau spre masa de operație.

„Încă o zi la reanimare, apoi în rezervă. Am reînceput să merg pe propriile-mi picioare. Nici nu-mi venea să cred. Se bucurau toți cei ce mă vedeau: vecinul din rezervă, celălalt plecase, infirmierele, asistentele medicale și, în mod deosebit, medicii care timp de aproape patru ore s-au zbatut să-mi reînnoade firul vieții.

După încă zece zile de tratament medical și control riguros, mi s-a dat voie să merg acasă. Aici — acasă — vîd mai clar lucrurile. Revîd, de mai multe ori pe zi, clipa în care am redeschis ochii la reanimare, îmi reproduc de fiecare dată cuvintele profesorului Ioan Pop D. Popa. Sensul lor îmi este mult mai clar decît în spital.

Cert este un fapt: în anumite domenii, știința și practica medicală din țara noastră — între care se înscrie la loc de frunte chirurgia cardiovasculară — se situează printre primele din lume. Afirmă aceasta un om care a simțit „acest lucru” pe și în viața lui.

IOAN STOICA

Măturisirea unui om

torul Cezar Macarie și de buchetul de flori al asistentelor medicale.

Sînt consultat, după care profesorul spune ce analize, radiografii, controale trebuie să fac. Totul se notează. Sînt consultați și ceilalți doi pacienți, după care medicii părăsesc rezervă cu aceleași zîmbete incurajatoare pe buze. Astfel de vizite aveau loc cel puțin o dată pe zi, ca și la pacienții din celelalte rezerve.

De două ori pe zi mă duceam la telefonul public. Aproape de el, este o ramă în care se afișează tabelul cu bolnavii ce urmează a fi operați a doua zi. Nume nu am reținut. Ceea ce m-a impresionat a fost faptul că, în fiecare zi de operație, se făceau 8-9-10 intervenții chirurgicale cardiovasculare. Am mai aflat că în cei 12 ani de cînd funcționează Clinica au fost operați 25.000 de bolnavi, din

rezervă rîzînd. A întrebat cine poartă numele Ioan Stoica. Auzînd răspunsul, s-a apropiat de patul meu cu zîmbetul pronunțat. M-a consultat. Apoi, mi-a spus: „Bine că nu sînteți gras. Cu trupul cel-1 aveți și pe care îl „sîmți” și rezistent, vom învinge. Peste cîteva zile o să faceți aortografia”.

Primeam spre ziua „operatorie” ca spre o zi cu soare. Nu mă temeam, poate nici nu aveam de ce, deși mi se cam dăduse de înțeles cîte ceva și despre riscuri...

21 sept.: Mi s-a făcut aortografia. Greu de suportat. Mai ales cînd îți se fac mai multe... cum să le denumesc?, clișee...

24 sept.: Am apelat la dr. Mircea Bărsan, care a fost de față și cînd mi s-a făcut aortografia. Deși este mai tinăr ca mine, mi-a dovedit că este mult mai vîrstnic în ce privește înțelegerea suferinței umane. M-a

m-a consultat, tot timpul zîmbînd. La plecare, în ușa, îmi spuse: „Miine, pe ring!” „Am înțeles”, i-am răspuns. Pe ring cu pumnii strînși”. „Vedem noi cine învinge. Eu știu!” „Și eu știu, tovarășe doctor. Îi vîd pe învingătorii cu pumnii în sus”.

Dialogul acesta a fost mai eficient decît somniferul, în noaptea respectivă. Știam, din tabelul afișat, că voi fi operat de prof. dr. doc. Ioan Pop D. Popa, împreună cu conf. dr. Ilie Pavelescu și dr. Mircea Bărsan.

28 sept.: Orele 8,30, în salon vine infirmiera și mă întrebă dacă am nevoie de cărucior pentru a mă transporta la sala de operație. I-am răspuns: „Nu! Merg pe picioarele mele”. După cîteva minute, băteam în ușa de la sală. Am fost invitat înăuntru și mi s-a spus să mă așez cu fața în sus, pe masa de operație. Am făcut ce mi s-a spus. După zece minute, mi s-au dat

● În cursul ultimei săptămîni au continuat eforturile consacrate impulsiei procesului de pace în zona Golfului. După cum este cunoscut, tratativele directe iraniano-irakiene au debutat la 25 august anul trecut, la Geneva. Prima etapă a durat 18 zile, fără a se realiza progrese notabile în ceea ce privește transpunerea în viață a Rezoluției 598 a Consiliului de Securitate. Miniștrii de externe ai celor două țări s-au întâlnit pentru a doua oară la New York la începutul lui octombrie anul trecut, de asemenea, fără rezultate concrete. La cea de-a treia rundă, desfășurată la Geneva, reprezentanții Iranului și Irakului au realizat un acord privind schimbul de prizonieri de război răniți și bolnavi, sub supravegherea Crucii Roșii Internaționale. Această operațiune, care avea în vedere schimbul a 1500 de prizonieri, planificată să se desfășoare în 10 etape, a fost suspendată în cursul etapei a treia.

Se apreciază că un obstacol major în cadrul tratativelor dintre Iran și Irak îl constituie divergențele în ceea ce privește prioritățile în aplicarea Rezoluției 598. Astfel, partea iraniană consideră că este necesar ca mai întâi să se procedeze la retragerea trupelor în cadrul frontierelor recunoscute pe plan internațional, să se realizeze schimbul de prizonieri și abia după aceea să se treacă la curățirea estuarului Shatt-El-Arab, care adună apele fluviului Tigru și Eufrat cu aproximativ 240 de kilometri înainte de vărsarea lor în Golf (pe o lungime de 100 de kilometri Shatt-El-Arab formează granița dintre Iran și Irak). La rândul ei, partea iraniană consideră inacceptabilă retragerea trupelor pînă cînd nu va obține garanții că va fi curățată această arteră care asigură Irakului accesul pe apă la Golf, insistînd totodată asupra folosirii în totalitate a estuarului Shatt-El-Arab și contestînd valabilitatea acordului

de la Alger, din 1975, care asigură Iranului suveranitatea pînă la mijlocul Shatt-El-Arabului. În pofida acestor divergențe, cele două părți și-au arătat disponibilitatea de a soluționa diferențele dintre ele exclusiv pe cale pașnică. La sfîrșitul săptămîinii trecute secretarul general al O.N.U. a avut convorbiri cu miniștrii de externe ai celor două țări. În urma convorbirilor, Perez de Cuellar a declarat că cei doi miniștri au acceptat să aibă o nouă întîlnire, în ultima parte a lui martie, la New York.

● În timpul vizitei sale în R.P. Chineză, Benazir Bhutto, primul-ministru al Pakistanului, a avut convorbiri cu Deng Xiaoping, președintele Comisiei Militare Centrale a R.P. Chineze, și cu Yang Shangkun, președintele R.P. Chineze.

● Președintele coaliției de opoziție din Paraguay „Acordul Național”, Domingo Lino, a arătat că principalele revendicări ale forțelor de opoziție vizează elabora-

rea unei noi constituții a țării și abrogarea legilor represive din perioada dictaturii lui Stroessner. Totodată, a spus el, opoziția se pronunță pentru stabilirea unei date mai îndepărtate a alegerilor generale (programate de actualele autorități pentru 1 mai a.c.), intrucît pregătirea adecvată a procesului electoral necesită un timp mai îndelungat.

● În urma întîlnirii dintre Ghiorghios Vassiliou, președintele Ciprului, și Rauf Denktas, liderul comunității cipriote turce, desfășurate zilele trecute în prezența reprezentantului special pentru Cipru al secretarului general al O.N.U., s-a stabilit că în zilele de 5 și 6 aprilie vor avea loc la New York convorbiri între cei doi oameni politici.

● La Beijing s-a făcut cunoscut că la sfîrșitul lui 1983 populația R.P. Chineze era de 1,096 miliarde de locuitori.

ION CODRU

Flacăra album

R.P. Chineză : zeci de magazine diverse într-un complex comercial din Tienjin

Realități din lumea capitalului

Gangsteri la 12 ani (I)

E tot îmbrăcat în violet. De la șosete la scurta de piele Yves Saint Laurent. Și cosciugul e tapitat în violet, cum violete sînt și hainele celor care au venit să-l conducă pe Mikey pe ultimul drum. Violetul este culoarea „Cobras”-ilor, una din bandele care terorizează orașul Chicago. O alta, a cărei culoare este galben, se numește „Ciinii Turbați”. Un Mustang galben a trecut cu 150 la ora pe lingă ci-mitir, un braț galben a lansat ceva prin portieră, explozie, urlete, bucăți de carne îmbrăcată în violet zburînd în aer. Mama lui Mikey, surorile sale de trei, șase și nouă ani și alți șase membri ai familiei au fost pur și simplu pulverizați, după cum scria „Chicago Tribune”, starea cadavrelor făcînd imposibilă orice identificare. Același ziar continua : „dacă nu găsim mijloace adecvate pentru a stopa rapid dezvoltarea acestor bande criminale, ne vor trebui zeci de ani pentru a deveni stăpîni pe situație”. Tragedii precum cea descrisă mai sus se petrec aproape în fiecare săptămînă la Chicago : un Ciine decapitat în

fața televizorului, un Cobra ars de viu în pat, șapte Ciinii rasi cu o rafală de automat în fața unui magazin. Orașul se află parcă în vremurile cele mai negre ale prohibiției, cu deosebire că Al Caponi de azi au între 12 și 17 ani ! Aici, ca și la Miami sau Los Angeles s-au constituit noile bande a căror rațiune de a fi o constituie trafic de droguri. Recrutați din ghetto-urile negre sau hispanice, tinerii delincvenți sînt de o ferocitate inimaginabilă, masacrîndu-se fără scrupule sau milă.

„Sînt mult mai bine înzestrați pentru a eluda legea decît mafioții, mai sofisticati, mai eficienți”, declara prefectul din Chicago.

Motivul acestui război fără sens este drogul. Un imperiu la cucerirea căruia aceste gang-uri de puști s-au lansat cu o viteză fabuloasă, stabilind într-un timp record contacte directe cu sefi cocainei columbiene, fericiți că au găsit distribuitori în-treprinzători pentru „crack” și „rock cocaine” cu care au inundat piața americană. A fost creată o adevărată generație „crack”, explica șeful poliției din Chicago-Sud alcătuită din tot ce are mai rău ghetto-ul. Săraci, frustrați, furioși, imuni la speranță și la frică, oferindu-și serviciile de o manieră șocantă. Pentru un bandit ucis se găsesc cu ușurință 10 înlocuitori, mai feroci, mai rapizi, mai descurcăreți care preferă să trăiască bine un an-doi decît să îmbătrînească omorîndu-și constant dorințele pe care nu le-ar putea împlini din salarii.

Săptămînalul „Newsweek” : „Apariția acestor bande de traficanți de droguri poate crea probleme naționale de o amploare rar întîlnită”. F.B.I. : „După felul în care arată un trup torturat, stim că sînt ei, au o „semnătură” inconfundabilă prin cruzime și ingeniozitate criminală”.

În pofida sutelor de arestări, a confiscărilor cotidiene de arme de foc, poliția nu poate opri extinderea comerțului cu „crack” sau „rock cocaine”. Au apărut centre noi la Dallas, Houston, Washington și chiar în Alaska. Și, peste noapte se ivesc, zeci de gang-uri rivale cu nume exotice și o pasiune deosebită de a-și regla conturile în public, mai ales în restaurante sau night cluburi „reggae”, unde își plătesc consumația cu inima adevăratului.

Membrii comunității musulmane din Brooklyn, care sînt adversarii drogurilor și ai traficanților, încearcă să-i stopeze pe micii bandiți. Fac de gardă, urînesc bandele, anunță poliția. Au fost închise trei case crack, au fost operate arestări. Numai că peste două săptămîni acestea s-au redeschis, activitatea s-a reluat cu frenezie.

IOAN ROȘCA

Doamna infuzie

Medicii nu par să o aprecieze deloc pe Rika Zarai, cunoscută cîntăreață franceză de muzică ușoară. Mai ales cînd ea a părăsit scena pentru a se dedica lumii plantelor. Și nu în calitate de iubitoare a florilor, cum este firesc să fie orice femeie, ci de „vindecătoare”. De curînd, farmacistii, care s-au dovedit cei mai alergici la pasiunea Rikăi, au depus o plîngere la Angers, în care o acuză de complicitate la exercitarea ilegală a farmaciei. Pentru că în ultimii doi ani, cea care a fost denumită „madame Tisane” (doamna infuzie) se află sub focul unor critici acerbe din partea corpului medical francez. După ce nu demult cîntăreața devenită specialistă în medicina naturistă a trebuit să înfrunte reproșurile unor medici specializați în această utilizare în scopuri de sănătate a plantelor, acum ea se află față în față cu puternicul Ordin al farmacistilor și cu Federația națională a sindicatelor farmaceutice franceze, care s-au constituit în parte civilă împotriva societății pe care o patronază Rika Zarai.

Tribunalul din Angers a avut plăcerea să o convoace pe simpatica vedetă, care după ce a petrecut 30 de minute în biroul judecătorului Espieu a ieșit sub chip de inculpată care acuză ! „Sînt victima unui război economic lansat de farmacisti” a declarat ea, imediat după aceea. Cea pe care farmacistii o acuză că nu respectă legislația farmaceutică, mai ales prin faptul că face o serie de recomandări personale privind utilizarea săculețelor de plante vindute cu emblema sa, preferă să vorbească de un „conflict de interese”. Firește, este o problemă de interpretare. Inculparea Rikăi Zarai urmează celei lansate cu o săptămînă mai înainte împotriva soțului ei, Jean-Pierre Magnier, director al societății

„Pronatura”, care a comercializat plantele mult-lăudate în cărțile editate în tiraje de mase ale cîntăreței. Farmacistii apreciază că „Pronatura” comercializează plante rezervate laboratoarelor și aceste preparate fitoterapeutice sînt însoțite de indicații terapeutice suficiente pentru acuzarea de exercitare ilegală a farmaciei”, informează ziarul „Le Figaro”, citind declarația unui medic.

La rîndul ei, Rika Zarai, campioană la toate categoriile de best-sellers în 1988, replică, ironic : „A spune că roinița calmează nervii înseamnă oare că exerciți ilegal farmacia ?”. Preferînd să vadă în acuzațiile care i se aduc efectele unei „campanii anti-Rika Zarai”, femeia de afaceri franceză care a vîndut 2,8 milioane de exemplare din „Medicina mea naturistă” și încă 410 000 exemplare din recenta ei lucrare „Secretele mele naturale”, contestă totul în bloc cu argumente din cele mai logice. „Nu vînd — spune ea — decît plante care sînt autorizate spre vînzare”.

Dar arguția Rikăi nu-l impresionează pe Yannick Marzin, președintele Asociației naționale a farmacistilor francezi, care preciza într-o convorbire cu un ziarist : „Contrar la ceea ce insinuează d-na Zarai, nu pierderea cîștigurilor ne-a făcut să ne adresăm tribunalelor. Eu, care sînt comerciant de plante medicinale, știu că prepararea și vînzarea plantelor medicinale nu aduc cine știe ce venituri. Pe de altă parte, mă întreb asupra rațiunilor economice care au determinat-o să vîndă în altă parte decît la farmacie plantele ei medicinale”. Convinși că „plantele servesc pentru a împulsiona vînzarea cîrților”, el afirmă cu voce tare ceea ce spun și alți medici și farmacisti : „Este timpul să se pună capăt tuturor acestor ineptii...”. Această afirmație este confirmată, după unii de un paragraf de la pagina 179 a cărții „Secretele mele naturiste” de Rika Zarai, unde se susține că o mică cură cu decoct de cimîșir va readuce zîmbetul pe buzele bolnavilor de SIDA (Sindromul imunodeficienței dobîndite) ! Dar de aici pînă la sănătate...

ROMEO NĂDĂȘAN

Medicina totală

După cum ne informează „COMPRESS” din Viena, în capitala Austriei ființează o Academie internațională pentru medicină totală ce-și propune realizarea unui contact permanent în vederea efortului comun, între medicina științifică, cea care se învață la facultate și medicina complementară care oferă o serie de metode față de care trebuie să existe o preocupare serioasă, de stimulare și cercetare. O anchetă realizată printre membrii academiei indică drept cele mai interesante metode ale medicinei complementare : homeopatia, acupunctura, terapia alimentației, terapia neurologică, fitoterapia, relația medic-pacient, terapia prin mișcare, psihosomatică, metode-

le chinezești, terapia respirației, terapia oxigen-ozon, antrenamentul autogen și terapia cu substanțe minerale. În Academia vieneză pentru medicină totală au început să activeze deja o serie de grupe de lucru, care se ocupă cu astfel de teme.

Conform rezultatelor unei anchete efectuate printre membrii academiei (în rîndurile căreia sînt nu numai medici, ci și fizicieni, psihologi și oameni de alte profesii), pe agenda de preocupări vor trebui să figureze : combaterea specializării prea accentuate în medicină ; adoptarea de către medici a unui limbaj pe care să îl priceapă oricine, mai ales pacienții ; obținerea recunoașterii metodelor medicinei totale în special de către oficiile de asigurări de sănătate și de asigurările particulare ; o poziție critică față de orice metodă neserioasă.

Cîntăreț sau... asasin ?

Statisticile publicate pînă în prezent indică că Marea Britanie se numără printre țările cu cele mai multe și mai grave probleme în materie de droguri. În ciuda măsurilor luate și chiar a unor succese obținute de către „poliția de specialitate” britanică, care anul trecut a reușit să depisteze și să lichideze cîteva grupuri de traficanți, problemele sociale pe care le creează astfel de elemente sînt apreciate ca profund îngrijorătoare.

În mod cert, profunda îngrijorare este determinată, printre altele, și de constatarea făcută în urma lichidării, la sfîrșitul anului trecut, a unei rețele de traficanți de droguri condusă de cunoscutul cîntăreț de muzică pop, Peter Welch. Structura social-profesională a celor angajați în astfel de „afaceri” este atît de diversă încît a întrecut toate așteptările. În rețeaua formată și condusă de Peter Welch au fost identificați „cunoscuți și apreciați” artiști muzicali.

Rețeaua Welch a putut fi lichidată după o urmărire asiduă, cu un efort uman, material și

financiar deosebit. Ziarul „Morning Star”, care a publicat principalele aspecte ale cazului, afirmă că toți membrii grupului au fost ținuți într-o permanentă supraveghere timp de aproape un an de zile.

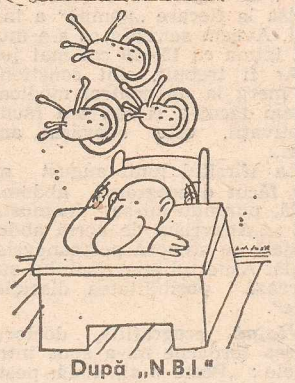
În urma procesului care a durat două luni și jumătate s-au dat pedepse pe măsura faptelor. Peter Welch a fost condamnat la 22 ani închisoare, iar Delyth Davies, verigă principală în rețea, fiică a reverendului John Davies, la 14 ani închisoare. În afară de cei 91 de ani de închisoare cit totalizează condamnările pronunțate de către tribunalul din Cardiff, unii membri ai grupului — oameni de afaceri și finanțe — au fost obligați la plata unor însemnate sume de bani.

Ziarul citat apreciază că fiind pline de semnificație cuvintele judecătorului care, adresîndu-se celor din boxa acuzaților, a spus : „Nu este nevoie să vă reamintesc nenorocirile pe care, prin ceea ce ați făcut, le-ați adus celor cărora le-ați vîndut droguri — mizerie, sărăcie, boli și chiar moarte”.

Într-adevăr, pornind de la cele afirmate mai sus, gîndindu-te la Peter Welch, te întreb : ce-a fost el în realitate cîntăreț sau asasin ?

VASILE DUMITRU

Lumea se amuză

După „N.B.I.”

Omule, îți ucizi planeta!

Este pentru a doua oară în ultimii cincizeci de ani, că „personaj al anului”, în viziunea revistei „Time”, nu este o ființă umană. Hotărârea de a înlocui omul cu „altceva” dovedește importanța preocupărilor care au determinat încălcarea tradiției. O asemenea excepție nu se mai înregistrase decât în 1982, când pe coperta revistei, personaj al anului, era decretat computerul.

Ca și atunci, și în numărul ultim din 1988, a cărui copertă reprezintă „Terra” în suferință „Time” nu semnalează primele manifestări ale unui fenomen ci instaurarea lui fermă, pe scară mondială, în proporții de masă. În 1988, anul în care s-au împlinit douăzeci de ani de la crearea Clubului de la Roma, specialiștii afirmă că situația Terrei este aceea a unei „astro-nave cu pasageri foarte mulți dar mai ales deosebit de nedisciplinați”.

Anul 1988 a fost cel mai cald an de cind omeniirea este conștientă. Dacă în alte epoci un asemenea fenomen ar fi trezit oarecari preocupări privind recoltele, în vremea noastră, în care se vorbește atât de mult despre efectul de seră (supraîncălzirea determinată de intensificarea proceselor de combustie), preocuparea devine mult mai profundă. Norul de la Cernobil nu numai că a acoperit cerul unei părți din Europa ci a determinat și o reducere în ce privește încrederea absolută în automatismul progresului, iar acum omeniirea tinde să acorde o tot mai mare atenție consecințelor utilizării altor surse de energie, poluării chimice, distrugerii resurselor care ar trebui să servească și generațiilor viitoare.

Hotărârea revistei „Time” de a acorda „Oscarul notorietății” pentru „Endangered Earth” (Pământul în pericol) sună ca o recunoaștere universală a gravității situației. Un semnal de alarmă care nu are nimic în comun cu „basmul televizat” despre cele trei balene rămase prizoniere în gheturile din Alaska sau cu succesul filmului lui An-naud care avea ca linie directoare punctul de vedere (la propriu și nu la figurat) al unui urs. Mesaje simbolice, care însă nu pot rezista unei analize științifice. Specialiștii s-au grăbit să sublinieze că acel urs, „erou principal”, pretindea numai că reprezintă natura sălbatică deoarece era „prea uman”. Iar bunul simț, însuși, trezește dubii cu privire la oportunitatea și realismul cheltuirii de milioane de dolari pentru a salva trei balene, în timp ce milioane de copii mor de foame pe planetă. Dar având în vedere că oamenii au exterminat numeroase balene, ba chiar au făcut să dispară specii întregi de animale, nu se poate invoca aspectul darwinist al problemei.

În acest context, hotărârea revistei „Time” pare un gest de „mea culpa” colectivă, deși imprecis formulată. Revista afirmă că „dintr-o dată toți oamenii și-au dat seama că acest glob care se rotește, această prețioasă resursă a vieții, este în pericol. Nici un individ, nici un eveniment, nici o mișcare n-a atras mai mult imaginația și n-a dominat titlurile ziarelor, mai mult

decît această aglomerare de roci, sol, aer și apă care reprezintă căminul nostru, al tuturor”. „Time” amintește că cea mai mare parte din fenomenele negative înregistrate pe Terra, au fost observate deja de mai mult timp dar de-abia în 1988, „întîlnirea între capriciile naturii și elemente de deteriorare — cauzată de om — a mediului înconjurător, a servit drept catalizator pentru opinia publică mondială”.

Semnalul de alarmă s-a auzit

Revista americană „Time”, despre dezastre cauzate de om care riscă să distrugă echilibrul ecologic al Terrei

13 „PUNCTE NEGRE”

Experții au realizat o hartă a „punctelor negre de pe planeta Terra”. Este vorba de zonele în care mediul înconjurător a suferit cele mai serioase „atacuri” cauzate de acțiuni ireversibile ale omului și care într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat, ar putea avea consecințe catastrofale pentru umanitate.

În ajunul anului nou, 1989, specialiștii remarcă că problemele privind protecția mediului înconjurător „au dat buzna pe neașteptate în chiar diplomația internațională”. Frederik Bernthal, subsecretar de stat S.U.A. pentru problemele mediului înconjurător susține că „geopolitica a devenit verde”. El citează ca exemple recenta cuvîntare a „reprezentantului no. 1 al Uniunii Sovietice”, Mihail Gorbaciov, la Organizația Națiunilor Unite, în care cuvintele „mediu înconjurător” sînt pronunțate de douăzeci de ori, și promisiunile electorale ale actualului președinte S.U.A., George Bush care și-a luat angajamentul să organizeze o conferință internațională pe această temă, cu participarea U.R.S.S., S.U.A. și R.P. Chineze. „Toată lumea își dă seama”, continuă Bernthal, „că planeta formează un ecosistem unitar și unic și că poluarea nu poate fi oprită de către frontierele naționale”.

1. Ploi acide între S.U.A. și

în multe țări. Italia de exemplu, a trecut prin șocul mutației genetice a unei mări. Cînd în plină lună-august, Marea Adriatică s-a transformat într-un bazin plin de alge și turșii au făcut calea întoarsă către casă, întreaga industrie hotelieră de pe litoral a pornit o campanie hotărîtă cerînd introducerea unei politici ambientale riguroase pentru „însănătoșirea” apelor fluviului Pad, vinovat de poluarea mării.

Și apoi problema navelor pline de reziduuri otrăvitoare care au făcut uneori ocolul lumii în căutarea unui țarm dispus să le primească, întorcîndu-se la „expeditori” ca niște adevărate buimeranguri, a demonstrat că „a ascunde gunoii sub covor” este o politică costisitoare, des-

deșerturi de cristal. Proliferarea de clorofluorcarburi, gazele folosite pentru spray-uri precum și pentru circuitele de răcire ale agregatelor frigorifice, a lărgit gaura din stratul de ozon care protejează Terra de radiațiile ultraviolete, cu consecințe încă imposibil de măsurat cu exacti-

Canada. Emanatiile unităților industriale din nordul S.U.A., transportate de vînt, produc ploi acide care poluează lacurile din nord-estul Canadei.

2. Poluare cauzată de centralele de pe teritoriul S.U.A. Timp de patruzeci de ani, 16 centrale au produs arme atomice, nerespectînd condițiile privitoare la protecția mediului înconjurător. În prezent aerul solul și apa sînt contaminate cu uraniu radioactiv.

3. Poluarea orașului Mexico City. Douăzeci de milioane de persoane, în orașul cel mai mare din lume, trăiesc sub o „cupolă” de smog, care multiplică poluarea și face aerul irrespirabil.

4. Incendierea pădurilor din Amazonia. Defrișarea sălbatică a acestor păduri a determinat producerea a circa 10% din bióxidul de carbon care cauzează efectul de seră.

5. Dezoxigenarea apelor Mării Adriatice. Ca urmare a creșterii procentului de fosfați și de alți agenți în apele Mării Adriatice s-a înregistrat creșterea „explozivă” a algelor din aceste ape și în consecință dezoxigenarea apelor și moartea faunei marine de-a-lungul coastei italiene.

6. Erozunea solului în Bangladesh. Tăierea masivă a pădurilor și intensă activitate agricolă, necontrolată, pe coastele Himalaiei au distrus echilibrul ecologic al zonei, cauzînd aluviuni catastrofale.

7. Lărgirea deșerturilor africane. Deșertul înaintează cu circa 5 kilometri pe an în zona sub-sahariană, din cauza supraîncălzirii planetei și a exploatații neraționale a solului.

8. Subțierea stratului de ozon. În Australia se vorbește deja de „ruptură”: ozonul s-a redus cu 10%, lăsînd să pătrundă în atmosferă raze ultraviolete periculoase și cancerigene.

9. Ploi acide în Europa Centrală. În R.P. Polonă, R.D. Germană și R.S. Cehoslovacă, unele unități producătoare din sectorul industrial au poluat mediul înconjurător, determinînd ploi acide.

10. Distrugerea barierei de corali în Filipine. Circa 95% din bariera de corali a arhipelagului filipinez a fost distrusă de bombele pescarilor și de erbicide.

11. Secetă în creștere în R.P. Chineză. În R.P. Chineză ca și în S.U.A. se înregistrează secete naturale grave cauzate de „efectul seră”, adică de încălzirea progresivă a planetei.

12. Secarea Mării Aral. Marile proiecte de irigații pentru zonele de cultivare a bumbacului, cu devierea fluviilor au făcut să scadă cu circa 40% nivelul apelor Mării Aral, distrugînd ecosistemul zonei.

13. Contaminarea zonei Cernobil. La aproape trei ani de la dezastru, localitatea continuă să fie nelocuită, iar zona nu a fost încă declarată decontaminată.

tate. Politica de „condiționare” din partea statelor industrializate a ajutoarelor pentru „Lumea a treia”, a produs dezastre în ce privește omul și mediul înconjurător, consemnate clar în raportul O.N.U., intitulat „Viitorul nostru al tuturor”, publicat în luna martie 1988. Nu numai că cea mai mare parte din țările în curs de dezvoltare are azi un venit pe cap de locuitor mai re-

duc decît cel de la începutul secolului, dar în plus, în deceniul al 8-lea al secolului nostru, persoanele afectate de „dezastre naturale” au fost de două ori mai numeroase decît în deceniul precedent. În plus, „recenta distrugere a unei mari părți a producției agricole de pe pămînturile africane devenite aride, a fost mai gravă decît cea care ar fi putut fi cauzată de o armată de invadatori care ar fi ars totul în calea lor”. Faptul că în ultimii 35 de ani cantitatea de pesticide folosită anual a crescut de 32 de ori, a contribuit neîndoielnic la transformarea fertilelor cîmpuri verzi în adevărate deșerturi. Deșerturi în sensul cel mai real, nu metaforic, avînd în vedere că în fiecare an Terra — această planetă pe care coperta revistei „Time” o reprezintă aproape sufocată — pierde cite șase milioane de hectare de pămînt fertil prin înaintarea deșertului.

Și acolo unde nu ajung pesticidele ajunge mina celor care asaltează pădurile tropicale în goana după ciștiguri rapide. Un teritoriu de mărimea Austriei și Elveției, luate împreună (unsprezece milioane de hectare), este sacrificat anual, prin despădurire, pentru a obține mai multă mobilă de mahon în casele celor bogați sau pentru a asigura fripturi fragede de vițel, pe mesele lor. În acest fel, avînd în vedere că în pădurile tropicale se concentrează cea mai mare parte din speciile de animale de pe Terra (unele încă neidentificate), nu numai că se distruge „biblioteca” noastră genetică, înainte ca noi să fi învățat să o citim și să fi avut o idee clară despre posibilitățile pe care ea ni le oferă, ci se reduce considerabil și capacitatea de absorbție a anhidridei carbonice, care se degajă în cantități tot mai mari din arderea lemnului și petrolului. Se accentuează astfel „efectul de seră”, mărînd pericolul ridicării nivelului mării și oceanelor în următorii ani.

Cum se întrepătrund diversele efecte negative ale intervențiilor ireversibile ale omului asupra mediului înconjurător este greu de explicat întrucît fiecare acțiune se află în „interacțiune” cu multe altele și le influențează. Aceasta explică și incertitudinile în ce privește modelele previzionale precum și evaluarea efectelor fiecărui aspect al poluării. Desigur Terra este un corp cereș complex, pe care omul îl manipulează fără a cunoaște cu exactitate consecințele „bisturii” cu care operează. Iar imaginea prezentată de coperta revistei „Time” în care Terra e reprezentată în forma unei legături înfășurate în folie de plastic și strînsă cu o sune-denie de sfori care se încurcă tot mai tare, fotografiază în mod realist temerile și preocupările pe care această situație de fapt o generează în legătură cu în-susii viitorului omeniirii pe această planetă.

Traducere și prelucrare de ȘTEFAN UDRESCU

Fără ieșire

Iarna aceasta pare blindă. Cu toate acestea vîntul este destul de tăios. Destul de mulți americani sînt îngrijorați de scăderea temperaturii. Anul acesta mai mulți decît în cel precedent, cu 25%. Este vorba de cei fără locuințe care-si caută un adăpost aciuîndu-se printre stațiile de metro, în construcții nedate în folosință. Aștern pe jos cartoane, reviste sau, în cazuri fericite, cutii de ambalaje și se învelesc cu ză-are împotriva șobolanilor. În cazul ocupării spațiilor nou construite, nedate în funcțiune, intervine poliția. La stațiile de metrou sau tunelele faptului în sine a devenit obișnuință. Pentru perioada anotimpului rece, unele municipalități au căutat soluții, care sînt numai niște paleative, ieșiri din impas, de moment. Astfel, municipalitățile din Los Angeles, New-York, Philadelphia, Chicago și Washington au dat dispoziție ca holurile primăriei și celelalte clădiri publice să fie deschise pentru că, acei aflați în ne-

voie să găsească un adăpost temporar. Acest compromis este o dovadă a neputinței ce se manifestă în problema celor lipsiți de locuință. Soluții sigure și de perspectivă nu se întrevăd, în timp ce numărul celor aflați în asemenea situație sporește îngrozitor. Dacă mai adăugăm cozile la cazanele unde se distribuie „supa săracului” imaginea distonează puternic cu albul zăpezii.

Pămîntul făgăduinței este departe de a fi o realitate. Reală este remarcă lui Kahf Beacou, unul din cei care veghează la focul de sub oalele cu supă (el însuși beneficiar al acestei filantropii): „Ce pot face acești oameni care se gîndesc la mîncare, la un loc unde să-și așeze capul? Dați-le de mîncare și un loc de muncă spre a-și folosi brațele și vor fi fericiti!”.

Între himera castelelor în Spania și „supa săracului” distanța este de la vis la realitate.

DAN DĂNUȚ DORU

Universul muzicii

„Festivalul cîntecului politic” de la Berlin este în plină desfășurare. R.D.G. găzduiește săptămîna aceasta una dintre cele mai importante manifestări din calendarul muzical al anului '88. Participă trupe din întreaga lume venite să cînte pentru pace, pentru o lume mai bună. Solia românească a fost încredințată trupei rock COM-PACT.

● PORTRET SANDRA. Se numește Sandra Lauer, este născută la 18 mai 1962 la Saarbrücken, R.F.G. Este brunetă cu ochi negri, are 1,69m și 50 kg. Familie: tatăl, Robert, este francez, mama Karin este de origine germană. Are un frate care se numește Gaston. Studii: Școala normală și 10 ani balet clasic. Pasiuni: moda și astro-nomia. Sporturi preferate: schi nautic și alpin. Are un ciine „chow chow” numit Pascha și un molan parșan cu numele Mowgli. Cariera: din '78 pînă în '83 a cîntat la grupul „Arabesque” apoi a continuat solo. Discografie — singles: „Andy, mein Freund” (1947), „Japan ist weit” (1984), „Maria Magdalena” (1985), „In the hit of the night” (1985), „Little Girl” (1986), „In-

nocent love” (1986), „Hi, Hi, Hi” (1986), „Loreen” (1986), „Midnight Man” (1987), „Everlasting Love” (1987), „Stop, for a Minute” (1988), „Heaven can wait” (1988), „Secret Land” (1988). LP's: „The long play” (1985), „Mirrors” (1986), „Ten on one” (1987), „Into a secret Land” (1988).

● La 22 de ani RICK ASTLEY scoate al doilea album, intitulat „Hold me in your arms”, din care s-a desprins deja un șlagăr: „Take me to your heart”.

● PINK FLOYD revin în topuri cu un nou L.P. care va concura cu siguranță pentru cel mai bun album al anului '89. Titlul său: „Delicate sound of Thunder”. Vă reamintim că grupul britanic a luat ființă în anul 1965.

● EDDIE MURPHY, marele star al Hollywoodului, nu se mulțumește numai cu postura de vedetă de film. În prezent el este foarte bine cîntat și în clasamentele muzicale în care s-a relansat cu noul său cîntec „Walk on water”.

MIRCEA ZANE

Între „Ultimul romantic” și „Garoafa albă”

Scriu, deci, între aceste ultime două performanțe în materie de discografie a „Savoy”-ului, campionul popularității în topul grupurilor vocal-instrumentale de la noi.

„Ultimul romantic” este, asemenea celorlalte, un disc „rotund” și la figurat. Îngemînd, ca de obicei, muzica merituosului Marian Nistor cu versuri valoroase, acest dublu L.P. marchează pregnant o creștere pe verticală calitativă. De reținut, că opt melodii (din șaisprezece) sînt „scrise” pe versurile unui singur poet: Sandu Stănescu, și ele repetă performanța realizată cîndva cu „Lied cu fluturi”. Este, credem, în același timp, o fericită conlucrare a doi trubaduri moderni.

„Garoafa albă” promite să ridice stacheta calității componistice și interpretative, „suportul” constituindu-l prin convîngere și tradiție, alegerea unui nou buchet din cele mai frumoase versuri ale unor poeți români.

Ringul campionilor

— in direct de la Laboratorul de cercetări al I.E.F.S. —

Privesc îndelung aparatele de măsurat reacțiile umane, sint umora inginerului Adrian Gagea, ascult (minune! fără să întreb ceva) și deodată îl rog să mă pună la o probă. Nu aștept să iu în cursă cu rezultatele ecnipei naționale de tir, dar mă străduiesc, cit pot, să arăt că brațul meu drept e de nădejde. Mi se testează rezistența, voința și perseverența. Foarte încântat aștept să se citească înregistrarea efortului, pentru mine, copleșitor. Adrian Gagea, fără să mă privească, interpretează ceea ce arată mașina.

— Sinteți cu 500 de puncte sub nivelul obișnuit...

Încep să privesc cu alți ochi tot ce mă înconjoară. Mașinile creatorilor Laboratorului de cercetări științifice de la Institutul de Educație Fizică și Sport și mai ales probele, fără pistă. Sint într-un loc unde se analizează paranormalul, starea infloritoare de sănătate, tinerețea, capacitățile performanței.

Nu știu cum ar trece proba la care m-am supus, Adrian Gagea, de 14 ori campion național la aruncarea greutății. Inginerul electroinist, doctorul în biomecanică a considerat că n-ar fi destul și, a mai frecventat, fără continuitate, cursurile facultății de matematică, filosofie și filologie. Majoritatea aparatelor de testare din acest laborator au fost concepute și realizate de inginerul Adrian Gagea. Acum, zi și noapte, este stăpinit de ideea unei cercetări despre creativitate. Se servește de un computer să mă facă să înțeleg că este net superior omului în unele privințe dar zero în creativitate.

— Cum rămâne cu unele teorii că se apasă pe o clapă și în acest fel curg versurile?

— Rămân adeptul creațiilor poezilor, nu mă despart de Blaga și Arghezi.

— Am întâlnit la dumneavoastră, astăzi, pe câțiva dintre trăgătorii de elită ai României. La ce probe i-ați supus?

— Le analizăm coordonarea, exactitatea, rapiditatea care, deși foarte bune, pot fi excepționale. Observațiile medicilor, psihologilor, celorlalți tehnicieni care concurează la întocmirea unei fișe, să-i spunem de calitate umană, sint înimate antrenorului. În acest fel el știe pe ce să pedaleze, îndeosebi în antrenamente.

— Mea culpa.. De la început trebuia să vă invit să-mi prezentați scopurile laboratorului pe care-l conduceți...

— Ne explicăm, în parte, existența profesională prin necesitatea ca sportul de performanță să fie sprijinit prin conducerea științifică a antrenamentelor cit și prin stabilirea criteriilor cit mai exacte, cit mai aproape de adevăr, pentru valorificarea celor mai buni în concursuri naționale și internaționale. Încercăm să ne cunoaștem mai bine, să observăm acele mecanisme ale activității nervoase, ale funcțiilor motrice, ale trăirii psihice, ale inimii, cele mai solicitate pe stadioane.

— Interesant și folositor!

— Noi nu ne ocupăm de oameni ca dumneavoastră! Doar 42 de pulsații sint semne de boală pentru majoritatea oamenilor, pentru sportivi sint dovezi de sănătate infloritoare. Noi testăm perioada maximei bunăstări a organismelor de excepție. Doctorul Alex. Partheniu a elaborat un standard de criterii integro-corelativ de reactivitate a organismului la efort. Nu oricine poate ajunge campion mondial deși foarte

mulți au ambiție, poate chiar și acel talent, dar mai este ceva genetic cu care ne naștem. Eu m-am oprit la campion național, nu că n-aș fi dorit să merg mai departe, dar, atunci, ar fi trebuit să fiu născut de alți părinți, să am alte date înscrise în celula mea.

— Prin această prismă se judecă, altfel unele înfringeri. Nu-i poți cere organismului mai mult decit poate da!

— De aici și handicapul virstei. Gimnastele abia încep să înmugurească și trebuie să părăsească lumina rampei. Noi încercăm să facem o „bancă” cu cit mai multe cunoștințe, încit să știm ce putem face să potențăm și să protejăm darurile naturale.

— Antrenorii se servesc de aceste fișe?

— Așa cum se cronometrează timpul, așa fișa noastră este un ghid, alături de metoda și concepția de antrenament. Avem acum contracte încheiate cu federații din C.N.E.F.S., cu Academia de Științe Medicale, cu alte instituții pentru a le furniza informații optime.

— Tovarășe Adrian Gagea, prin ce metodă v-ați potrivit, atit de bine, pasul sportivului de performanță cu al omului de știință?

— Nu vă supărați, vă cer o modificare... Sint un om al științei care iubește pățimaș sportul și mi-am construit viața pe aceste două coordonate. Am renunțat de bună voie la timpul pierdut al tinereții pentru unii poate cistigat.

— Ce cuprinde o foale de observație a Laboratorului de cercetări științifice din Institutul de Educație Fizică și Sport?

— Cifre și însemnări, rezultatele probelor noastre, prelucrate și interpretate de echipa interdisciplinară. În ultima instanță, sint recomandări pentru dozarea efortului, pentru stimularea concentrării, pentru autodepășire. De pildă: nu totdeauna concordă starea de spirit, dorința de a învinge cu ceea ce relevă aparatele noastre. Ceea ce obținem noi sint date obiective, care îl ajută pe antrenor să-și modifice tactica, să descopere rezervele interne ale performerului. Am identificat peste 360 de factori care concurează la performanță și, pe care, cunoscându-i, îi putem stăpîni.

— Vă rog să mai ridicați „cortina” care acoperă activitatea dumneavoastră.

— Sinteți perseverentă, deși ați avut 500 puncte în minus.

— Dacă erați un bun antrenor știți să mă corectați...

— N-am acest talent și de aceea antrenorii buni sint extrem de căutați. Deocamdată nu vă pot spune decit că mă preocupă intens creativi-

tatea și parametrii inteligenței. Mă servesc de calculator, care este perfect în privința memoriei și atenției, dar, cum v-am mai spus, nul la creativitate. Ființa umană nu stăpînește atit de perfect memoria și atenția dar la creativitate nu poate fi întrecută. Studiul meu are în spate câțiva ani de umbre și lumini și se va mai întinde pe alți câțiva.

— Vom ajunge, poate, într-un viitor, să considerăm că datele imponderabile ale talentului, fanteziei, trec prin laboratoare, se așază, în rafturi, în lucrări științifice?

— S-ar putea, pentru că mintea este înzestrată cu neastîmpărul ei scotocitor.

— Laboratorul poate servi ca lăcaș de cercetare și pentru colegii dumneavoastră, profesori, antrenori, cu inclinații și interese pentru descoperiri și exactitate?

— Este deschis tuturor cadrelor didactice care vor să studieze educația fizică, sportul de masă. Am un deosebit respect pentru Elena Firea, rectorul Institutului de Educație Fizică și Sport, care își petrece multe ceasuri în laboratorul nostru, de unde a rezultat un prețios și profesional studiu despre influența unor structuri de educație fizică adecvate virstelor. Am răspuns solicitărilor Institutului de Endocrinologie din București printr-o cercetare despre cronobiologie, care a fost inclus într-un mare studiu internațional despre ritmurile circadiene. Cercetările noastre au apărut în 14 publicații în străinătate și în România. Am participat la congresele institutelor de specialitate și comunicările noastre au produs mare interes. În 1981, la Tbilisi, la Congresul de biomecanică, am prezentat comunicarea „Relația dintre puterea maximă musculară și excitabilitatea neuronilor la sportivi”, urmată de pasionante și competente discuții. Efectele jocului de baschet asupra funcțiilor nervoase au motivat încă odată, cu probe științifice, îndubitabile, utilitatea sportului școlar, sau ne-am folosit de proba de tenacitate neurologică pentru a evidenția și stimula coordonarea motrice.

— Am petrecut o dimineață instructivă, am aflat direct, implicându-mă chiar sumar, cum se pot cunoaște oamenii. Pentru sportivii de performanță cercetările Laboratorului științific sint necesare ca apa și oxigenul.

— Din anii cind am făcut sport am devenit imun la laude și la promisiuni. Totuși, vă asigur că nimic nu este mai aproape de inima mea decit progresele constante ale laboratorului nostru. Vă mai aștept peste un an...

CARMEN DUMITRESCU ■

Handbal

Începutul urcusului

Mult așteptatul campionat mondial masculin de handbal — grupa B a început miercuri în mai multe orașe din Franța. Reprezentativa țării noastre face parte din grupa C (alături de Kuweit și Bulgaria — pe care le-a întâlnit miercuri și joi — și de Islanda — pe care o va întâlni miine, toate jocurile disputindu-se la Cherbourg). Primele trei clasate în grupele preliminare vor alcătui două grupe semifinale de câte șase echipe, în care se va juca sistem turneu, la Marsilia și, respectiv, Strasbourg, în acest din urmă oraș fiind repartizată și echipa noastră (a cărei clasare pe ultimul loc în grupa de la Cherbourg este, nu-i așa, complet exclusă!). După încheierea

jocurilor din grupele semifinale (20—23 februarie), se vor disputa, la Paris, finalele — pe linii de clasament: locurile 1 de la Strasbourg și Marsilia își vor disputa finala „mare”, locurile 2 — finala „mică” s.a.m.d. Va rezulta un clasament final, de la 1 la 12, din care primele șase echipe vor promova în grupa mondială A, al cărei campionat mondial se va disputa anul viitor în Cehoslovacia.

Obiectivul naționalei noastre este tocmai acesta — de a reveni în grupa de elită a handbalului mondial, mai concret — de a se clasă între primele cinci la turneul ce se desfășoară acum în Franța.

În numărul viitor, deci înaintea finalelor care se vor disputa în 25 și 26 februarie, sperăm să vă putem furniza mai multe detalii despre evoluția de pină atunci a echipei noastre. Pentru că este vorba de începutul unui lung drum pe care handbalul masculin din țara noastră s-a angajat să-l parcurgă, și anume acela spre a redobîndi supremăția mondială care i-a aparținut cu ani buni în urmă.

Succes, fetelor!

La sfîrșitul acestei săptămîni se va disputa prima manșă din sfîrșitul de finală ale cupelor europene la handbal feminin, în care sint calificate și trei echipe românești, cite una în fiecare competiție: Mureșul Tirgu Mureș în Cupa campionilor, Știința Bacău — în Cupa cupelor și Chimistul Rîmniciu Vilcea — în Cupa I.H.F.

Mureșencele, calificate în extremis printr-un gol înscris de

Eva Mozi cu 7 secunde înainte de finalul meciului de la Trondheim, vor întâlni la Valencia echipa Balonmano; Știința Bacău va evolua tot în deplasare, la Budapesta, cu Vasas. În sfîrșit, cea mai grea misiune o va avea, după opinii unanime, Chimistul Rîmniciu Vilcea, căruia sorții i-au programat drept adevărată puternică formație sovietică Rostelmas Rostov pe Don, cu primul gol dominică, la Rîmniciu Vilcea.

Să urăm succes sportivelor din cele trei echipe, în tentativa lor de a realiza încă din jocul tur o opțiune decisivă pentru calificarea în semifinale!

Pe scurt

La începutul acestei săptămîni frunțile campionatului nostru, Dinamo și Steaua, au revenit la bază, după turnee care sperăm să le fi fost cit mai folositoare. ● Dinamo a jucat la Coimbra, într-un turneu organizat de echipa locală Academica, și la care au mai participat Widzew Lodz și F.C. Porto. În primul joc, dinamoviștii au învins echipa poloneză cu 2—1 (au marcat Mateut și Vaiscovic) iar în al doilea au încheiat timpul regulamentar de joc la egalitate, 2—2 cu lidera clasamentului portughez, F.C. Porto, care a învins, totuși, în prelungiri (5—4). La pauză, Dinamo conducea cu 2—0, prin golurile marcate de Mateut! (Academica a pierdut cu 0—3 la F.C. Porto și cu 0—2 la echipa poloneză) ● Steaua a făcut un galop de sănătate în Belgia (12—0 cu o echipă „de încălzire”, 2—0 cu Charleroi și 5—1 cu altă echipă din divizia secundă), jucînd apoi în R.F.G., cu Stuttgart (0—0) și Bayer Leverkusen, antrenată de Rinus Michels și pe care a învins-o cu 1—0. ● Detalii și precizări despre aceste jocuri vom publica în numărul viitor, după ce echipele se vor fi întors și în funcție de amabilitatea conducătorilor respectivelor delegații. ● Suporterii celor două echipe le vor putea vedea la lucru miercuri, 22 februarie, în „16” imile „Cupei României”, cînd Steaua va întâlni Pandurii Tirgu Jiu (debutul lui Ilie Balaci în postura de antrenor) iar Dinamo — pe Progresul C.S.S. Med-

gidia ● Mircea Rădulescu, observator federal la jocuri de cupă de la Cimpulung Moldovenesc: „Victoria și-a dat drumul la joc după înscirerea primului gol, arătînd o bună pregătire fizică și omogenitate tehnico-tactică la acest început de sezon pe care dintotdeauna jucătorii nostri îl abordează cu încredință prelungită a vacanței. Campania pentru Dynamo Dresda a fost pregătită cu seriozitate — și calificarea Victoriei în semifinale n-ar fi deloc o surpriză. În jocul de la Cimpulung Moldovenesc s-a remarcat grefarea aproape perfectă în jocul echipei a lui Marian Pană, un fundaș stînga tehnic și util în ambele faze” ● În condițiile în care proiectul noului sistem competițional se apropie, se pare, de faza „omologării”, o importanță deosebită vor avea jocurile din retur pentru toate echipele care candidează la ultimele patru locuri — nu „retrogradabile”, cum s-ar crede, ci „transferabile” în divizia A (primele 14 rîmînd în ceea ce se va numi „divizia națională” — formulările aparțin respectivului proiect, n.r.). Importanța jocurilor trimite la importanța arbitrajelor, iar aceasta — la seriozitatea măsurilor ce se iau de pe acum pentru pregătirea și delegarea arbitrilor. Așa se explică frămîntările președintelui Colegiului central de arbitri, Chevorc Ghemigean de a perfecționa metoda de delegare a arbitrilor practică în turul campionatului și care se apropia, cit de cit și măcar în principiu, de idealul obiectivității, în virtutea tragerilor la sorți și-a neadmiterii recuzărilor.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Civilizația sportului

Agitația de pe bancă

Antrenori protestînd, gesticulînd de pe marginea terenului. Oare așa trebuie să se manifeste pentru a arăta că sint activi? Atita timp cit ei strigă de pe bancă, arbitrii trebuie să-i tolereze, n-au încotro. La fotbal aceasta este o imagine obișnuită. Paleta motivelor ridicării de pe bancă a fost îmbogățită de antrenorul vest-german Udo Lattek cu varianta reclamă. Nu în primul rînd pentru sine, ci pentru partenerii de contract a căror emblemă se poate vedea pe treningul său.

În toamna trecută, a avut loc la Praga un simpozion organizat de F.I.F.A. (Federația Internațională de Fotbal) la care au luat cuvîntul personalități ale acestui sport, precum dr. Carlos Bilardo (antrenorul care a dus echipa Argentinei în 1986 la titlul de campioană mondială), arbitrul brazilian Coelho, colegul său — belgianul Ponnet, antrenorul vest-german Derwall s.a. Toți au fost nevoiți să admită că pentru antrenorii și jucătorii de azi orice scop scuză orice mijloace, ceea ce face și mai dificilă misiunea arbitrilor. Ponnet a înveselit întreaga asistență povestind despre un antrenor care s-a sculat de pe banca sa și a început să urle nebunește, apoi s-a întors pe banca rezervelor continuîndu-și perorația fără măcar să observe că se așezase pe banca adversarilor!

Antrenorii au văzut lucrurile bineînțeles diferit. „Munca antrenorului nu este întreruptă în timpul meciului” a comentat Derwall, adăugînd că „arbitrii trebuie să o tolereze, cel puțin atit timp cit antrenorii nu intervin efectiv în joc”. Carlos Bilardo a spus: „La noi, în Argentina, pină în 1975 n-am avut voie să spunem nimic, nici măcar de pe banca rezervelor, ceea ce a fost foarte rău. Trebuie să mi se dea posibilitatea să schimb tactica de joc în timpul partidei!” Bilardo, fiind și medic, a amintit și un alt aspect: „A striga înseamnă a-ți consuma din tensiune. Eu cunosc 7 cazuri de antrenori care au suferit un infarct în timpul meciului”. Dar agitația continuă de pe marginea terenului și se pare și lui inutilă.

Arbitrii și antrenorii sint astăzi persoane care acționează, sint participanți activi la această „întîmplare publică” ce poartă numele de fotbal. Să le pretinzi să rămînă în umbră este iluzie pură. Dar rolul lor nu le cere să arate în timpul „show”-ului care dintre ei este mai important.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

P.S. În ultima zi a perioadei de transferări în fotbalul românesc, la sediul F.R.F. am asistat la un „spectacol” penibil. Un veritabil tîrg a avut loc în fața și în holurile clădirii din str. Vasile Conta 16. Privit cu o oarecare detașare, tabloul inspira compasiune pentru soarta unor jucători, antrenori, cluburi și asociații sportive care și-au trimis „reprezentanți” la acest tîlcioac. Oare conducerea C.N.E.F.S. nu a observat nimic?

Recunoașterea valorii

● A VII-a ediție a renumitului turneu internațional de la Ciudad de Linares se va desfășura între 18 februarie și 5 martie reunind jucători în limitele categoriei a XVI-a (media Elo: 2627 p). Au fost invitați să participe: Karpov, Beliavski, Iusupov, Salov, Ivanciuk (toți U.R.S.S.), Short (Anglia), Timman (Olanda), Portisch (Ungaria), Korcinoi (Elveția), Hjar-tarson (Islanda), Ljubojević (Iugoslavia) și M. Illescas (Spania). Reamintim cititorilor noștri câștigătorii edițiilor precedente: Esion (1978, categoria a V-a), Christiansen (1979, IX), Karpov și Christiansen (1981, XIII), Spasski (1983, XIV), Ljubojević, Hübner (1985, XIV) și Timman (1988, XV). ● Jocul de șah a fost recunoscut, în fine! ca sport și în Italia începând cu 1 septembrie 1988! ● Știați că... în Olanda ex-campionul lumii Max Euwe este considerat un erou național? Max Euwe a fost profesor universitar la „Universitatea” din Rotterdam, a deținut președinția Federației internaționale și între anii 1935—1937 a fost campion mondial. Ca un semn de omagiu adus marelui șahist dispărut se desfășoară un turneu memorial „Max Euwe”. Cea de-a treia ediție, jucată alternativ la Eeklo și Sas van Gent, a revenit maestrului internațional Cardon. La 4 octombrie în orașul Rotterdam a fost inaugurată în prezența soției ex-campionului Max Euwe ● Premiul de frumusețe în campionatul Spaniei de la Alcanar (ediția a 53-a, 58 participanți, sistem elvețian cu 9 runde) a fost atribuit partidei Bastida de Pablo: 1. e4d5 2. e:d5Cf6 3. d4C:d5 4. c4C:b6 5. Cc3e5 6. d:e5D:d1 7. C:d1 Cc6 8. Nf4 Ne6 9. Cc3Nb4 10. Rd1000 11. Rc2Td2 12. Rc1Td4 13. Ng3Nd2 14. Re2Cb4 15. Rb3 Thd8, 0:1. ● Ca-

pitoul celor mai bune partide ale ultimului deceniu a fost întregit cu partida Tal — Hjar-tarson jucată în 1987 la Reykjavik conform voturilor celor 360 membri (din 61 jări) ai Asociației internaționale de presă șahistă (AIPE). ● „Chess-Art”. Pornind de la aprecierea că „șahul este copilul intelectual al artei umane” și de la faptul că echilibrul dintre gândire și creație a apropiat „sportul minții” atât de științele exacte cit și de artă și că aspectele estetice din șah au valențe comune cu arta s-a creat la FIDE o comisie „Chess-Art” cu scopul popularizării frumuseților nebanuite pe eșichier. Noua comisie va selecționa partidele sau combinațiile anului din întreaga lume și va acorda premii speciale inclusiv trofeul „Oscar” pentru cea mai frumoasă partidă. ● Campionul lumii de juniori, lui Joel Lautier, cel care a obținut acest titlu în Australia în mod cu totul neașteptat surclasând jucătorii sovietici Ivanciuk, Ghelfand, Serper și Akopian, cunoscuta revistă „Europe Echecs” i-a acordat o bursă specială în valoare de 50 000 franci pentru a-și continua „cariera șahistă cu maximum de șanse”. Având în vedere cei 16 ani ai săi, J. Lautier ar mai putea concura în C.M. rezervat juniorilor încă la cinci ediții, dar ambiția sa este să devină mare maestru internațional în următorii doi ani... ● Cine e campionul? În Finlanda războiul civil din anul 1918 și-a pus amprenta și asupra șahului. Dovada o reprezintă faptul că și astăzi există o separare oglindită în... cele două federații: Federația Finlandeză de șah și Federația jucătorilor. Prima federație și-a organizat campionatul național între 25 martie și 4 aprilie la Helsinki, victoria revenind lui Vålkesalmi cu 7 p din 9 posibile, iar a doua federație și-a susținut campionatul național „open” la Turku între 31 martie și 4 aprilie, locul întâi fiind ocupat la egalitate de puncte de Gavrikov (U.R.S.S.) și Yrjölä (Finlanda) 5 p din 7 posibile. Pentru a elimina discuțiile de inițietate s-a mai organizat o superfinală, dar nici aceasta n-a putut stabili o ierarhie clară victoria fiind atribuită la egalitate de puncte 10 din 15 posibile jucătorilor: J. Yrjölä, C. Vålkesalmi și A. Pyhälä...

MARGARETA MUREȘAN ■

● Din 1990, destinele tenisului masculin se vor afla, aproape exclusiv, în miinile Asociației tenisimienilor profesioniști (ATP), care a și anunțat circuitul pentru „Marele Premiu” din anul respectiv, circuit ce va cuprinde 77 de turnee, cu premii totale de 38 milioane dolari. Președintele ATP, Hamilton Jordan, a precizat, totodată, că „Marele Premiu” de anul viitor va avea și două premii, turnee la Moscova și Beijing. ● Această hotărâre de mare importanță, și care pune federația internațională într-o situație delicată, a fost luată după modelul golfului, sport în care organismul cu rol preponderent este tot asociația jucătorilor. ● Cu o săptămână în urmă, iubitorii boxului profesionist au asistat revoltati la două „păcăleli” de proporții: două meciuri pentru titlul mondial s-au încheiat în mai puțin de un minut; mai întâi, la Las Vegas, fostul campion olimpic, americanul Mark Breland a cucerit coroana supremă a categoriei welter în numai 54 de secunde, în fața necunoscutului sud-coreean Lee Seung-Soon, iar o zi mai târziu, la Caracas, venezueleanul Israel Contreras și-a adjudecat titlul categoriei cocos realizând un veritabil record — 37 de secunde de luptă, adversarul său, italianul Maurizio Lupino, „culcându-se” frumusețea la poezie după prima lovitură. ● Publicul din capitala Venezuelei a reacționat violent, protago-

niștii farsei neputând părăsi sala decît sub escorta poliției. ● Primii doi fericiți posesori ai biletelor de intrare la turneul final al campionatului mondial de fotbal Italia 1990 sînt doi... elvețieni, care și-au petrecut noaptea de dinaintea deschiderii vinzării în saci de dormit în fața clădirii unei bănci (sponsor al „I. Mondiale”) din Milano. În fapt, ei au achiziționat un fel

Toată lumea face sport

de bonuri, pe care le vor putea preschimba în veritabile bilete abia în mai anul viitor. ● La fel de grăbiți se vădese și celebrii organizatori de pariuri britanici, care au și anunțat cotele pentru turneul final. Principala organizație a bookmaker-ilor londonezi, „SSP Overseas”, indică drept principală favorită, cu 18 luni înaintea fluierului inaugural al competiției, formația Italiei, cu o cotă de 6,5 la 1, urmată de Brazilia, cu 7—1 și finalistele precedentei ediții, Argentina și R.F. Germania, cite 8—1. Surprinde poziția modestă a campioanei Europei, Olanda, cu o cotă de numai 100 la 1... ● „Sportul automobilistic implică o doză de risc, e-adevăr, dar nimic nu justifică punerea în discuție a viabilității raliurilor”.

LUCIAN OPREA ■

Urmare a unor rezultate anterioare deosebite, citiva jucători fruntași de tenis de masă din țara noastră au fost invitați la începutul acestui an sau au obținut calificarea la prestigioase competiții internaționale ale acestui sport. Astfel, Călin Creangă și Năstase Adriană își câștigaseră dreptul de a fi prezenți la „Top 12” pentru juniori, găzduit de Elveția, pe ale cărui tabele de concurs figurau ca favoriți nr. 2 și, respectiv, nr. 3 (asta — în opțiunea organizatorilor, deși, aposteriori, s-a putut constata că tânărul Călin Creangă, la ultima lui mare competiție ca junior, putea fi câștigător detașat). În ordine cronologică, urma un circuit de jocuri sub titulatură „Europa-Asia”, între echipele reprezentative ale respectivelor continente. În echipa Europei a fost selecționată, spre cinstea ei și onoarea țării, și sportiva română Otilia Bădescu, vicecampioană europeană anul trecut și a patra in-

tr-un clasament general al jucătoarelor (practic, a treia după retragerea olandezei Betine Vrieskoop). Din neglijență pentru care nu federația de tenis de masă se face vinovată, ambele

Ping-pong de-a prestigiul

acțiuni internaționale au fost ratate, în sensul că respectivii sportivi nu s-au prezentat la competițiile în care aveau de apărut un prestigiu obținut nu tocmai ușor. Pierderea sportivă este și mai mare în cazul ne-participării la acele jocuri cu echipa Asiei, prin care Otilia Bădescu își putea face o exce-

a declarat președintele Federației internaționale a acestei discipline, Jean-Marie Balestre, după ce mai multe opinii cereau anularea competițiilor pe șosea, în urma unui accident mortal petrecut în timpul Raliului Monte Carlo. Președintele F.I.S.A. a apelat și la statistică pentru a-și susține punctul de vedere, amintind că, de pildă, în 1988 nu s-a înregistrat nici o victimă în cursul raliurilor, în timp ce alpinismul a avut 34 de decese... ● Cu două săptămîni înaintea primei manșe a sferturilor de finală ale cupelor europene la fotbal, să ne oprim puțin la cea mai surprinzătoare prezentă din cele 24 de echipe rămase în cursă, formația turcă Galatasaray Istanbul, calificată în faza a treia a „Cupei Campionilor Europeni”, precizînd că aproape jumătate dintre titularii sînt jucători străini: portarul Simovici, atacanții Prekazi și Kovacevici (toți iugoslavi) și fostul internațional francez Didier Six. Galatasaray Istanbul are și o notabilă experiență internațională, fiind prezentă pentru a 20-a oară la startul unei cupe europene. ● Fostul campion mondial de box la toate categoriile, Mohamad Ali, a anunțat că intenționează să se stabilească în Senegal, revenind pe continentul de unde au fost aduși ca sclavi strămoșii săi. În Senegal, Ali va conduce o fabrică de apă minerală.

străzilor dar și cu pomii, stilpii, gardurile, parapetii, bordurile, și nu în ultimul rînd cu mașinile partenerilor de drum, ce aveau neșansa să se afle în preajma ei. „Floarea exotică”, reușea în fiecare săptămînă să lase cite o „vinătaie” pe corpul suplu al mașinii de culoarea safirului, aidoma ochilor proprietarei care contrastau atît de tulburător cu părul ei ca abanosul. Fiecare intrare în curte prin spațiu de altfel destul de larg al porții din fier forjat, în garașul cu ușa la fel de generos croită, ori în parcare din fața întreprinderii, lăsa cite o amprentă, tăietură, jultură, echi-

lituție, figurile astea geometrice, mai mult te incurcă obisnuia ea să zică. Nu se poate spune că „originala” concepție a Orhideei nu-i influența negativ o latură, deloc minoră, a vieții: cea financiară. O parte respectabilă a retribuției lua drumul spre atelierele auto. Moștenirea nu mică cu care se alesese de vreun an, se topea și ea vîzînd cu ochii pe capote, uși, aripi, bare de protecție, geamuri și alte piese ce nu rezistau torturilor și trebuiau înlocuite înaintea de vreme. Felul ei de a-și trata soțul era la fel de original. Într-o dimineață senină de iarnă, femeia cu nume de plantă

lefonul a fost mereu aci lîngă mine” și bărbatul făcu un semn spre mîșuța de lîngă sofa. În loc să continue tirul de artilerie contra soțului, curios, Orhideea rămase o clipă pe gînduri, apoi privi spre mașina ce se odihnea în curte. „A dracului treabă, acum îmi dau seama. Știi ce număr am format toată dimineața?” Bărbatul face o mină mirată iar trupul înalt se ondule, luînd forma unui semn de întrebare. „Mă uitam pe geamul din birou la mașină. Cît de frumoasă fusese cîndva azuria. Acum arată jalnic, îmi spuneam. E cea mai hideasă din toată parcare. Trebuie revopsită,

pe care eu nu-l sufăr. Tot gîndindu-mă la variante de vopsele, povestea ea celei mai bune prietene, după întîmplarea cu pricina, m-am pomenit într-o curbă perfidă. Imaginează-ți, eu cea mai talentată și experimentată soferiță din județ să fiu păcălită de prima buclă a nenorocitei de serpentine ce se catără pe „Dealul bobocilor”. Noroc că drumul ăra la nivelul cîmpului. M-am pomenit pe arătură. Cît p-aci să găuresc plafonul cu capul. Hurdăturile mi-au zburat volanul din mînă. Am intrat într-un pom, culmea, singurul de pe tot cîmpul, care mi-a transformat mașina într-o caricatură. Noroc că Andra a re-nunțat în ultima clipă să mă însoțească. S-a îmbolnăvit maică-sa. O aveam pe conștiință. Partea cu „locul mortului” e praf”. Imediat, după peripetie, Claudiu a început să recepționeze o ploaie de mesaje telefonice. Orașul fiind mic, s-a aflat imediat de accident: „Claudiu, îți dau o veste nu prea bună. Nevastă-ta a făcut praf mașina. Ea se pare că n-are nimic”. „Consoartă-ta iar a mutilat azuria. S-a răsturnat pe cîmp. Dar, din fericire, jumătatea ta e întreagă”. „Ai auzit de accidentul nevastă-ta? Cîcă un pom s-a încăpățînat să-i stea în cale și l-a luat în brate”. Ii comunică un mucalit. După eveniment, Orhideea a intrat pe ușa ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Nu i-a spus soțului despre isprava făcută dar nici el n-a întrebat-o ce a pătîit. Unsprezece zile a durat reparația și tot unsprezece mii a costat ea. A vopsit-o pînă la urmă în argintiu metalizat. „Ai văzut mașina?”. „Am văzut-o”. „Îți place?”. „Foarte mult”. „Știi că am avut accident?”. „Știam”. „Și... taci ca pește?”. „Am presupus că ambițioasă cum ești îți neapărat să-ți plătești singură reparația”, răspunse el zîmbind malițios.

VICTOR BEDA ■

Cronica șoselei

moză pe trupul azuriei, făcînd-o să sufere cumplit și să îmbătrînească prematur de necaz și de rușine. Micile răni se adăugau la traumele majore la care era supusă cel puțin o dată pe lună mașina brunetei. Automobilul devenise un fel de sorcovă. Era cunoscut în tot județul ca un cal breaz. Nu numai după numeroasele petice ce alcătuiau o cromatică bizară dar și după „numerele” care le oferea privitorilor „floarea exotică”: demaraje feroce ce mutilau cauciucurile făcîndu-le să deseneze dungi lungi și negre pe asfalt, curbe, „tăiate” ce aduceau soferii din sens opus în pragul infarctului, frînări care scoteau zgomote sinistre, aidoma celor ale hienelor urlînd noaptea în pustiu, cu capul îndreptat spre Selenă. Nu rar, soferii unor bolizi se pomeneau naș în nas cu bruneta pentru care triumfuriile cu virful în jos, octogonale și alte semne nu aveau valoare, nici măcar a unor table ruginite. „Eu conduc după

Fractura și factura

exotică își aminti ceva și se întoarse din dreptul portierei ce intenționa tocmai s-o deschidă. „Claudiu, (soțul era într-un scurt concediu) nu pleca nicăieri de acasă.” O să te sun. După amiază mergem la Cabana cea nouă. Să mai respirăm și noi puțin aer ozonat”. Cum soțul nu ieșea nicodată din cuvîntul consoartei, nu avea decît o soluție: să-și dea acordul. Aplecă capul cu semnificația „am înțeles”. Cu suieratul unui reactor ce decolează (și) montase o tobă specială de esapament, care amplifică zgomotul pentru a produce impresie „exotică” se pierdu curînd la orizont. La prînz se auzi zbrînlitul specific al aterizării bolidului. Atunci își aminti Claudiu de telefonul ce trebuia să sune și rămase mut toată dimineața. Orhideea intră ca o furtună în casă, trîntind și bufînd. „Unde ai umblat domnu-le? Te-am sunat tot timpul. De zeci de ori, neglijîndu-mi trebuirile”. „N-am fost plecat nicăieri. Am citit tot timpul, iar te-

fără întîrziere. În același timp ca un automat formam 14579, adică numărul ei de înmatriculare ce îl vedeam pe tablă. Fără indicativul județului desigur. Am început să mă seniliziez și eu luînduți exemplul. Imbracă-te repede soțiorule și la drum”. Claudiu se execută pe dată. Din cînd în cînd, fără o tîntă precisă, „floarea” o pornea la drum solo. Cu predicție spre zone mai puțin cunoscute. Nu știa ce-i frica. Prefera șoselele înguste de munte, drumurile forestiere ce deschideau la fiecare pas priveliști de vis. O obseda operația de reînținerire a azuriei. Se gîndea ce bine ar prinde-o pe prea supusa ei mașină un argintiu metalizat. Renunță. „E prea pretențios, iar nebunii de soferi s-ar apropia pericolos de mine să admire culoarea neobișnuită. Poate un maro deschis. Nu, prea aminteste de cafeaua cu lapte a bebelușilor. Atunci un vernil, culoarea optimistă. Răspîndește ideea. Nu, că prea evocă prazul

Revelion 2000

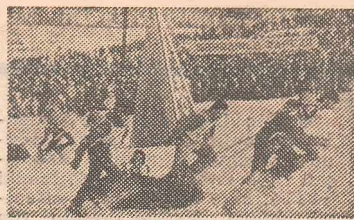
De problema decolonizării politice ne-am ocupat în comentariul precedent. În esență, procesul decolonizării este în momentul de față încheiat, ultimele vestigii ale sistemului urmînd a fi lichidate în anii 90. E sigur deci că din punct de vedere politic orologiile tuturor statelor vor indica, la revelionul vestind un nou secol și un nou mileniu, aceeași dată: anul 2000. Cum stăm însă cu nivelul dezvoltării economico-sociale, ce an vor marca ceasurile în țările foste colonii? Iată o întrebare la care specialiștii pot întrezări răspunsul încă de pe acum.

Se știe că în momentul decolonizării politice decalajele între metropole și fostele teritorii dependente erau mari. Normal ar fi fost deci ca în deceniile următoare, în speță în perioada de după al doilea război mondial, țările în dezvoltare, dintre care majoritatea erau foste colonii, să avanseze mai repede decît țările industrializate, pentru a reduce și, în final, a lichida decalajele. Practic însă procesul a evoluat invers. Reproducăm în continuare, din sursă O.N.U., unele cifre ilustrînd evoluția fenomenului în deceniul nostru și prognoze ale specialiștilor pentru anul 2000. Astfel, în perioada 1981-1987 ritmul mediu anual de creștere în țările în dezvoltare a fost de 3,9 la sută, față de 5,4 la sută în cursul anilor 1973-1980. Ca urmare, decalajele economice între țările în dezvoltare și țările dezvoltate s-au adîncit. Dacă între 1980 și 1985 țările în dezvoltare au înregistrat o scădere a P.I.B. (produsul intern brut) pe locuitor într-un ritm mediu anual de 0,5 la sută, țările dezvoltate au realizat în schimb o creștere într-un ritm mediu anual de 1,8 la sută. În cifre absolute, în 1985 P.I.B. pe locuitor în țările în dezvoltare a fost în medie de 884 de dolari, în timp ce în țările dezvoltate a fost de 11 080 de dolari, înregistrîndu-se un decalaj de 1 la 12,5, față de 1 la 10,4 în 1980. Aceste cifre au fost calculate luîndu-se în considerație totalitatea țărilor în dezvoltare. Dacă ne referim însă la cele 40 de țări considerate „cele mai sărace”, unde în 1985 P.I.B. pe locuitor a fost în medie de numai 215 dolari, decalajul față de țările dezvoltate este de 1 la 51.

Deosebit de grav este faptul că în prezent nu se întrevide în nici un chip ameliorarea situației. Dimpotrivă, previziunile pentru ultimul deceniu al secolului nostru indică o accentuare a actualei tendințe, de creștere a decalajelor. Așa, de exemplu, se anticipează că pe continentul african, media P.I.B. pe locuitor va fi mai scăzută la finele secolului decît în anii '80, iar grupul țărilor celor mai puțin dezvoltate va cunoaște o reducere netă pînă la un nivel de 207 dolari. În anul 2000, 1,2 miliarde de oameni vor avea venituri pe locuitor de 300 de dolari pe an, iar în unele țări — de numai 100 de dolari pe an. S-ar putea da unele numeroase exemple. Toate datele duc la concluzia că la revelion 2000 în țările în dezvoltare orologiile dezvoltării economice vor indica alte cifre, pentru unele 1950, pentru altele 1900 sau chiar mai puțin. Oricum, indicațiile vor fi departe de anul calendaristic, 2000.

La această situație s-a ajuns, se știe, din cauză că fostele puteri coloniale s-au străduit să înlocuiască o formă de dominație cu alta. Menținînd fostele teritorii dependente în postura de furnizoare de materii prime, impunîndu-le ce și cit să producă, prețurile la care să vîndă, ridicînd în calea comerțului și a dezvoltării statelor rămase în urmă importante bariere, îngrădindu-le accesul la tehnica de vîrf, aruncînd pe umărul lor povara datoriilor externe, țările avansate practică de fapt un colonialism economic, cu consecințe nefaste, după cum am văzut mai sus, asupra fostelor colonii. Urmările sînt negative și asupra dezvoltării economiei mondiale în ansamblul ei. Ținînd cont de amîndouă aspectele, România militează pentru a se pune capăt politici de sărăcire a țărilor în dezvoltare, pentru acțiuni concrete în vederea soluționării globale a problemelor economiei mondiale, dintre care reducerea și lichidarea decalajelor, prin eradicarea subdezvoltării, are caracter de urgență. Fiindcă starea planetei va fi cu adevărat înfloritoare și prosperă numai cînd și din punct de vedere economic orologiile tuturor țărilor din lume vor arăta același an. Dacă nu 2000, unul cit mai apropiat.

ION D. GOIA

Pîrtia tinereții

Există un loc, undeva între Miercurea Ciuc și Gheorgheni, la poalele masivului Hășmașul Mare, în apropierea obîrșiei râului Mureș și care a fost denumit Izvorul Mureșului. În orice anotimp vei poposi aici, în trecere sau cu gînd de sedere, găsești o atmosferă de tinerețe și veselie, întîmpinat chiar din primul moment de acordurile muzicii revărsate prin difuzoare. Pentru cei care nu au aflat de acest loc din peisajul turistic românesc, deși am convingerea că puțini sînt aceia, le destăluim că el este „Stațiunea tineretului Izvorul Mureșului” — Baza centrală a C.C. al U.T.C. Aflată la altitudinea de 981 m, într-un decor pitoresc, stațiunea, cu o capacitate de 350 de locuri, dispune în timpul iernii de o excelentă pîrtie de schi.

Turistii care, îndrăgind această stațiune, au petrecut frumoase zile de vacanță în ultimii ani, au putut constata, de la an la an, și prefacerile înnoitoare care i-au schimbat realmente înfățișarea, fapt surprinzător pentru cei care nu au mai trecut pe aici. În 1982, noul director, Constantin Solomon, venea din Bacău, aici, la „Izvorul Mureșului”, pentru puțină vreme să așeze unele lucruri în ordine și apoi să se întoarcă acasă. Dar, iată că au trecut cinci ani și el tot aici se află, hotărît să mai gospodărească această oază, pentru a aduce cit mai multă bucurie și mulțumire celor ce îi calcă pragul.

Stațiunea oferă la această oră, ne spune directorul Constantin Solomon, pentru cei 80 000 de turiști care străbat aceste meleaguri în decursul unui an să se recreeze: pîrtie de schi cu baby-schilift și monitori de schi, un centru de închirieri de material și echipament sportiv, iar pe timpul verii terenuri de volei, handbal, tenis, baschet și

fotbal. Momente plăcute pot fi petrecute și în sălile de spectacole, de jocuri mecanice, bibliotecă sau discotecă. Instructorul cultural-educativ, Cornel Misăilă, ne asigură că tinerii sînt ți-nuți la curent cu toate noutățile prin programul de radiovacanță emis de stația de radioamplificare, chiar și în ceea ce privește excursiile și drumețiile sau jocurile de cabană. Putem adăuga, deci, faptul că de aici din stațiune se organizează drumeții la izvorul geografic al râului Mureș, la peștera Săgău, vîrfurile Arama Neagră și la Piatra Singuratică sau excursii cu autocarul la Cheile Bicazului, Lacu Roșu, Durău, Sovata, Praid, Tîrgu Mureș, Miercurea Ciuc, Tușnad, lacul Sf. Ana și excursii la cererea turistilor.

O atenție deosebită se acordă muncii de educație a tineretului, ne spune directorul Constantin Solomon, prin programele artistice pe care le oferim turiștilor, cu ajutorul invitaților din lumea artelor sau alte domenii, prin proiectii de diapozitive color reprezentînd imagini artistice din peisajul și realizările economiei județului Harghita.

Cantina modernă, de 350 de locuri, oferă și garanția calității preparatelor prin laboratorul de patiserie-cofetărie condus de Elisabeta Gerde, care a obținut locul 1 la concursul „Cel mai bun patiser-cofetar” din rețeaua turismului și prin șeful unității de Alimentație publică, György Lukacs, locul 1 la preparate culinare. La acestea se adaugă și gospodăria anexă, unde pot fi ușor numărați găzici de porci, bine îngrijiiți.

„Preocupările noastre de viitor poartă un singur nume: modernizarea”, ne convinge Constantin Solomon, imaginîndu-și parcă totul realizat. „Concret vorbind, vom continua să ridicăm gradul de confort al

spațiilor de cazare, inclusiv al celor nouă vile din pădure, avem în proiect constituirea unor spații de alimentație publică care să corespundă cerințelor de confort și civilizație, vom construi un teleschi de 1 200 m., vom finaliza construcția sălii de sport pentru volei, baschet, minifotbal, handbal și cu piste de bowling. Avem în plan și mărirea și modernizarea discotecii, pentru a ajunge la 400 de locuri.”

Și, în sfîrșit, o știre de ultimă oră. La Izvorul Mureșului, în zilele de 11 și 12 februarie, s-a desfășurat ediția a XI-a a „Sărbătorilor Zăpezii”, o sărbătoare a muzicii, a poeziei și a jocurilor pe pîrtia de schi, o sărbătoare a tinereții însăși, una dintre cele mai importante manifestări ale U.T.C.-ului.

„Au sosit aici, în excursii organizate, cu zece trenuri speciale și 250 de autocare, tineri din 37 de județe, aflăm de la Aurel Borșan, vicepreședinte B.T.T. Cei aproape 30 000 de oameni veniți să urmărească întrecerile echipajelor celor opt județe în concurs ori să cînte și să danseze în compania artiștilor îndrăgiți — Ștefan Hrușcă, Vasile Seicaru, grupul Divertis, Holograf, Anda Călugăreanu, Anca Turcașiu — avem convingerea că se întorc acasă cu amintiri de neuitat.”

Și contribuția naturii, a acestor plaiuri de baladă, imbrățișate de soarele de-a dreptul strălucitor, a făcut ca, pe albastrul curat al cerului, demonstrațiile piloților acrobați și ale parașutiștilor Aeroclubului Central Român să capete valențe greu de imaginat pentru cei care nu au simțit în piept, chiar aici, aerul tare și nici zăpada scîrbind sub tălpi.

VICTOR RĂDULESCU

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Vremea nefirească pentru anotimpul de iarnă ce persistă de un interval de timp suficient de extins pentru a-i căuta cauzele într-o anomalie climatică, precum și lectura articolului „Strigătul de alarmă al Mediteranei” apărut în numărul precedent al revistei au constituit o invitație la o extensie de orizont.

În climatul actual Marea Mediterană poate fi considerată un creuzet de umezeală pentru teritoriile din zonă. Estimări de bilanț hidrologic realizate în anul 1952 evaluau evaporația la 1 440 l/mp în timp ce precipitațiile totalizau 340 l/mp rezultînd un deficit anual de 1 100 l/mp. Particularitatea acestui climat cald și secetos, propriu Mediteranei, se evidențiază prin compararea cu datele bilanțului hidrologic al oceanului planetar, așa cum se cunoștea din estimări realizate în anul 1978. La evaporații medii de 1 176 l/mp au corespuns cantități de precipitații de 1 065 l/mp deci deficite de numai 110 l/mp.

În acest context în țara noastră, ninsoările abundente în peri-

oadele de viscol și ploile torențiale ce determină viituri pe Dunăre sau pe cursurile de apă din sudul țării nu sînt străine de ciclogeneza mediteraneeană.

Variațiile climatice importante, cunoscute în trecutul Terrei induse de procese naturale, s-au desfășurat într-un ritm ce a permis adaptări ale florei și faunei astfel încît planeta să rămînă vie. În momentul de față se discută mult despre consecințele poluării atmosferei cu gaze avînd efect de seră. Dacă consecințele globale sînt controversate s-a ajuns la un consens în ceea ce privește efectul de aridizare regională a climatului în anumite zone, cum ar fi Mediterana și zona de stepă din sud-estul Europei pînă în Asia Centrală. O perspectivă sumbră, mai puțin cunoscută, este aceea pe care ar avea-o evoluția climei în cazul unui război nuclear. Modelarea matematică indică drept consecință a creșterii adîncimii optice a atmosferei determinată de aerosoli nucleari o răcire accentuată. Se apreciază că la

40 de zile după bombardarea metropolelor din emisfera nordică temperatura ar scădea cu peste 20°C în Europa de vest iar în Peninsula Scandinavă cu 30°C.

Revenind de la climă la vreme, vom aminti cîteva din capriciile acesteia în intervalul calendaristic 16-22 februarie.

În 1928 la București după o noapte rece și o dimineață închisă, între orele 12,00 și 15,00 cerul s-a înseninat și vremea s-a încălzit. Apoi, în 15 min. cerul s-a acoperit și la orele 15,45 s-a declanșat o ninsoare densă și abundentă. Vîntul de vest ce a suflat slab peste zi s-a rotit dinspre nord-est și s-a intensificat brusc transformîndu-se într-o vijelie. În anul 1953 în intervalul 15-17 II după ce ploaia căzută pe un sol rece a depus un strat de polei, în continuare precipitațiile s-au transformat în lapoviță și zăpadă moale, contribuind la creșterea depunerilor solide pe conductori și crengi. Grosimea maximă a depunerilor a depășit 5 cm greutatea lor pe metrul liniar de conductor atin-

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 16 - 22 februarie							
Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	2÷6	-2÷-5	6÷11	21.6	Giurgiu 1955	-29.0	Arad 1956
Deal și podiș	0÷5	-8÷-4	8÷13	21.3	Sibiu 1966	-33.2	Român 1954
Depresiuni	0÷4	-11÷-5	8÷10	13.6	Miercurea Ciuc 1955	-32.3	Miercurea Ciuc 1985
Vi. Oms	-7÷-6	-14÷-13	23	6.0	1950	-35.5	1985
Litoral	3÷4	-2÷-1	6÷8	19.8	Constanța 1904	-18.0	Constanța 1911

gînd 1.450 kg la Lehliu și 0,960 kg la Urziceni. Vîntul suflînd tare cu viteze pînă la 20 m/s a doborât 40 la sută din stîlpii de telefon din Lehliu, iar firele de telefon și crengile pomilor au fost rupte. În 18.II.1955 un transport de aer cald și umeză a determinat ploi cu caracter de averse însoțite de descărcări electrice. În pofida cerului noros, temperatura a urcat pînă la 20,6°C la Odobesti și Blaj, 20,8°C la Fetești și 21,6°C la Giurgiu.

În săptămîna 16-22 februarie la începutul intervalului țara noastră se va afla într-un transport de aer oceanic. Înnoirile vor fi pronunțate și vor cădea precipitații sub formă de ploaie,

lapoviță și ninsoare, mai frecvente în jumătatea de nord a teritoriului. În continuare, cerul se va degaja, iar prin continentalizarea masei de aer temperaturile vor scădea. Se va produce ceață îndeosebi în centrul țării. Spre sfîrșitul intervalului cerul se va înnoia din nou și vor cădea precipitații mai ales sub formă de ninsoare. Vîntul se va intensifica pe alocuri din sectorul nordic în regiunile estice. Regimul temperaturilor nocturne se va caracteriza prin valori cuprinse între -10° și 0°C, mai coborîte în depresiuni, iar ziua temperaturile vor urca la valori situate între -3° și 7°C.

Fiacără. Redacția: București, Piața Ștefaniei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 311. Telefoane: 17 66 10; 17 60 20, interioare; Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești: 14 53; Scrisori: 25 42; Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Ștefaniei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64-66.